

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
za gradbeništvo
in geodezijo

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
<http://www3.fgg.uni-lj.si/>

DRUGG – Digitalni repozitorij UL FGG
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

To je izvirna različica zaključnega dela.

Prosimo, da se pri navajanju sklicujete na bibliografske podatke, kot je navedeno:

Salihović, L., 2015. Predlog prostorske ureditve konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas v občini Novo mesto. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (mentorica Zavodnik Lamovšek, A.): 67 str.

Datum arhiviranja: 17-08-2015

University
of Ljubljana

Faculty of
Civil and Geodetic
Engineering

Jamova cesta 2
SI – 1000 Ljubljana, Slovenia
<http://www3.fgg.uni-lj.si/en/>

DRUGG – The Digital Repository
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

This is original version of final thesis.

When citing, please refer to the publisher's bibliographic information as follows:

Salihović, L., 2015. Predlog prostorske ureditve konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas v občini Novo mesto. BSc Thesis. Ljubljana, University of Ljubljana, Faculty of civil and geodetic engineering. (supervisor Zavodnik Lamovšek, A.): 67 p.

Archiving Date: 17-08-2015

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta za
*gradbeništvo in
geodezijo*

Jamova 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si

VISOKOŠOLSKI ŠTUDIJSKI
PROGRAM GEODEZIJA
SMER ZA PROSTORSKO
INFORMATIKO

Kandidatka:

LEJLA SALIHOVIĆ

**PREDLOG PROSTORSKE UREDITVE KONJENIŠKEGA
ŠOLSKEGA ŠPORTNEGA CENTRA ČEŠČA VAS V
OBČINI NOVO MESTO**

Diplomska naloga št.: 415/PI

**PROPOSAL FOR SPATIAL REGULATION OF THE
EQUESTRIAN SCHOOL SPORTS CENTRE ČEŠČA VAS
IN THE MUNICIPALITY OF NOVO MESTO**

Graduation thesis No.: 415/PI

Mentorica:

doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek

Predsednica komisije:

doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek

Član komisije:

viš. pred. mag. Mojca Foški

Ljubljana, 31. 07. 2015

STRAN ZA POPRAVKE, ERRATA

Stran z napako

Vrstica z napako

Namesto

Naj bo

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Lejla Salihović izjavljam, da sem avtorica diplomske naloge z naslovom »Predlog prostorske ureditve konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas v občini Novo mesto«.

Izjavljam, da je elektronska različica v vsem enaka tiskani različici.

Izjavljam, da dovoljujem objavo elektronske različice v digitalnem repozitoriju.

Ljubljana, 28.01.2015

(podpis kandidatke)

BIBLIOGRAFSKO - DOKUMENTACIJSKA STRAN Z IZVLEČKOM

UDK: 712.253:798.2(043.2Češča vas)
Avtor: Lejla Salihović
Mentor: doc.dr. Alma Zavodnik Lamovšek
Naslov: Predlog ureditve konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas v občini Novo mesto
Tip dokumenta: Dipl. nal.-VSŠ
Obseg in oprema: 67 str., 12 pregl., 42 sl., 2 shem., 15 kart
Ključne besede: prostorsko planiranje in urejanje, športni park, Češča vas, konjeniški center

IZVLEČEK

Namen diplomske naloge je izdelati predlog prostorske ureditve konjeniškega centra Češča vas s širšo okolico, ki obsega obstoječi konjeniški šolski športni center Češča vas in se navezuje na bližnji velodrom. Predlog ureditve temelji na podrobnih analizah širšega in ožjega obravnavanega območja. V teoretičnem delu diplomske naloge so predstavljeni normativi za potrebe konjeniškega šport, pravni okvir urejanja prostora in omejitve pri tem. Z izdelanimi analizami prostora za potrebe konjeniškega športa in njegovega navezovanja na obstoječi velodrom smo oblikovali koncept razvoja konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas. Oblikovali smo tudi podrobnejši predlog ureditve konjeniškega centra, ki je prikazan na karti podrobnejšega ureditvenega načrta.

BIBLIOGRAPHIC - DOCUMENTALISTIC INFORMATION

UDC: 712.253:798.2(043.2Češča vas)
Author: Lejla Salihović
Supervisor: Assist. Prof. Alma Zavodnik Lamovšek, Ph.D.
Title: Proposal for regulation of equestrian school sports center Češča vas in municipality Novo mesto
Document type: Graduation Thesis – Higher professional studies
Notes: 67 p., 12 tab., 42 fig., 2 sch., 15 maps
Key words: spatial planing and editing, sports park, Češča vas, equestrian center

ABSTRACT

The purpose of the thesis statement is to create a proposal for spatial regulation of the equestrian center Češča vas and its surroundings, which include current equestrian school sports center Češča vas and the nearby velodrome. The said proposal is based on detailed analyses of wider as well as narrower area. The legal framework, norms and regulations of spatial planning are presented in the theoretical part of the thesis. The development concept of the equestrian school sports center Češča vas, linked to the existing velodrome, is based on the analyses of the area that were carried out as well as the need of an equestrian sport center. The detailed proposal for regulating the equestrian center is also based on those analyses and needs, and is seen on the map of the detailed regulation plan.

ZAHVALA

Za strokovno pomoč pri izdelavi diplomske naloge se iskreno zahvaljujem doc. dr. Almi Zavodnik Lamovšek in asist. Gašperju Mraku.

Zahvaljujem se tudi najbolj neučakanim in hkrati najbolj potrpežljivim staršem na svetu, Elizabeti, družini Šehomerović – Zupančič in družini Žorž za spodbudo, podporo ter neskončno razumevanje v dolgem času mojega študija.

Posebna in največja zahvala za vse gre Daniju.

~ Difficult things take a long time; impossible things a little longer.

OKRAJŠAVE IN OPREDELITEV NAJPOMEMBNEJŠIH POJMOV

KŠŠC:	konjeniški šolski športni center
FEI:	(angl.) Federation equestre internationale; svetovni upravni organ konjeniškega športa, v katerega so združene posamezne nacionalne zveze
OPN:	občinski prostorski načrt
OPPN:	občinski podrobni prostorski načrt
MKGP:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
K.O.:	katastrska občina
MONM:	Mestna občina Novo mesto
RS:	Republika Slovenija
GURS:	Geodetska uprava Republike Slovenije
ARSO:	Agencija Republike Slovenije za okolje
MK:	Ministrstvo za kulturo
SURS:	Statistični urad Republike Slovenije
RRP:	razvojni regijski program
ID ŠT.:	identifikacijska številka
NV:	naravna vrednota
EPO:	ekološko pomembno območje
ZVKDS:	Zavod za varovanje kulturne dediščine Slovenije
PISO:	Prostorski informacijski sistem občin
LED:	(angleška kratica LED) svetleča dioda
AJPES:	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
MORS:	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
3D:	tridimenzionalen

Maneža: odprto jahališče za konje; prostor za vadbo konj in jahačev.

Parkur: točno določeno zaporedje omejenega števila ovir, ki ga je potrebno odjahati v določenem tempu.

Konjeniška zveza Slovenije: strokovna športna organizacija, ki skrbi za razvoj konjeniškega športa v Sloveniji, in sicer v štirih disciplinah; preskakovanju ovir, dresurnem jahanju, vožnji vprej in endurancu - vzdržljivostnem tekmovanju.

Boks: ograjen prostor za konja, priporočljivih dimenzij vsaj 3X3 m.

Viher: sprednji, izbočeni del hrbta pri konju.

Jahalnica: pokrito oziroma notranje jahališč.

Paddock: ograjena površina za izpust konjev [1].

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1:	Minimalna površina individualnega boksa glede na velikost konja [6].....	7
Preglednica 2:	Potreben skladiščni prostor za krmo na konja [6].....	9
Preglednica 3:	Skupno število prebivalcev v posameznem naselju na območju analize [23].....	17
Preglednica 4:	Skupno število prebivalcev v posameznem naselju po starostnih skupinah [23].....	18
Preglednica 5:	Skupno število prebivalcev v posameznem naselju po starostnih skupinah [23].....	18
Preglednica 6:	Seznam vrst in habitatnih tipov za katere je opredeljeno posebno ohranitveno območje – Ajdovska planota [26]	21
Preglednica 7:	Seznam vrst in habitatnih tipov za katere je opredeljeno posebno ohranitveno območje - Temenica [26].....	21
Preglednica 8:	Seznam vrst in habitatnih tipov za katere je opredeljeno posebno ohranitveno območje – Krka.....	22
Preglednica 9:	Prikaz naravnih vrednot (povzeto iz več virov: [27], [28], [29])	22
Preglednica 10:	Prikaz podrobnejše dejanske in namenske rabe tal na območju KŠŠC Češča vas [19], [54].....	51
Preglednica 11:	Prikaz namembnosti objektov na območju KŠŠC Češča vas [19], [43].....	53
Preglednica 12:	SWOT analiza	57

KAZALO SLIK

Slika 1:	Prosti hlev za skupinsko rejo [6]	6
Slika 2:	Prosti hlev za skupinsko rejo s tekališčem [6].....	6
Slika 3:	Prerez prostega hleva za skupinsko rejo s tekališčem [6].....	7
Slika 4:	Višina vihra pri konju [6]	7
Slika 5:	Svetle mere jahalnic [6]	9
Slika 6:	Potrebne mere za odprta jahališča [6]	10
Slika 7:	Naravne regije v Sloveniji z označeno lokacijo Češče vasi [17]	15
Slika 8:	Podrobnejši prikaz regije z označeno lokacijo KŠŠC Češča vas [18].....	15
Slika 9:	Prikaz obravnavanega območja z obarvanimi katastrskimi občinami in označenim KŠŠC Češča vas [19].....	16
Slika 10:	Poseljenost v naseljih na območju obravnave [22]	17
Slika 11:	Hidrografska mreža [19]	19
Slika 12:	Zalit glinokop v Zalogu.....	20
Slika 13:	Manjše jezerce ob industrijski coni BTC	20
Slika 14:	Reka Prečna (Temenica).....	23
Slika 15:	Izliv Prečne (Temenice) v Krko pri naselju Zalog	24
Slika 16:	Vodna žaga na Temenici.....	25
Slika 17:	Gospodarska javna infrastruktura na obravnavanem območju [43].....	31
Slika 18:	Gozdovi s posebnim režimom na obravnavanem območju [43]	32
Slika 19:	Kmetijska zemljišča v uporabi po statističnih regijah Republike Slovenije [23]	33
Slika 20:	Stanje po dodatnem zavarovanju pasivnega nivojskega prehoda [49]	36
Slika 21:	Naselje Prečna [51]	38
Slika 22:	Gospodarski objekti v bližini Zaloga.....	39
Slika 23:	Vojašnica Franca Uršiča Novo mesto [52]	40
Slika 24:	Pogled na letališče in Zaloško kotlino s pobočja pod Kačjo rido	41
Slika 25:	Pogled z odprtega območja pri lokaciji dvorca Breitenav proti Straški gori.....	41
Slika 26:	Pogled iz Prečne proti letališču.....	41
Slika 27:	Eden izmed konjev v obstoječem konjeniškem šolskem športnem centru Češča vas.....	50
Slika 28:	Stavba št. 568	53
Slika 29:	Stavba št. št. 2222.....	53
Slika 30:	Stavba št. 1021	53
Slika 31:	Stavba št. 564	54

Slika 32: Stavba št. 561	54
Slika 33: Stavba št. 2216	54
Slika 34: Stavba št. 560	54
Slika 35: Stavba št. 2217	54
Slika 36: Stavba št. 2218	54
Slika 37: Stavba št. 563	55
Slika 38: Stavba št. 2220	55
Slika 39: Stavba št. 2219	55
Slika 40: Stavba št. 2221	55
Slika 41: Stavba št. 569	55
Slika 42: 3D prikaz večnamenske dvorane [56].....	62

KAZALO SHEM

Shema 1: Shema razporeditve pomožnih prostorov ob konjskem hlevu [6].....	8
Shema 2: Prikaz prostorskih aktov v ZPNačrt	11

KAZALO KART

Karta 1:	Prikaz poplavnih območij	26
Karta 2:	Prikaz Nature2000 in naravnih vrednot.....	27
Karta 3:	Prikaz ekološko pomembnih območij.....	28
Karta 4:	Prikaz kulturne dediščine	29
Karta 5:	Analiza dejanske rabe tal	43
Karta 6:	Analiza namenske rabe tal	44
Karta 7:	Prometna analiza	45
Karta 8:	Analiza namembnosti objektov	46
Karta 9:	Morfološka analiza	47
Karta 10:	Vizualna analiza	48
Karta 11:	Analiza lastništva	49
Karta 12:	Koncept ureditve KŠŠC Češča vas s širšo okolico	63
Karta 13:	Predlog ureditve KŠŠC Češča vas s širšo okolico	64
Karta 14:	Predlog podrobne namenske rabe prostora KŠŠC Češča vas s širšo okolico	65
Karta 15:	Predlog ureditve KŠŠC Češča vas v sklopu večjega športnega parka	66

KAZALO

1	UVOD.....	1
2	KONJENIŠTVO	3
2.1	Konjeniške organizacije.....	3
2.2	Konji in šport	4
2.3	Normativi za načrtovanje objektov in površin konjeniškega centra	5
3	PRAVNI OKVIR NA PODROČJU UREJANJA PROSTORA TER OMEJITVE Z VIDIKA VARSTVA NARAVE IN KULTURNE DEDIŠČINE	11
3.1	Zakon o prostorskem načrtovanju	11
3.2	Zakon o varstvu kulturne dediščine	13
3.3	Zakon o ohranjanju narave.....	13
4	PREDSTAVITEV IN ANALIZA OBRAVNAVANEGA OBMOČJA.....	15
4.1	Lega.....	15
4.2	Demografska analiza.....	16
4.3	Naravnogeografske značilnosti.....	19
4.3.1	Relief.....	19
4.3.2	Hidrografija.....	19
4.3.3	Območja varovanj in omejitev	20
4.3.4	Varstvo kulturne dediščine	24
4.4	Gospodarstvo in gospodarska javna infrastruktura	30
4.5	Gozdarstvo in kmetijstvo	32
4.6	Prostorske analize obravnavanega območja	34
4.6.1	Analiza dejanske rabe tal	34
4.6.2	Analiza namenske rabe tal	34
4.6.3	Prometna analiza	35
4.6.4	Namembnost objektov.....	36
4.6.5	Morfološka analiza	37
4.6.6	Vizualna analiza	40
4.6.7	Analiza lastništva	42
4.7	Obstoječe stanje na območju konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas	43

4.7.1	Podrobnejša dejanska in namenska raba tal na območju konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas.....	51
4.7.2	Namembnost objektov na območju konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas	53
4.7.3	Ugotovitve in SWOT analiza	56
5	PREDLOG UREDITVE KONJENIŠKEGA ŠOLSKEGA ŠPORTNEGA CENTRA ČEŠČA VAS V SKLOPU VEČJEGA ŠPORTNEGA PARKA.....	59
5.1	Cilji in koncept urejanja konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas v sklopu večjega športnega parka	59
5.2	Predlog ureditve konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas s širšo okolico	60
5.3	Predlog ureditve konjeniškega centra Češča vas v sklopu večjega športnega parka.....	61
6	ZAKLJUČEK	67
	VIRI	68

1 UVOD

Za temo diplomske naloge, v kateri obravnavamo ureditev konjeniškega centra sem se odločila po obisku in pogovoru s podsekretarko za prostorsko načrtovanje, go. Mojco Turk, ki je zaposlena na Mestni občini Novo mesto. Med različnimi temami, ki so bile predstavljene sem se odločila za ureditev konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas (v nadaljevanju KŠŠC Češča vas), saj že 15 let živim v njegovi neposredni bližini in okolico dobro poznam.

Obravnavano območje leži le 7 km izven Novega mesta, obsega pa manjša naselja in vasi (Cegelnica, Češča vas, Groblje, Podgora, Prečna in Zalog), ki obdajajo Zaloško (Prečensko) kotlinico. Tu je narava izjemno dragocena in bogata, današnji življenjski trendi pa stremijo k vračanju k naravi. Obstoječi KŠŠC Češča vas se nahaja v mirnem okolju na podeželju, le nekaj minut izven centra Novega mesta in ima že zaradi same lokacije in čudovitega okolja velik potencial za razvoj športnega parka in tudi turizma. V Novem mestu in bližnji okolici ni konjeniških centrov kamor bi obiskovalci lahko prišli na obisk, opazovali konje in rekreativno jahali, zato je razvoj KŠŠC Češča vas še toliko bolj pomemben.

Obstoječi KŠŠC Češča vas je kljub potencialu, prepoznavnosti in dolgoletni tradiciji v slabem stanju. Večina objektov je nefunkcionalnih, neobnovljenih in zaradi slabega vzdrževanja potencialno nevarnih. Poleg tega negativno vplivajo na celotno podobo KŠŠC Češča vas. Tako z vidika prebivalcev kot obiskovalcev je KŠŠC Češča vas potreben prenove s ciljem, da bo urejen in funkcionalen za prebivalce, obiskovalce in predvsem za živali, ki so tam v oskrbi.

Največja težava pri urejanju so zagotovo finančna sredstva na kar kaže stanje v KŠŠC Češča vas. Velodrom, ki je bil zgrajen leta 1996 za potrebe mladinskega prvenstva in je bil ves čas izpostavljen vremenskim razmeram je bil delno obnovljen šele leta 2013. Naslednji pokazatelj finančnih težav je novozgrajeno naselje Podbreznik katerega gradnja se je ustavila pri nekaj objektih. Posledica nedokončanih in nevdrževanih objektov je njihovo propadanje in kvarjenje celotnega videza krajine, prav tako so neprivlačni za prebivalce in obiskovalce.

Cilj naloge je izdelati predlog preureditve KŠŠC Češča vas z navezavo na obstoječi velodrom, ki bo tako tvoril večji športni park. Poudarek je na tem, da se zastavljeni cilji sprovedejo tako, da se čim bolj ohrani neokrnjena narava, kultura in identiteta območja predvsem pa mora biti predlog funkcionalen in realno izvedljiv.

»Ta stran je namenoma prazna.«

2 KONJENIŠTVO

Konjenišтво je posebna športna panoga, saj pri tem športu uporabljamo poleg človeka tudi konja. Tu se povezujejo konj, jahač, športni poligon in odprti prostor za ježo v celoto, za katero država nima urejenega modela urejanja in upravljanja. Zakonske osnove za druženje s konjem, razen v manjšem delu, niso urejene. Tekmovanja v organizaciji Konjeniške zveze Slovenije so urejena s FEI-pravilniki. Vaška tekmovanja, konjenice in kmečki turizem delujejo, kot vedo in znajo. So brez predpisov in pravil. Prav zaradi tega bi moral biti interes države, da to stanje uredi, cilj posameznika pa, da je član organizirane družbe sebi enakih. Vrsta gospodarskih dejavnosti, povezanih s konjeništvom, kot so obrt, trgovina, specializirana turistična ponudba, veterina, kovaštvo, lahko v povezavi s konjeniškim športom dobijo priložnost. Konjenišтво lahko postaja usmerjevalec socialne, socioterapevtske in fizioterapevtske dejavnosti pa tudi turizma, rekreacije itd.

Podatki o konjeništvu, združenjih ter konjih in športu so pretežno povzeti po diplomski nalogi Bratkovič Urške z naslovom Priprava modela za izvedbo temeljnih izhodišč za razvoj konjeniškega športa v Sloveniji [2]. V tej diplomski nalogi je predstavljeno trenutno stanje ter možnosti za razvoj konjenišstva in konjeniškega športa v Sloveniji.

2.1 Konjeniške organizacije

KONJENIŠKA REJSKA ZDRUŽENJA

Pri organiziranju reje se rejci povezujejo v rejska združenja, ki so bolj kot strokovno povezana v združenja zaradi ljubiteljstva, največkrat pa gre bolj za rejski interes kot pa za rejo delovnih, športnih oziroma drugim namenom predvidenih konj. Velikokrat redijo konje zaradi lepote in ne zaradi delovnih sposobnosti. Veliko je tudi s prijateljskimi vezmi povezanih združenj, ki se ukvarjajo zgolj z ljubiteljskim in rekreativnim jahanjem. Vse skupaj je bolj neorganizirano.

KONJENIŠKA DRUŠTVA - KLUBI

V Sloveniji deluje 35 tekmovalnih klubov, 12 netekmovalnih klubov in 10 podpornih klubov (Klubi – člani KZS, 2015). V Novem mestu aktivno deluje le en klub, tekmovalni konjeniški klub Krka Grm Novo Mesto [3]. Športni klubi se organizirajo na osnovi Zakona o društvih. Namen organizacije je različen. Največkrat so klubi organizirani zaradi pridobivanja sponzorskih ali donatorskih sredstev ali pa zaradi možnosti nastopanja posameznikov na športnih prireditvah, ker to drugače ni mogoče. Delo v klubih je po navadi prepuščeno posameznikom ali pa ozko zainteresirani skupini ljudi in le redko so klubi organizirani kot skupine z enakim ciljem, to je treniranje konj, treniranje in priprave na tekmovanja, priprava in organiziranje športnih prireditev itd. Še manj pa je tistih klubov, ki imajo za tekmovanje primerno infrastrukturo, kot so maneže, parkurji itd.

KONJENIŠKA ZVEZA

Zveza je ustanovljena z namenom povezovanja klubov v celoto. Ima tudi poseben status na nivoju države in mednarodne konjeniške zveze. Statusno je zveza dobro zasnovana, vendar

velikokrat v nasprotju z interesi klubov in njihovih članov. Posebno mesto bi znotraj zveze morali imeti rejci, vendar do povezav ne prihaja. Lahko rečemo, da kljub temu zveza organizira in vodi celotno športno dogajanje v konjeništvu.

V podeželskem okolju deluje še neopredeljenih organizacij (kmetije, posamezniki), ki niso registrirane ali podrejene kateri izmed obstoječih oblik organiziranosti. Dokaj dobro so organizirane le konjenice, ki organizirajo sprehode po naravi, zabave po vaških športno-konjeniških igrah itd.

2.2 Konji in šport

Konjeniški šport je v Sloveniji glede na razmere in materialne pogoje primerno razvit. Razvoj temelji na pripravljenosti posameznikov, ki vlagajo v lasten razvoj in razvoj konj. V malo primerih gre za večje ustanove, športne centre ali kmetije, na katerih se konjeništvu razvija kot šport, rekreativna, terapevtska ali turistična dejavnost. Konjeniški šport v Sloveniji izhaja iz dejstva, da je Slovenija živinorejska dežela. Konji so bili vedno njen sestavni del. V zgodovini so konji služili za delo na polju in bili pomemben dejavnik v prometu. V zadnjem času vse bolj izgubljajo ta pomen in lahko se zgodi, da bi brez druge namenske rabe (šport) povsem izginili, saj izgubljajo pomembno gospodarsko vrednost. Vse bolj prihaja v ospredje tudi druženje predšolskih in šolskih otrok s konji, saj ima to druženje posebne socialne učinke, kot so učenje odgovornosti, strpnosti in potrpljenja med ljudmi in do živali, pridobivanje samozavesti, samodiscipline, odločnosti, razvijanje empatije in skupinske pripadnosti, izboljšanje samopodobe itd.

Ko želimo konja uporabljati za športne namene, potrebujemo za te namene poleg konja tudi športno infrastrukturo. Za tekmovanja potrebujemo tudi tekmovališče in organizacijo, ki je usposobljena za tekmovanja tudi organizirati. Predpisi predvidevajo, da je možno športno delovanje posameznika samo v klubih in da je možno tekmovati samo na organiziranih tekmovanjih. Tu nastopi še problem varnosti, potrebna je prisotnost veterinarske službe, kovačev, sodnikov in drugih pomembnih deležnikov.

V primeru turističnega jahanja se pojavi problem stalnosti oziroma sezonskosti posameznih hlevov ter prostorov, v katerih se lahko svobodno prosto gibljemo. V primeru terapevtskega jahanja pa je organizirana možnost uporabe konja še veliko težja. Glavni organizatorji in promotorji druženja s konjem so največkrat inštruktorji, učitelji in trenerji, v manjši meri veterinarji in rejci, zato v smislu promocije športnega dela s konji in s tem promocije konjeniškega športnega prostora nujno povezujemo vse tri v celoto, ki konju daje smisel in pomen. Znanje dela s konjem, pravilen odnos do konja, zanj organizirane prireditve (tekmovanja) so tisti ukrepi, ki bodo v temelju spremenili odnos do konja [2].

V zgodovini se je izoblikovalo veliko število konjeniških športnih tekmovanj:

Dresura si je kot cilj postavila razvoj konja v zadovoljnega športnika preko harmonične vzgoje. Rezultat tega je, da postane konj miren, lahkoten, sproščen in okreten, poleg tega pa še zaupljiv, pozoren in prizadeven in tako ustvarja popolno medsebojno razumevanje s svojim jahačem.

Preskakovanje ovir se je v zadnjih desetletjih iz »gladiatorske predstave«, v kateri sta bila pomembna le moč konja in pogum jezdeca, razvilo v tehnično disciplino. Na prvem mestu je varnost konja in jezdeca, zato nam ta disciplina ponuja predvsem veliko estetskih užтков ob opazovanju njune harmonije. Zapreke so enako visoke kot prej, le da so veliko varnejše, sama postavitve proge pa je tehnično mnogo bolj zahtevna.

Vsestranska preizkušnja ali eventing, pogosto imenovan tudi military, je bil v preteklosti preizkus, ki je od jahača zahteval, da vsem oviram navkljub čim hitreje in čim bolj zanesljivo pride na cilj. Današnji military oz. eventing je kombinacija dresure, terenskega jahanja in preskakovanja ovir. Očarljivost eventinga je v izzivu z enim in istim konjem uspeti v dresuri, na terenu in pri preskakovanju ovir.

Vožnja vpreg je postala samostojna disciplina leta 1970 in je najstarejša disciplina konjeniških tekmovanj. To je disciplina brez jahača. Voznik sedi na kočiji z vpreženim eni konjem ali ponijem, s parom le teh ali štirimi. Sodobna tekmovanja v vožnji vsebujejo tri faze:

1. dresura: odvija se v maneži velikosti 100 x 40 m z izvajanjem predpisane poti v pravilnem hodu. Ocenjuje se: gladkost in točnost prehodov, zamah, poslušnost konj in dejstva voznika.
2. maraton: najbolj spektakularen del tekmovanja, ki se odvija na do 18 km dolgi progi, ki vsebuje ostre zavoje, strmine, vodne in naravne kot tudi umetno izdelane ovire.
3. spretnostna vožnja (stožci): tukaj se preverja voljnost in vodljivost konj po maratону na progi sestavljeni iz stožcev, ki jo morajo vozniki prevoziti s čim manj napakami v predpisani hitrosti.

Endurance je dokaj mlada disciplina. Razvila se je iz ježe na dolge proge, kjer je bila predvsem pomembna vzdržljivost. Endurance je jahanje na zelo dolge razdalje (od 54 do 160 km).

Reining je disciplina western jahanja kjer jahač vodi konja skozi natančno določen vzorec, ki je sestavljen iz krogov, spinov (obrat za 360 stopinj) in stopov. Reining pogosto imenujejo western različica dresurnega jahanja, pri kateri se od konja zahteva odzivnost in sklajenost z jahačem [4].

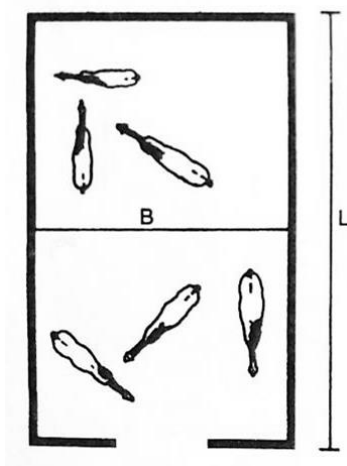
Kasaštvo je konjeniška disciplina, kjer konj tekmuje v specifičnem hodu – kasu. Konji (kasači) vlečejo poseben dvokolesni voz, imenovan sulki, v Evropi pa so razširjene tudi dirke v kasu pod sedlom [5].

2.3 Normativi za načrtovanje objektov in površin konjeniškega centra

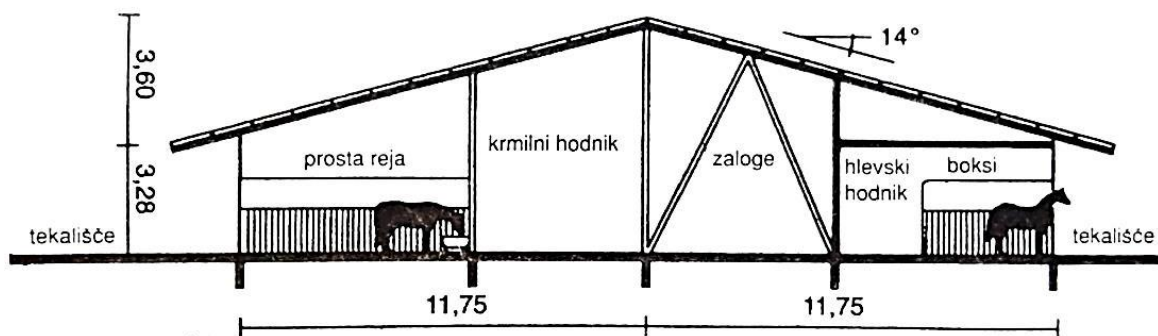
Normativi za načrtovanje objektov in površin konjeniškega centra so povzeti po priročniku z naslovom Projektiranje v stavbarstvu [6]. Podatki o spremljajočih oz. dodatnih hlevskih prostorih so povzeti po Reviji o konjih [7] in [8]. Normativi za načrtovanje so pomembna osnova za ureditev kateregakoli konjeniškega centra, saj določajo minimalne mere objektov in površin, ki jih potrebujejo živali za dostojno bivanje, osebe za funkcionalno upravljanje ter obiskovalci za varen in prijeten obisk konjeniškega centra.

REJA KONJ

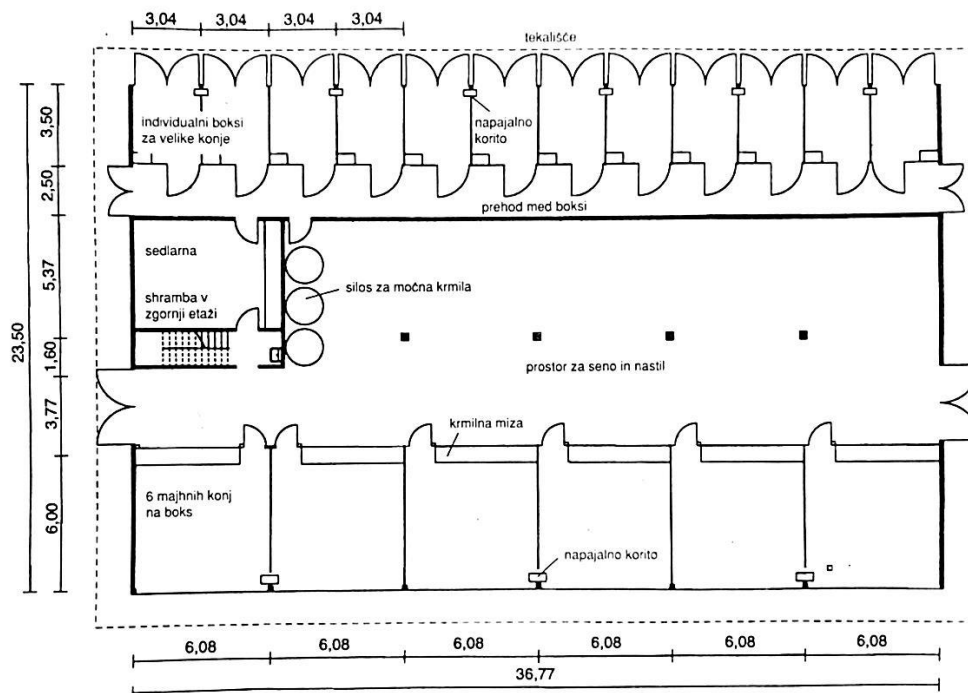
Vrsti primerna reja konj je pogoj za zdravje, zmogljivost, dolgoživost, voljnost in psihično ravnotežje živali. Tudi danes, po 5000 letih reje domačih živali, se potrebe konja bistveno ne razlikujejo od potreb stepskega konja. Pomembno je upoštevati socialne potrebe konj. Žrebeta in mladi konji morajo odraščati v skupini. Razlikujemo skupinsko prosto rejo v hlevu (slika 1) in skupinsko rejo z zaprtim tekališčem (slika 2 in slika 3).

Slika 1: Prosti hlev za skupinsko rejo [6]

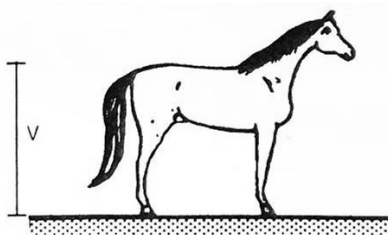

Slika 2: Prosti hlev za skupinsko rejo s tekališčem [6]

Slika 3: Prerez prostega hleva za skupinsko rejo s tekališčem [6]

Hlev s privezi ni primeren za jahalne konje. Tudi pri velikih boksih je nujen prostor za gibanje na prostem. Primerna površina boksov je poleg vedenjskih lastnosti, odvisnih od vrste in pasme, povezana tudi z dolžino konjskega trupa. Ker se dolžina konja ne meri, velja za identifikacijsko velikost višina vihra V (slika 4). Minimalna površina boksa (m^2) = $(2 \times V)^2$. Minimalna višina boksa, glede na višino vihra, je navedena v preglednici 1.

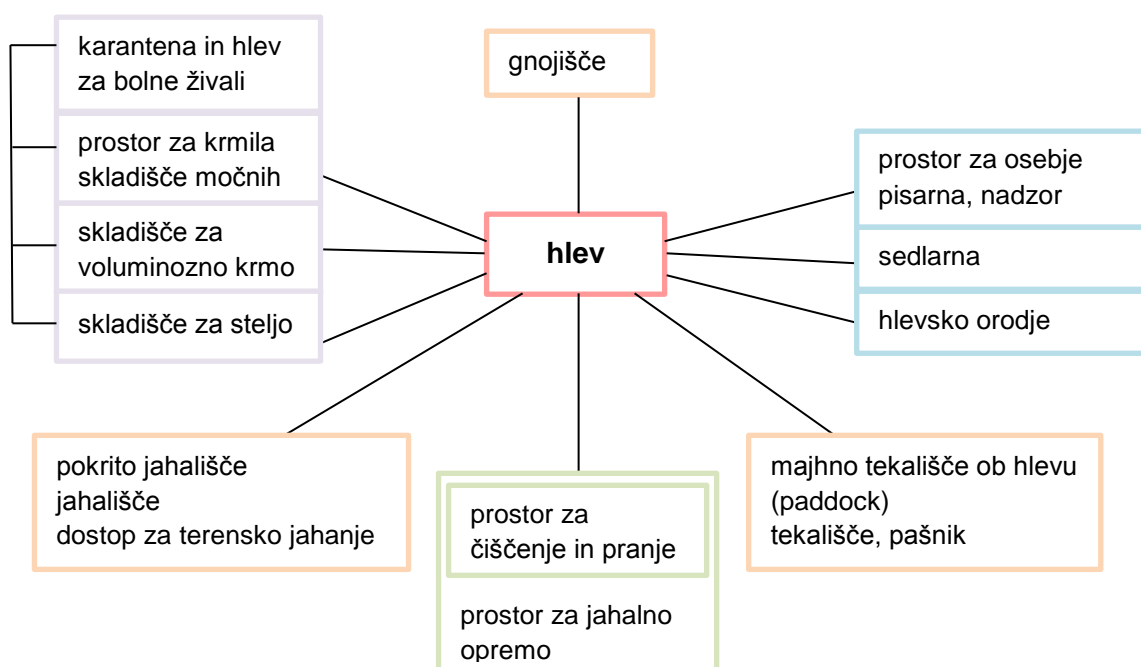
Slika 4: Višina vihra pri konju [6]

Preglednica 1: Minimalna površina individualnega boksa glede na velikost konja [6]

Velikost konj	Višina vihra (m)	Minimalna površina individualnega boksa (m^2)
veliki konji	1,80	cca 13,0
srednje veliki konjii	1,67	cca 11,2
poniji	1,45	cca 8,5

Načini in obseg gradnje konjeniških centrov se v prvi vrsti razlikujejo po velikosti oz. številu privezov. V osnovnem programu so tisti prostori, ki služijo vhlevitvi, negi in oskrbi konj,

zgrajeni povezano. Pri gradnji hleva za konje moramo vedno predvideti tudi spremljajoče prostore namenjene konjem ter lastnikom konj. Prav tako moramo postaviti prostore namenjene skladiščenju voluminozne krme, močnih krmil in nastilja [7]. Gnojišče naj bi bilo v bližini hleva po možnosti na čim manj vetrovnem mestu. Biti mora dobro oziroma lahko dostopno, da se dovoz in praznenje gnojišča lahko izvaja tudi strojno z nakladačem. Pri gradnji hleva moramo poleg pomožnih prostorov predvideti tudi prostor v katerem bo kovač mirno in brez težav opravljal svoje delo. Tako imenovana kovačnica naj bo velika 3 x 5 m in visoka vsaj 3 m. Če imamo namen imeti prostor za čiščenje konj v hlevu, ga moramo imeti ločenega od bivalnih prostorov za konje. Predvideti moramo tudi prostor kjer bomo hranili opremo za konje in pripomočke za nego konj. Nekaj talne površine moramo nameniti za prostor za shranjevanje orodja in strojev, ki jih uporabljamo v hlevu in bližnji okolici. Nazadnje moramo načrtovati tudi prostore za ljudi. Zaželeno je, da v neposredni bližini zagotovimo moško in žensko garderobo s sanitarijami vred [8]. Razporeditev pomožnih prostorov ob konjskem hlevu je prikazana s shemo 1.

Shema 1: Shema razporeditve pomožnih prostorov ob konjskem hlevu [6]

Prostori za skladiščenje voluminozne krme, močnih krmil in nastilja (slama, žagovina) naj bodo dovolj veliki, da lahko krmo oz. nastilj kupimo takrat, ko je cena najugodnejša. Priporočljivo je, da prostori stojijo v neposredni bližini hleva. Prostori za skladiščenje naj bodo zgrajeni tako, da so dobro zračni in da krmo in nastilj varujejo pred vlago [7]. V preglednici 2 je prikazana poraba krme na konja na dan, koliko prostora zavzame posamezna vrsta krme ter koliko prostora zavzamejo zaloge krme v različnih časovnih obdobjih (število mesecev).

Preglednica 2: Potreben skladiščni prostor za krmo na konja [6]

Uskladiščena krma		100kg zavzame prostor (m ³)	Dnevna poraba za konja (kg)	Zaloga za konja		
				št. mesecev	kg	m ³
oves (zrnje)		0,22	5	1	150	0,33
seno	dolgo, stisnjeno	1 – 1,8	8	12	2900	29 – 34
	balirano	0,59				17
slama	dolga, stisnjena	1,43 – 2	cca 20 (za nastil v boksih)	3	1825	26 - 37
	stisnjeni snopi	1,05 – 1,18				19 – 22
	bale	0,42 – 0,50				8 – 9
	rezana na 100mm dolžine	2,22 – 3,33	cca 15			1375

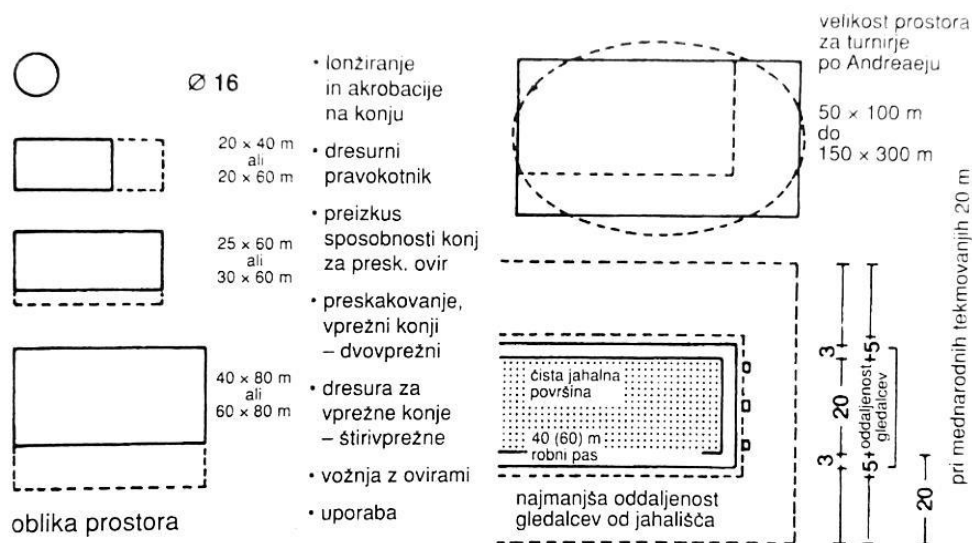
ZUNANJE POVRŠINE

Zunanje površine na katerih želimo imeti konje morajo biti ustrezno ograjene in zaščitene tako, da konjem preprečujejo pobeg. Pokrit jahalni prostor je pri nestalnem vremenu nepogrešljiv. Mere jahalnic so prikazane na sliki 5. Vzдолžna os prostora za preskoke naj bo tako glede na konja kot tudi jezdecev usmerjena v smer sever-jug. Največ ovir postavimo v smeri glavne osi jahalne steze [6].

	∅ 14,0 m	Prostor za lonžiranje in skoke. V manjših društvih namesto dvorane. Zasebni hlevi. V večjih centrih razbremenijo glavno stezo.
	12,5 x 25,0 m	Manjše steze. Samo za zasebne hleve. Za društva je zasilna rešitev. Primerno za drugo stezo pri večji obremenitvi.
	15,0 x 30,0 m	Za zasebne hleve in manjša društva. Mogoča je dresura.
	20,0 x 40/45 m	Normalna mera. Mogoča je dresura in preizkusi.
	20,0 x 60,0 m	Za večja vzrejališča s poudarkom na dresuri.
	25,0 x 66,0 m	Za večje šole z dresuro in skoki. Mogoči so preizkusi dresure.
oblika jahalnice	mere steze	uporaba

Slika 5: Svetle mere jahalnic [6]

Pri prostorih za turnirje na prostem, ki so postavljeni v smeri sever-jug, predvidimo sodniške tribune in enostranske tribune za gledalce na zahodno stran steze, da so lahko veliki preskoki vidni tudi v popoldanskem času. Najmanjši jahalni prostor je v čistih merah 20 x 40 m. Za dresuro in različne skoke podaljšamo prostor na 20 x 60 m (slika 6). Pri turnirskih prireditvah je najmanjša oddaljenost gledalcev odjahališča 5 m, pri treningu pa 20 m [6].

Slika 6: Potrebne mere za odprta jahališča [6]

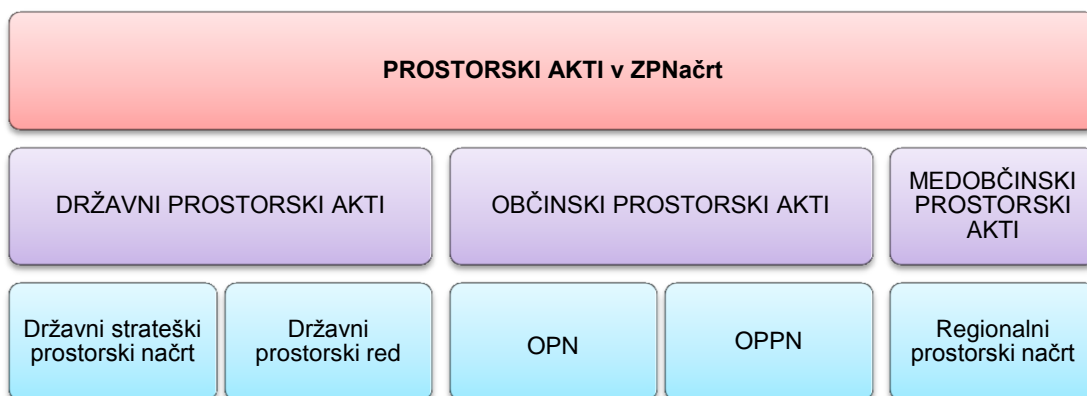
Izpust je najpomembnejši del pri reji konj na prostem kot tudi pri reji konj v hlevu. Če konji prebivajo v boksih in imamo dovolj prostora neposredno zraven boksov, lahko uredimo takoimenovane izpuste pred boksom. To je približno 30 do 60 m² velik izpust na enega konja [9]. Velikost izpusta naj bi bila preračunana glede na velikost črede. Običajno bi za 4 do 5 konj v čredi zadostoval 300 m² velik izpust. Oblika izpusta naj bi bila pravokotne oblike, saj je s tem omogočeno konju narediti tudi par skokov v galopu [7].

3 PRAVNI OKVIR NA PODROČJU UREJANJA PROSTORA TER OMEJITVE Z VIDIKA VARSTVA NARAVE IN KULTURNE DEDIŠČINE

Zakon o prostorskem načrtovanju (v nadaljevanju ZPNačrt 2007), opredeljuje in določa pravila pri urejanju prostora in je najpomembnejši okvir pri urejanju in načrtovanju prostora. Prav tako je na območju, ki ima bogato naravno in kulturno dediščino nujno potrebno upoštevati tudi Zakon o varovanju kulturne dediščine (2008), ki celostno ohranjanje dediščine uresničuje v razvojnem načrtovanju in ukrepih države, pokrajin in občin tako, da dediščino ob spoštovanju njene posebne narave in družbenega pomena vključuje v trajnostni razvoj ter Zakon o ohranjanju narave (2004) v katerem je navedeno, da morajo država, lokalne skupnosti ter druge osebe javnega prava pri izvajanju nalog iz svojih pristojnosti upoštevati načela, cilje in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter pri tem medsebojno sodelovati. Drugih omejitev na obravnavanem območju ni.

3.1 Zakon o prostorskem načrtovanju

Na področju prostorskega načrtovanja je trenutno v veljavi Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt, 2007). Ta zakon ureja prostorsko načrtovanje kot del urejanja prostora tako, da določa vrste prostorskih aktov, njihovo vsebino in medsebojna razmerja ter postopke za njihovo pripravo in sprejem. Pristojnosti in prostorski akti na področju prostorskega načrtovanja so prikazani v shemi 2. Zakon ureja tudi opremljanje stavbnih zemljišč ter vzpostavitev in delovanje prostorskega informacijskega sistema. Pristojnosti na področju prostorskega načrtovanja imajo država, občina, nosilci urejanja prostora in ministrstvo pristojno za prostor [10].

Shema 2: Prikaz prostorskih aktov v ZPNačrt

PROSTORSKI RED SLOVENIJE

Prostorski red Slovenije (v nadaljevanju PRS) je državni prostorski akt sprejet z uredbo o prostorskem redu Slovenije (2004), ki določa pravila za urejanje prostora. Pravila se uporabljajo za prostorsko načrtovanje poselitve, gospodarske infrastrukture in krajine, za določanje namenske rabe prostora, meril in pogojev za urejanje prostora in lokacijskih pogojev, za pripravo strokovnih podlag za izdelavo prostorskih rešitev ter za pripravo poenotениh in strokovno utemeljenih prostorskih aktov. Z načrtovanjem posebnih območij

zagotavljamo površine za turizem in površine drugih območij, ki so namenjena zlasti nakupovalnim središčem, sejmiščem in zabaviščnim parkom. Območje površin za turizem z dejavnostmi, ki vplivajo na razmere v širšem prostoru, je treba načrtovati na medobčinski ali regionalni ravni. Obstoječa območja površin za turizem je treba urejati po načelu vzpostavljanja raznolike ponudbe in smiselnega dopolnjevanja. Urejanje območij površin za turizem se načrtuje celostno in povezano z grajeno strukturo naselij ter z zelenimi površinami in drugimi javnimi odprtimi prostori v naseljih.

Z načrtovanjem območij družbene infrastrukture, ki obsegajo površine za vzgojo in izobraževanje, šport, zdravstvo, kulturo, javno upravo in opravljanje verskih obredov, je treba upoštevati:

- zasnovano poselitve v njenem gravitacijskem območju,
- demografski razvoj ter druge značilnosti in potrebe prebivalstva,
- zasnovano poselitvenega območja ter razporeditev objektov in območij družbene infrastrukture,
- socialno mobilnost prebivalstva,
- dostopnost z javnim potniškim prometom, peš in podobno.

Območja površin za šport je treba znotraj poselitvenega območja enakomerno razmeščati in pri tem zagotavljati javno dostopnost in pestrost ponudbe. Pri načrtovanju območij površin za šport je treba zagotoviti 0,5 m² pokritega (stavbe za dvoranske športe kot so košarkarska, teniška igrišča, zimski bazeni, telovadnice, drsališča in podobno) in 3 m² nepokritega prostora, namenjenega športni dejavnosti, na prebivalca [11].

OBČINSKI PODROBNI PROSTORSKI NAČRT

Občinski podrobni prostorski načrt (v nadaljevanju OPPN) je prostorski akt s katerim se podrobneje načrtuje prostorske ureditve na območjih iz 3. točke tretjega odstavka 39. člena ZPNačrt, lahko pa tudi na drugih območjih, če se za to izkaže potreba po tem, ko je bil sprejet občinski prostorski načrt.

OPPN se izdelata tudi za prostorske ureditve lokalnega pomena zaradi posledic naravnih ali drugih nesreč, ki niso določene v občinskem prostorskem načrtu.

OPPN je podlaga za pripravo projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja. Z OPPN se podrobneje določi:

- območje občinskega podrobnega prostorskega načrta
- arhitekturne, krajinske in oblikovalske rešitve prostorskih ureditev
- območja, za katera se projektne rešitve pridobijo z javnim natečajem
- načrt parcelacije
- etapnost izvedbe prostorske ureditve, če je ta potrebna
- rešitve in ukrepe za celostno ohranjanje kulturne dediščine
- rešitve in ukrepe za varstvo okolja in naravnih virov ter ohranjanje narave
- rešitve in ukrepe za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vključno z varstvom pred požarom
- pogoje glede priključevanja objektov na gospodarsko javno infrastrukturo in grajeno javno dobro

V OPPN se prikažejo tudi vplivi in povezave s sosednjimi enotami urejanja prostora. Če OPPN namenjen celoviti prenovi območja, je njegov obvezni sestavni del konservatorski načrt, pripravljen skladno s predpisi o varstvu kulturne dediščine [12].

3.2 Zakon o varstvu kulturne dediščine

Zakon o varstvu kulturne dediščine (v nadaljevanju ZVKD-1, 2008) določa načine ter pristojnosti pri njenem varstvu z namenom omogočiti celostno ohranjanje dediščine. Dediščina se deli na materialno in živo dediščino. Materialno dediščino sestavljata premična in nepremična dediščina. Varstvo dediščine je v javno korist. Javna korist varstva dediščine se določa v skladu s kulturnim, vzgojnim, razvojnim, simbolnim in identifikacijskim pomenom dediščine za državo, pokrajine in občine. Na podlagi tega zakona so predmet javne koristi za varstvo posamezne stvari ali vrednote, ki so:

- registrirana dediščina
- nacionalno bogastvo
- spomeniki
- varstvena območja dediščine
- arheološke ostaline [13]

Varstveni režimi so najpomembnejši instrument varstva kulturne dediščine. Z njimi so določena merila za posege v kulturno dediščino ter pogoji uporabe, obseg posegov, potrebnih za novo rabo oziroma za sodoben način življenja, ter dopustne prilagoditve novim standardom in tehnologijam. Načelo celostnega varstva dediščine med drugim pravi, da je prihodnost dediščine v njeni uporabi. Uporaba dediščine prispeva k njenemu ohranjanju, ohranjanje dediščine pa tako prispeva tudi h gospodarskemu razvoju in k atraktivnejšemu življenjskemu in delovnemu okolju. Uporaba dediščine v koristne namene je torej tudi z varstvenega vidika zaželena, vendar le v primeru, da prilagoditev novi uporabi upošteva načelo zvestobe njenemu zgodovinskemu in arhitektonskemu značaju [14].

3.3 Zakon o ohranjanju narave

Zakon o ohranjanju narave (v nadaljevanju ZON, 2004) določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave. Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti so ukrepi, s katerimi se ureja varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih, vključno z njihovim genskim materialom in habitati ter ekosistemi, in omogoča trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti ter zagotavlja ohranjanje naravnega ravnovesja [15]. V ZON so podrobno opredeljene definicije, varstvene usmeritve za ohranitev, predpisi ter pravila ravnanja in varstveni režimi za naravne vrednote, ekološko pomembna območja ter Natura2000.

Natura2000 je evropsko omrežje posebnih območij narave, ki so jih določile države članice Evropske unije. Njen glavni cilj je ohraniti biotsko raznovrstnost za prihodnje rodove. Na varstvenih območjih želimo ohraniti živalske in rastlinske vrste ter habitate, ki so redki ali pa so v Evropi že ogroženi. Evropska unija je omrežje Natura2000 uvedla kot enega od pomembnih delov izvajanja direktive o habitatih in direktive o pticah. Slovenija je ob pridružitvi Evropski uniji določila seznam naravnih območij, ki ustrezajo merilom obeh direktiv [16].

Ekološko pomembno območje je po Zakonu o ohranjanju narave območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Ekološko pomembna območja so eno izmed izhodišč za izdelavo naravovarstvenih smernic in so obvezno izhodišče pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin. Za gradnjo objektov na teh območjih, ki niso obenem območje Natura 2000, zavarovano območje ali območje naravnih vrednot, ni treba pridobiti naravovarstvenih pogojev in soglasja.

Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Republike Slovenije. Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava [17].

4 PREDSTAVITEV IN ANALIZA OBRAVNAVANEGA OBMOČJA

4.1 Lega

Slovenija se zaradi pokrajinskih raznolikosti deli na različne pokrajinske enote. Ker sama razdelitev pokrajin ni zakonsko opredeljena, obstaja več različnih modelov razdelitve. Obravnavano območje v diplomski nalogi se nahaja na jugovzhodu Slovenije, katero uvrščamo pod dinarsko pokrajino, kot je prikazano na sliki 7. Podrobnejši prikaz regije in lokacije Češče vasi je na sliki 8.

Slika 7: Naravne regije v Sloveniji z označeno lokacijo Češče vasi [17]

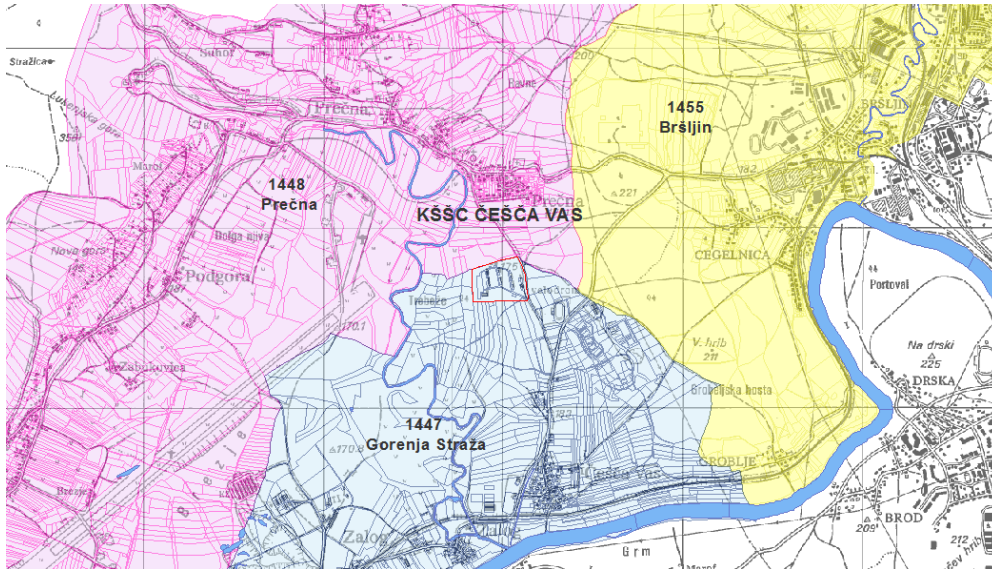

Slika 8: Podrobnejši prikaz regije z označeno lokacijo KŠŠC Češča vas [18]

V diplomski nalogi obravnavamo urejanje KŠŠC Češča vas, vendar pri analizah obravnavam širše območje. Območje je zajeto obširneje predvsem zaradi prikaza omejitev ter pestrosti naravne in kulturne dediščine na tem prostoru in se razprostira na treh katastrskih občinah:

- 1447 K.O. Gorenja Straža (modra) z naselji Češča vas in Zalog
- 1448 K.O. Prečna (vijolična) z naselji Podgora in Prečna
- 1455 K.O. Bršljin (rumena) z naselji Cegelnica in Bršljin

ter v dveh občinah: mestna občina Novo mesto in občina Straža. Zajeto območje je prikazano na sliki 9.

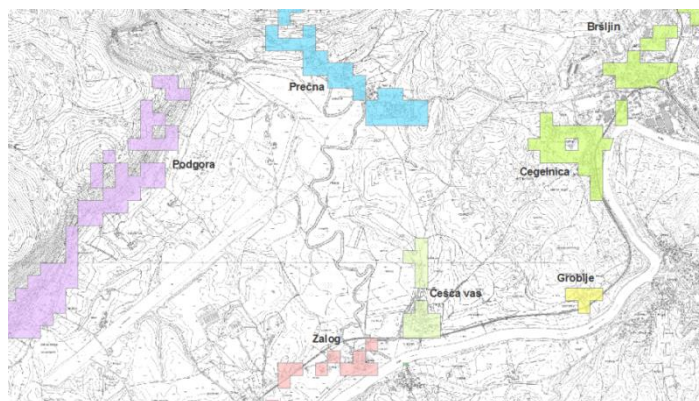

Slika 9: Prikaz obravnavanega območja z obarvanimi katastrskimi občinami in označenim KŠŠC Češča vas [19]

V delu »Krajine subpanonske regije« se to območje imenuje Dolina srednje Krke. Temeljno merilo za opredelitev območja je reka Krka, njeno obrežje in relief doline, ki ga je ustvarila Krka s pritoki. Dolina srednje Krke je opredelilna za strukturo in smer širšega prostora. Razteza se na robu kraških pokrajin notranje Slovenije. Na levem bregu jo omejujejo strma pobočja nad Sotesko in Stražo, dolvodno od Novega mesta pa meji dolina na grmičevje Krških gor in Podgorja pod Gorjanci [20].

4.2 Demografska analiza

Na območju je v odpredju tradicionalna poselitev (slika 10), ki temelji na številnih majhnih naseljih. Za poselitev je značilno zgoščevanje prebivalstva v nižinskem pasu ob Krki, praznenje prebivalstva na obsežnih območjih nad 300m nadmorske višine, zgoščevanje prebivalstva v naseljih z več kot 500 prebivalci in praznenje vasi z manj kot 200 prebivalci [21].

Slika 10: Poseljenost v naseljih na območju obravnave [22]

V preglednici 3 je prikazano število prebivalcev v posameznem naselju na obravnavanem območju, v drugem polletju leta 2014. Prečna je naselje z največjim številom prebivalcev. Iz preglednice je razvidno, da imajo naselja Češča vas, Groblje, Podgora in Zalog manj kot 200 prebivalcev kar pomeni, da se vasi praznijo oz. prebivalci odseljujejo. Na spletnem portalu statističnega urada Republike Slovenije ni podatkov o številu prebivalcev, starostnih skupinah in izobrazbi prebivalcev naselja Groblje.

Preglednica 3: Skupno število prebivalcev v posameznem naselju na območju analize [23]

NASELJE	ŠTEVILO PREBIVALCEV
Cegelnica	369
Češča vas	139
Groblje	-
občina Novo mesto	36.371
Prečna	396
Podgora	190
Zalog	141

Odseljavanje prebivalcev ustvarja pasiven pridih in povzroča nazadovanje kraja. Poleg tega, da je območje obravnave v diplomski nalogi podeželsko, je pomanjkanje popoldanskih aktivnosti eden izmed vzrokov za odseljavanje. Ljudje smo socialna bitja in potrebujemo prostor za druženje. Ureditev konjeniškega centra v sklopu večjega športnega parka bi v tem primeru pripomogla razvoju krajev, razvoju turizma in navsezadnje tudi h priseljevanju. Čeprav je skupno število prebivalcev na obravnavanem območju majhno (1.235), moramo upoštevati obseg športnega parka, ki ga urejamo. Urejen KŠŠC Češča vas v sklopu večjega športnega parka zaradi unikatnosti velodroma predstavlja športni park regijskega oziroma nacionalnega pomena, zato moramo po številu obiskovalcev upoštevati celotno regijo oziroma državo in ne le okoliške prebivalce.

STAROSTNA STRUKTURA

Starostna struktura prebivalstva je pokazatelj možnosti prihodnjega razvoja območja. Iz preglednice 4 je razvidno, da je število prebivalcev, ki so starejši od 40 let večje od števila prebivalcev, ki so mlajši od 40 let. Zaradi povečevanja števila otrok je potrebno povečati tudi obseg storitev na področju socialne dejavnosti (vrtec, osnovna šola). Prav tako je na zajetem območju čutiti pomanjkanje popoldanskih aktivnosti (športne in kulturne dejavnosti, delavnice, tečaji, treningi, ipd.) tako za odrasle kot tudi za otroke, zato je ureditev konjeniškega centra oz. športnega parka primerna.

Preglednica 4: Skupno število prebivalcev v posameznem naselju po starostnih skupinah [23]

NASELJE	STAROSTNE SKUPINE (v letih)									
	0-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80 +	skupaj
Cegelnica	67	21	45	48	59	43	41	33	12	369
Češča vas	18	5	16	18	15	27	18	14	8	139
Groblje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prečna	57	25	46	52	59	60	54	25	18	396
Podgora	36	8	16	37	19	24	29	15	6	190
Zalog	25	7	19	19	21	16	13	18	3	141
SKUPAJ	203	66	142	174	173	170	155	105	47	1235

IZOBRAZBA IN ZAPOSLENOST

Iz preglednice 5 je razvidno, da ima največ prebivalcev zajetega območja pridobljeno srednješolsko izobrazbo. Prebivalci so zaposleni predvsem v Straži in Novem mestu.

Preglednica 5: Skupno število prebivalcev v posameznem naselju po starostnih skupinah [23]

IZOBRAZBA PREBIVALSTVA, STAREGA 15 ALI VEČ LET PO NASELJIH V LETU 2014			
	osnovnošolska ali manj	srednješolska	visokošolska
Cegelnica	58	176	69
Češča vas	46	54	21
Groblje	-	-	-
Prečna	94	174	71
Podgora	60	70	23
Zalog	50	50	18
SKUPAJ	308	524	202

Celotna jugovzhodna regija Slovenije presega nacionalno izobrazbeno strukturo v osnovnošolski ter nižji poklicni in srednje poklicni izobrazbi, zaostaja pa za nacionalno izobrazbeno strukturo od vključno srednje strokovne izobrazbe dalje (priučeni delavci) [24]. Po podatkih sodeč lahko rečemo, da bi tako ob izgradnji kot tudi ob pričetku delovanja

konjeniškega centra priložnost za delo dobila večina prebivalcev z nižjo in srednjo poklicno izobrazbo, kot so gradbeni tehniki, lesarji, električisti, strojni tehniki, gostinci, trgovci itd.

4.3 Naravnogeografske značilnosti

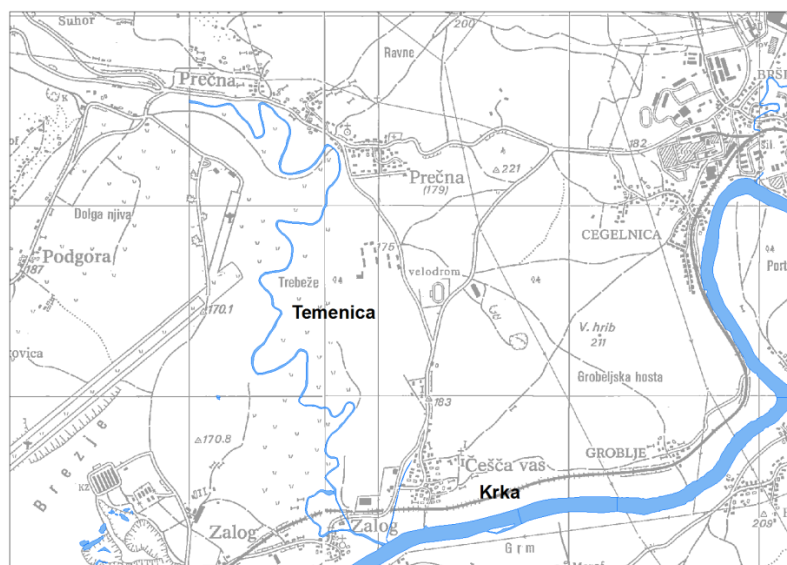
4.3.1 Relief

Pri straži se svet ob Krki razširi v manjšo Zaloško kotlinico z nadmorskimi višinami med 160 m in 200 m. To je uravnan kraški svet v obliki trikotnika med Marofom, Srebrničami in Vavto vasjo, ki ga prekrivajo obsežne ilovnate naplavine. Po reki Prečni, ki je v hidrološkem smislu nadaljevanje Temenice in izvira v zatrejni dolini v Luknji, imenujejo to pokrajino tudi Prečenska kotlina. Poseljena sta predvsem rob kotlinice in obrežje Krke. Ob Prečni so ilovnati in mokrotni travniki. Na severozahodu se vzpenja planotast, več kot 400m visok svet Ajdovske planote s Straško goro. Ta gozdnata kraška pregrada se razteza proti severovzhodu v Žabjak s Kačjo rido (419 m nadmorske višine), ki loči Prečensko kotlino in Temeniško podolje od doline Bršljinskega potoka in Trškogorskega gričevja [21].

Najvišji vrh na zajetem območju v diplomski nalogi je visok 221m, je brez imena in se nahaja južno od industrijskega objekta Adria Mobil. Cerkev sv. Antona Padovanskega v Prečni leži na nadmorski višini 179 m, obstoječi KŠŠC Češča vas pa se razprostira na nadmorski višini 175 m.

4.3.2 Hidrografija

Reka Krka in Temenica sta glavna vodotoka na obravnavanem območju (slika 11) in oba spadata pod ekološko pomembno območje, Naturo 2000 in prav tako med naravne vrednote.

Slika 11: Hidrografska mreža [19]

Redko poplavno območje, ki je prikazano na karti 1 zajema predvsem območje reke Temenice, ki leži na ravninskem delu in ob večjih nalivih prestopi bregove. Poplave zajamejo

predvsem Prečensko kotlino (Zaloško kotlino). Poplavne ravnice ob reki Temenici ustvarjajo mokrišča v katerih bivajo močvirske sklednice, prav tako pa so pomemben življenjski prostor rastlin in živali z vodo zaliti opuščeni glinokopi v Zalogu (slika 12) in ob letališki stezi. Poplavna ravnica ob spodnjem toku Temenice je pomemben naravni zadrževalnik [25]. Temenica se v reko Krko izlije pri naselju Zalog.

V bližini gospodarsko-transportno logistično cone BTC je manjše jezero, kjer bivajo raznovrstne ptice (slika 13).

Večja poplava je bila zabeležena dne 18.09.2010, ko je reka Temenica prestopila bregove in poplavila cel ravninski del Prečenske (Zaloške) kotlinice. Voda je segala do hiš na južni strani naselja Prečna, povzročila pa je nekaj materialne škode.

Slika 12: Zalit glinokop v Zalogu

Slika 13: Manjše jezerce ob industrijski coni BTC

4.3.3 Območja varovanj in omejitev

Za območja varovanj in omejitev sta zaradi lepše preglednosti narejeni dve karti: skupna karta Nature2000 in naravnih vrednosti (karta 2) ter karta ekološko pomembnih območij (karta 3). Karti sta narejeni s pomočjo podatkov pridobljenih na spletnem geoportalu Agencije Republike Slovenije za okolje, podlaga pa je temeljni topografski načrt v merilu 1:5000.

Na obravnavanem območju v diplomski nalogi so kar tri območja, ki spadajo pod Naturo2000 in so hkrati tudi ekološko pomembna območja ter območja naravnih vrednot:

- Ajdovska planota
- Temenica
- reka Krka

NATURA2000

V preglednicah 6, 7 in 8 so prikazane zaščitene vrste in habitati, ki so prikazani na karti 3 in spadajo pod Naturo2000:

Preglednica 6: Seznam vrst in habitatnih tipov za katere je opredeljeno posebnoohranitveno območje – Ajdovska planota [26]

NATURA2000 ID ŠT.: SI3000188, IME: Ajdovska planota	
Koda vrste ali HT	Vrste in habitatni tipi, za katere je opredeljeno posebno ohranitveno območje
1078*	črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)
1324	človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>)
1321	veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)
1304	vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)
1186*	navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)
*1354	rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)
4019	drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))

Preglednica 7: Seznam vrst in habitatnih tipov za katere je opredeljeno posebnoohranitveno območje - Temenica [26]

NATURA2000 ID ŠT.: SI3000049, IME Temenica	
Koda vrste ali HT	Vrste in habitatni tipi, za katere je opredeljeno posebno ohranitveno območje
1220	močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>)
1355	vidra (<i>Lutra lutra</i>)
3260	Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez <i>Ranunculon fluitantis</i> in <i>Callitricho- Batrachion</i>

Preglednica 8: Seznam vrst in habitatnih tipov za katere je opredeljeno posebnoohranitveno območje – Krka [26]

NATURA2000	
ID ŠT.: SI3000338, IME: Krka s pritoki	
Koda vrste ali HT	Vrste in habitatni tipi, za katere je opredeljeno posebno ohranitveno območje
1014	ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>)
1032	navadni škržek (<i>Unio crassus</i>)
1078*	črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)
1084*	puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>)
1093*	navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)
1098	potočni piškurji (<i>Eudontomyzon</i> spp.)
1105	sulec (<i>Hucho hucho</i>)
1114	platnica (<i>Rutilus pigus</i>)

NARAVNE VREDNOTE

Naravne vrednote na obravnavanem območju so prikazane na karti 2, opisane pa so v preglednici 9:

Preglednica 9: Prikaz naravnih vrednot (povzeto iz več virov: [27], [28], [29])

ID ŠT.	IME NV	POMEN	KRATKA OZNAKA NV
128 V	Krka	državni	Osrednji dolenski vodotok, desni pritok Save
8600 V	Temenica - Prečenska kotlina (Zaloška kotlina)	državni	Reka s poplavno ravnico od izvira v Luknji do izliva v Krko
844	Območje gradu Luknja	državni	Zatrejna dolina z izvirov Temenice
8488	Zalog – zalit glinokop	državni	Z vodo zaliti opuščeni deli glinokopa zahodno od Zaloga
8163	Bršljinski potok	lokalni	Levi pritok Krke z razgibanim potekom struge severno od Novega mesta
8507	Škrjanški studenec	lokalni	Izvir in urejeno napajališče pri Škrjančah jugozahodno od Novega mesta
40575	Jama pod gradom Luknja	ni podatka	Občasni izvir, bruhalnik, vodoravna jama, arheološko najdišče
45824	Jama v kamnolomu v Luknji	ni podatka	Spodmol, kevdrč

EKOLOŠKO POMEMBNO OBMOČJE – EPO

Ekološko pomembna območja so prikazana na karti 3 in zajemajo naslednja območja:

Ajdovska planota je gozdna planota s številnimi kraškimi pojavi, kjer domujejo redke in ogrožene živalske vrste: rjavi medved, netopirji, človeška ribica in jamski hrošči [30]. Pri analizi naravnih vrednot sem ugotovila, da je na področju Ajdovske planote zaščitenih sedem jam. V neposredni bližini jame Luknja se nahajajo tudi razvaline gradu Luknja, in sicer v zatrepni dolini nad zadnjim izviro ponikalnice Temenice, zahodno od naselja Prečna.

Reka Temenica (slika 14) je, poleg Ljubljanice in Reke, ena najbolj značilnih ponikalnic slovenskega krasa. Medtem ko Ljubljanica in Reka tečeta po značilni kraški Notranjski, teče Temenica ob robu kraškega sveta Dolenjske. Temenica je levi pritok Krke. Izvira v Posavskem hribovju, pri naselju Javorje v občini Šmartno pri Litiji. Nato teče mimo kraja Temenica, v občini Ivančna Gorica, nadaljuje tok po Dolenjskem podolju in teče skozi občino Trebnje, kjer prvič ponikne [31]. Pogosto poplavlja, zato je mokrotno dno travnato. Do Trebnjega ima ta vodni tok še nekatere alpske značilnosti, kasneje pridobi že vse značilnosti kraške reke [32]. Dolina Temenice sledi smeri sever-jug. Dolina zgornje Temenice velja za eno najdaljših slepih dolin v Sloveniji in je dolga 24 km. Da ima dolina Temenice ugodno morfologijo in topografijo priča tudi nekdanja rimska cesta in sedanja železnica ter avtocesta [31]. Za dolino Temenice je značilno zmerno celinsko vlažno podnebje. vzdolž toka reke Temenice je le ena čistilna naprava odpadnih vod pri mestu Trebnje. Višje ob vodotoku čistilnih naprav ni, tako da kar nekaj kanalizacijskih odtokov konča neposredno v reki Temenici in njenih pritokih.

Slika 14: Reka Prečna (Temenica)

Kar je Ljubljanica za Notranjsko, je Krka za Dolenjsko. Celotno porečje Krke meri 2053 km², kar je skoraj toliko kot sosednje porečje Ljubljanice. Od izvira pri vasi Krka do izliva v Savo se njen 94km dolgi tok bistveno spremeni. V osrednjem delu, v Novomeški pokrajini, kjer je večji delež manj prepustnega dolomita in neprepustnih terciarnih usedlin, Krka dobi veliko površinskih pritokov: Bršljinski potok, Prečno, itd. Krka spada v drugi in tretji kakovostni razred, v sušnih obdobjih pa se stopnja onesnaženosti dvigne za en razred. Najbolj jo

onesnažujejo komunalne odpadne vode in industrijske tehnološke odpadke. Onesnažena je že na območju Suhe krajine, poslabša pa se ob izlivu Prečne, občutno pa po sotočju z Bršljinskim potokom. Največji pritok Krke je Prečna (slika 15) [21] in [33].

Kljub onesnaženju je Krka zelo živa reka, saj v njej živi 52 vrst rib in ena vrsta piškurja.

Slika 15: Izliv Prečne (Temenice) v Krko pri naselju Zalog

4.3.4 Varstvo kulturne dediščine

Kulturna dediščina predstavlja nenadomestljivo vrednoto. Vsaka enota kulturne dediščine, ki je poškodovana ali uničena, je žal izgubljena, zato je potrebno kulturno dediščino vključiti v aktivno vsakodnevno življenje. Kulturni spomeniki lokalnega pomena so območja ali objekti, ki imajo izjemno kulturno vrednost, predstavljajo vrhunske dosežke ustvarjalnosti oziroma ključne ali redko ohranjene dokumente nekega razvojnega obdobja na lokalnem nivoju [14]. Podatki o zgodovini so povzeti po monografiji Novo mesto [34] in podatkih navedenih v spletnem registru kulturne dediščine [35].

Na obravnavanem območju v diplomski nalogi je kulturna dediščina izjemno bogata. Obsega spomenike, stavbe in arheološka območja. V bližini obstoječega KŠŠC Češča vas ni neposrednega vpliva zaradi kulturne dediščine. Na obravnavanem območju leži kar sedem arheoloških najdišč oziroma območij: arheološko območje Zalog, Laze, Cegelnica, Groblje, Grobeljska hosta, Mestna hosta in območje gradu Luknja. Najdbe raznih predmetov, domnevnih naselbin, jam in ostankov gradov pričajo o naselitvi tega območja od prazgodovine. Pred nekaj leti so odkrili in raziskali lovski »vikend« ob potoku Prečna blizu njegovega slikovitega izvira, v neposredni bližini nekdanjega gradu Luknja. Izkazalo se je, da je pred dobrimi 12000 leti v njej gospodaril človek.

V srednjem veku se je obravnavano območje razvilo. Dvorec Zalog ali Brajtenav je prvič omenjen leta 1295, ko so v njem bivali gospodje Zaloški. Pomen graščine za okoliške vasi, zlasti Zalog, kamor je tudi pripadal, je bil velik. Ljudje so tu našli delo in drugo pomoč. Že izpraznjen grad so leta 1943 požgali partizani. Pozneje so bili ostanki gradu porabljeni za

nove objekte in zravnani z zemljo [36]. Danes na tem prostoru stojijo skladišča kmetijske zadruge KZ Krka z.o.o., lokacija dvorca Brajtenav pa je območje kulturne dediščine.

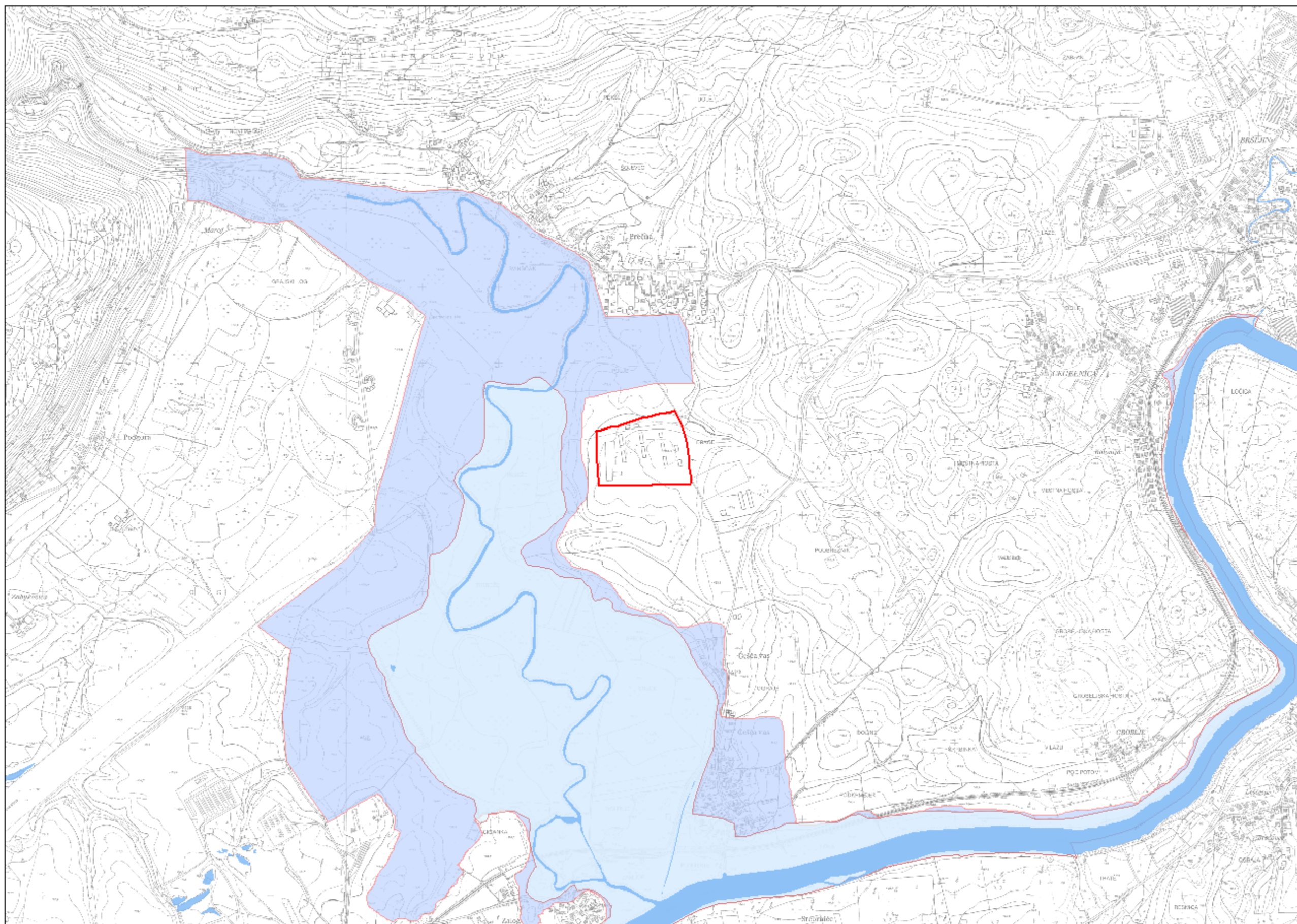
Grad Luknja, v pisnih virih prvič omenjen leta 1358, je veljal za enega najbolj utrjenih dolenjskih gradov. Njegovi prvi lastniki so bili gospodje Lukenjski (Lueggerji), med njimi tudi znani Erazem Predjamski. V pečini nad gradom so vidni ostanki srednjeveškega zatočišča in vojaške opazovalnice. Območje razvalin gradu Luknja in marof gradu Luknja sta tudi del kulturne dediščine. V neposredni bližini gradu se nahaja še en objekt kulturne dediščine, to je vodna žaga na Temenici (slika 16).

Preostali objekti, območja in spomeniki kulturne dediščine so prikazani na karti 4.

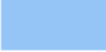
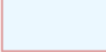

Slika 16: Vodna žaga na Temenici

PRIKAZ POPLAVNIH OBMOČIJ

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- vodne površine
- Območje redkih poplav
- Poplavni dogodek 18.09.2010

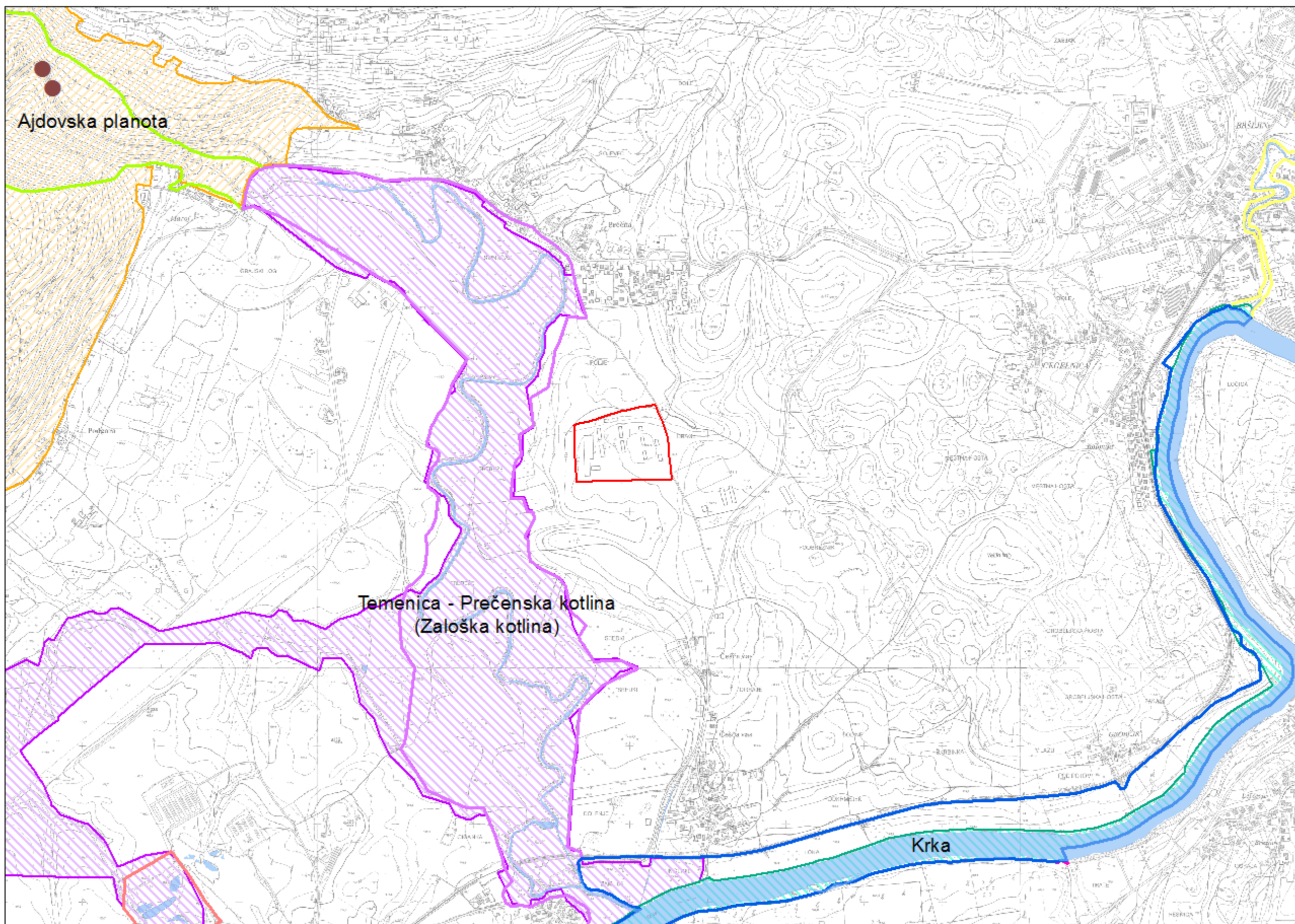
Meters
0 200 400 600

Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS, ARSO

Avtor: Lejla Salihović

PRIKAZ NATURE2000 in NARAVNIH VREDNOT

LEGENDA

 območje KŠŠC Češča vas

 vodne površine

JAME

 Jama pod gradom Luknja

 Jama v kamnolomu v Luknji

OBMOČJA NARAVNIH VREDNOT

 Bršljinski potok

 reka Krka

 grad Luknja

 Temenica - Prečenska kotlina

 Zalog - zalit glinokop

 Škrjanški studenec

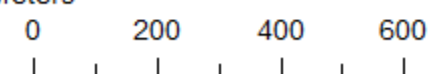
NATURA2000

 Ajdovska planota

 Krka s pritoki

 Temenica

Meters

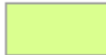
Merilo 1:15000

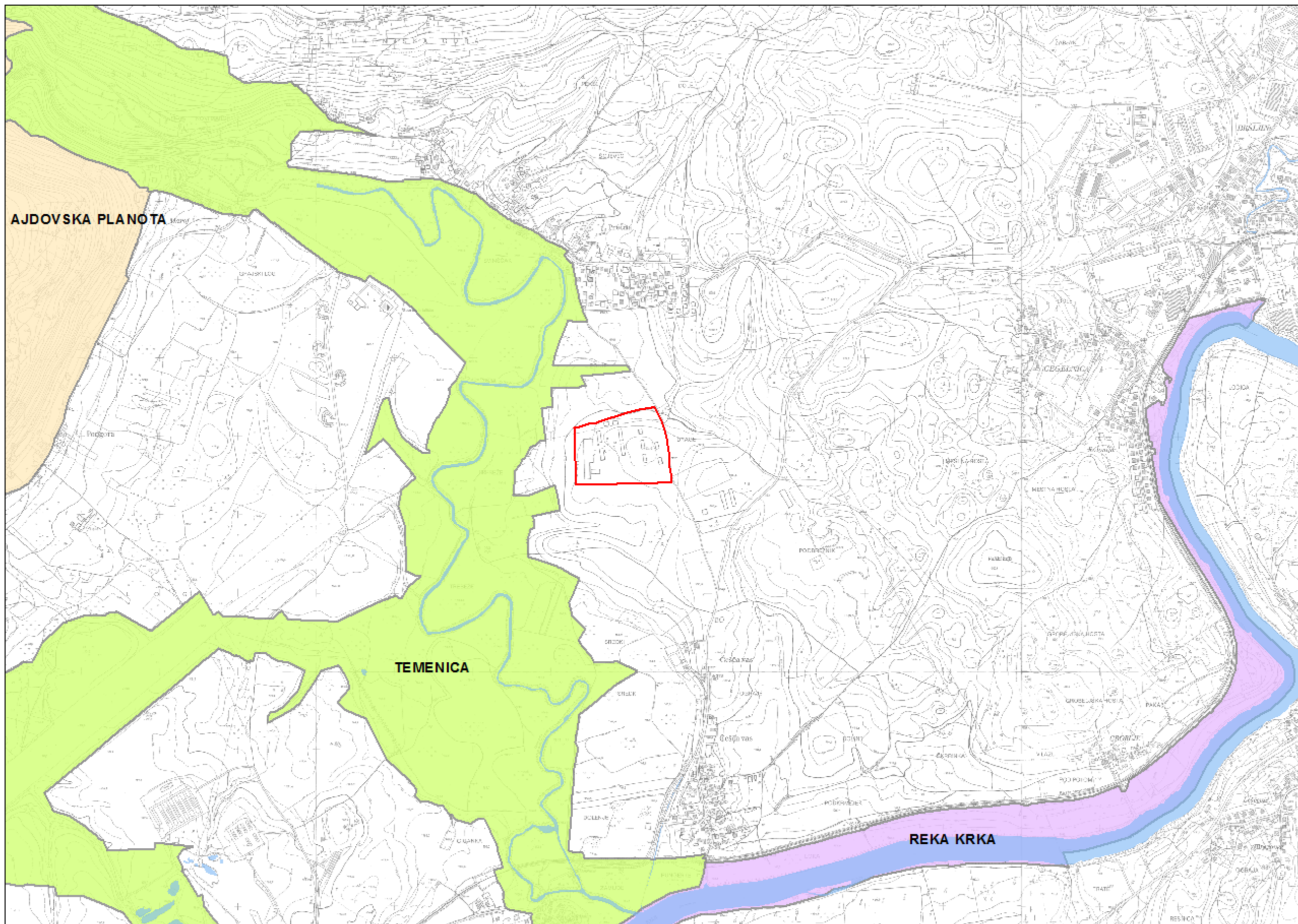
Vir podatkov: GURS, ARSO

Avtor: Lejla Salihović

PRIKAZ EKOLOŠKO POMEMBNIH OBMOČIJ

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- vodne površine
- EKOLOŠKO POMEMBNA OBMOČJA**
- Ajdovska planota
- reka Krka
- Temenica

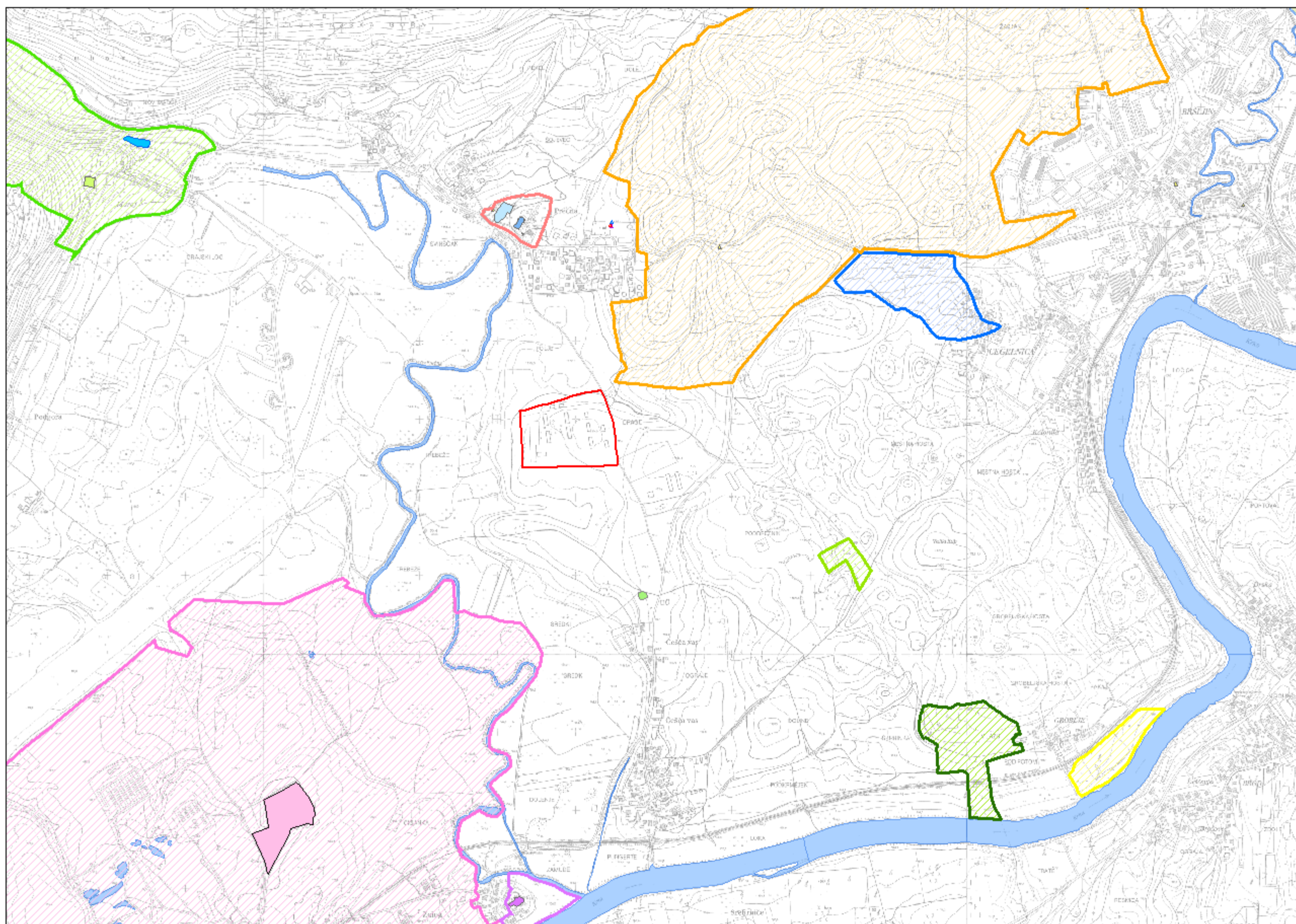
Meters
0 200 400 600

Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS, ARSO

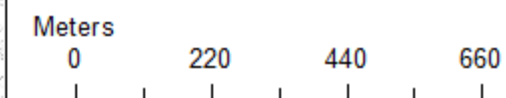
Avtor: Lejla Salihović

PRIKAZ KULTURNE DEDIŠČINE

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- Cerkev sv. Antona Padovanskega
- Cerkev sv. Martina
- Arheološko območje Mestna hosta
- Grobnica s spomenikom padlim
- Grob talcev
- Grob borcev Dolenjskega odreda
- Arheološko območje Grobeljska hosta
- Spominski park padlim borcem
- Arheološko najdišče Groblje
- Spomenik padlim v prvi svetovni vojni
- Vodna žaga na Temenici
- Območje gradu Luknja
- Spominska plošča Alojzu Colji
- Arheološko območje Mala Bučna vas
- Arheološko območje Zalog
- Arheološko območje Cegelnica
- Spominska plošča Kastelčevi družini
- Spominska plošča padlim iz Bršljina
- Župnišče
- Spomenik Antonu Čampi
- Arheološko najdišče Laze
- Lokacija dvorca Brajtenav
- Marof gradu Luknja
- območje cerkve sv. Antona Padovanskega
- Cerkev sv. Martina območje
- Razvaline gradu Luknja - območje
- vodne površine

Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS, MK

Avtor: Lejla Salihović

»Ta stran je namenoma prazna.«

4.4 Gospodarstvo in gospodarska javna infrastruktura

GOSPODARSTVO

Za gospodarstvo jugovzhodne Slovenije je značilna velika koncentracija industrije predvsem na območju Novega mesta [37]. Na območju, ki ga obravnavamo v diplomu se nahajajo naslednje industrijske in gospodarske cone:

Gospodarska cona Ursa Slovenija d.d. (v nadaljevanju Ursa) ob Straški cesti leži na zahodnem delu Novega mesta, med Bršljinom na vzhodni in Cegelnico na zahodni strani. Območje tovarne Ursa je del širšega gospodarskega območja na zahodu Bršljina v Novem mestu. Ureditve znotraj tovarniškega kompleksa in na stiku s sosednjimi območji zagotavljajo funkcionalno in oblikovno povezavo z drugimi obstoječimi in načrtovanimi proizvodnimi conami tega mestnega predela. Območje obsega približno 11,7 ha [38].

Nadomestna gospodarska cona ob Straški cesti leži na severozahodnem robu Novega mesta, ob lokalni cesti Bršljin-Prečna-Straža in znotraj širšega gozdnega območja Mestne hoste in Žabjaka, med območjem tovarne Adria Mobil in vojašnico Bršljin. Na podlagi razvijajočega se in rastočega novomeškega gospodarstva ter izraženih potreb po ustrezni lokaciji, ki bi omogočila nadaljnji razvoj in širitev dejavnosti v osredju mesta utesnjene tovarne Adria Mobil, predvsem pa preselitev industrije iz mesta na ustrežnejšo lokacijo, je bila za preselitev Adrie Mobil določena predmetna lokacija na robu Novega mesta. Vzhodno ob tovarni Adria Mobil je predvideno še območje za obrtno-proizvodne dejavnosti ter storitvene dejavnosti s podrejeno trgovsko dejavnostjo. Površina Nadomestne gospodarske cone, to je kompleksa za obrtno-proizvodne dejavnosti, znaša 13.5 ha. Večina parcel je v zasebni lasti [39].

Gospodarsko-transportna logistična cona BTC Češča vas leži na zahodnem delu Novega mesta. Severni del območja je nepozidan, obdan s travniki, na južnem delu pa je območje pozidano z upravno stavbo, skladiščnimi objekti, parkirišči, manipulativnimi površinami in s proizvodnimi objekti, ki tvorijo obstoječo gospodarsko-transportno logistično cono BTC Češča vas. Območje je namenjeno naslednjim dejavnostim blagovno-transportnega centra Javna skladišča, enota Novo mesto:

- skladiščno-pretvorni dejavnosti,
- proizvodni dejavnosti,
- servisni dejavnosti,
- prodajni dejavnosti,
- upravni dejavnosti [40].

Obrtno industrijska cona Livada se nahaja severovzhodno od Bršljina. Obsega širši predel nekdanjih vojaških skladišč med Straško cesto, severno obvoznico in železniško progo Ljubljana - Metlika, ki se je v preteklem desetletju preoblikoval v poslovno cono. Območje urejanja meri 15,6 ha, od tega je za poslovne namene zazidljivih 12 ha površin [41].

GOSPODARSKA JAVNA INFRASTRUKTURA

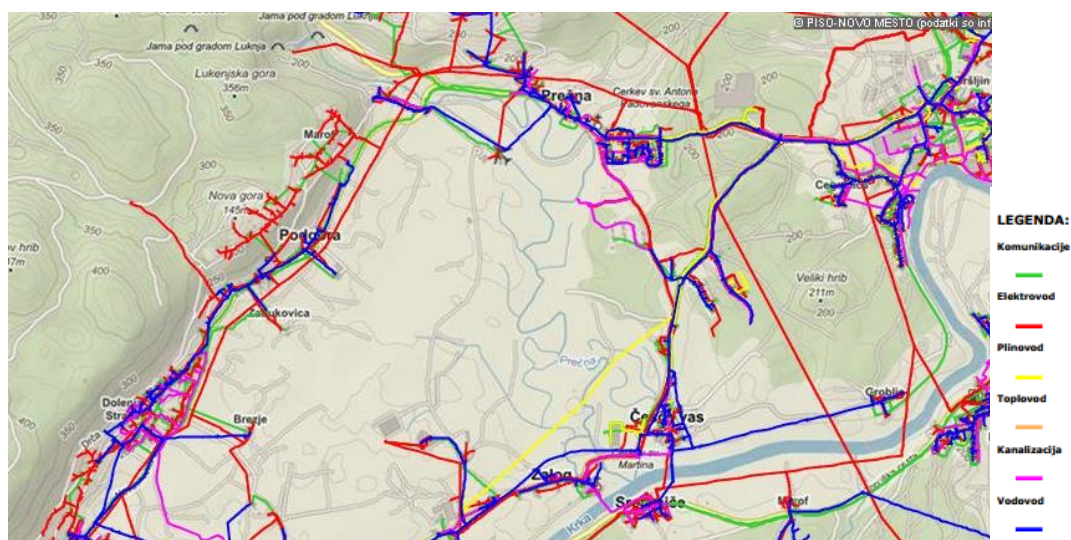
Podatki o infrastrukturi opremljenosti obravnavanega območja so povzeti po Regionalnem razvojnem programu jugovzhodne Slovenije 2014-2020 [24] in okoljskem poročilu za občinski prostorski načrt Mestne občine Novo mesto iz leta 2008 [42]. Natančnih podatkov o infrastrukturi na tem področju ni, zato so določeni podatki prikazani na območju celotne občine Novo mesto.

Vodovodni sistem na tem območju je priključen na vodovodni sistem Mestne občine Novo mesto in je v upravljanju Komunale Novo mesto, d.o.o.. Prebivalstvo se s pitno vodo oskrbuje pretežno preko javnega vodovodnega omrežja, delno pa preko lokalnega vodovoda.

Električna energija poteka preko prenosnega elektroenergetskega omrežja Krško-Novo mesto v upravljanju Elektro Ljubljana. Oskrba z električno energijo je omogočena preko nadzemnega srednje-napetostnega voda 20 kV.

Območje Mestne občine Novo mesto se nahaja v vplivnem območju magistralnega plinovoda, ki poteka od Krškega do Novega mesta. Ta plinovod je del tranzitnega magistralnega plinovoda Hrvaška – Koper in služi napajanju širšega območja Novega mesta. Skupen obseg plinificiranega območja glede na možen odjem sedaj zajema približno 95 % Novega mesta.

Kanalizacijski sistem na ravni celotne občine se razteza na dolžini cca 190 km. Glede na material so vgrajene cevi betonske, ostale cevi (31%) so iz drugih materialov ali pa so kanali celo zazidani. Z namenom, da odvajanje in čiščenje odpadnih vod normalno deluje, obsega kanalizacijsko omrežje še naprave za prečrpavanje, razbremenjevanje in zadrževanje odpadnih voda. Vsa kanalizacijska omrežja v občini Novo mesto se zaključujejo s čistilnimi napravami, ki se nahajajo v porečju reke Krke. Gospodarska javna infrastruktura na obravnavanem območju je prikazana na sliki 17.

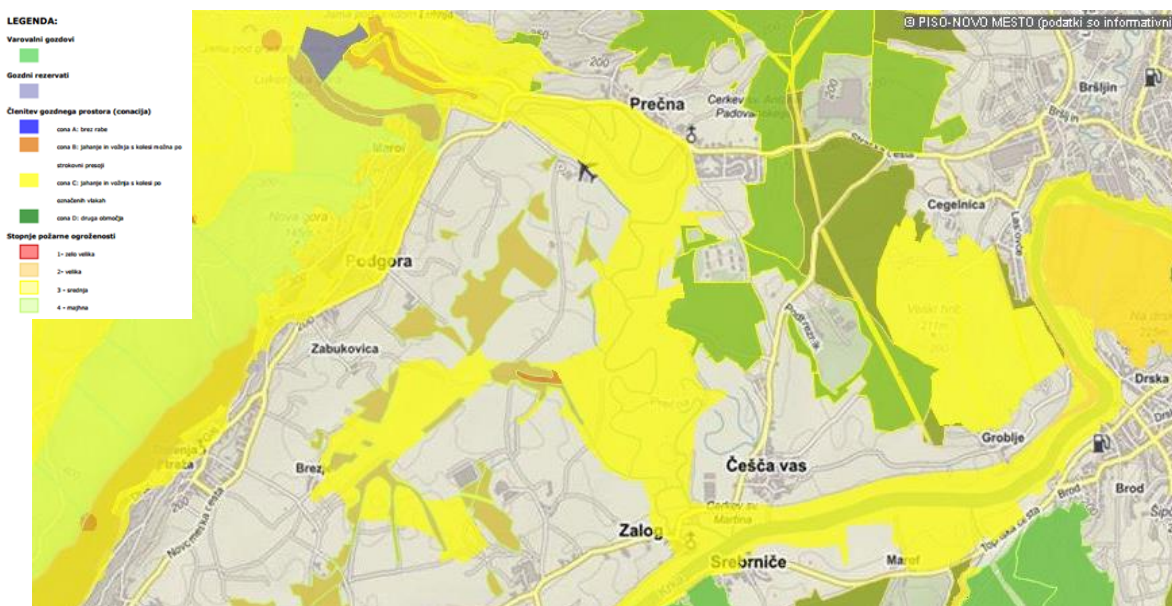
Slika 17: Gospodarska javna infrastruktura na obravnavanem območju [43]

4.5 Gozdarstvo in kmetijstvo

GOZDARSTVO

Območje JV Slovenije je razgibano, pretežno podeželsko območje z zelo velikimi razlikami v samem prostoru. Tako lahko govorimo o zelo veliki gozdnatosti, saj gozd z zemljišči v zaraščanju (ki so potencialna gozdna zemljišča) zavzema kar 73% vse površine območja JV Slovenije. Gozdarstvo in lesna predelovalna dejavnost v regiji predstavljata velik potencial. Tudi razvitost kmetijstva je v regiji zelo različna, vendar o intenzivnem kmetijstvu lahko govorimo predvsem v območju reke Krke. Glavni dejavnosti na podeželju sta še vedno kmetijstvo in gozdarstvo, kot samostojni gospodarski panogi, ki pa se vedno bolj dopolnjujeta tudi z opravljanjem drugih storitev, vezanih na podeželje [24].

Na obravnavanem območju v diplomski nalogi prevladujejo gozdovi, ki po členitvi gozdnega prostora (conaciji) spadajo v cono C (rumena) - jahanje in vožnja s kolesi po označenih vlakih. Nekaj območij je tudi v coni D (zelena) – druga območja. V okolici letališča Novo mesto so razpršena območja gozdov, ki spadajo v cono B (oranžna) - jahanje in vožnja s kolesi možna po strokovni presoji. Del gozda vzhodno od gradu Luknja spada v gozdno cono A in je gozdni rezervat oziroma gozd s posebnim namenom brez ukrepanja. Obsega parceli št. 856/62 in 856/2 v K.O. 1448 Prečna in meri 6,02 ha. Gozdovi s posebnim režimom na obravnavanem območju so prikazani na sliki 18.

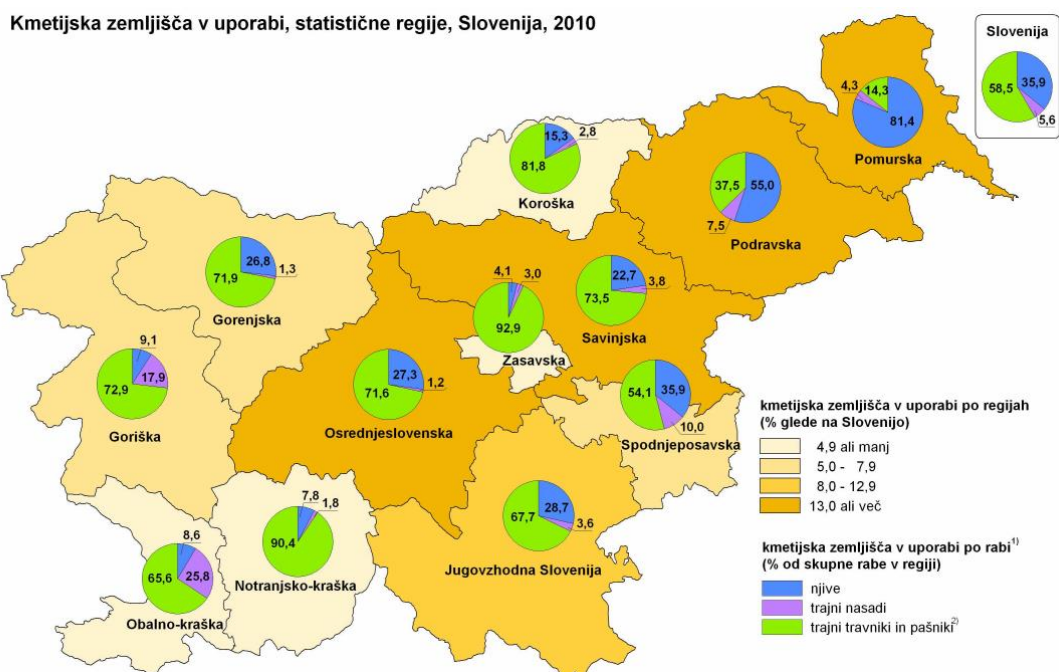

Slika 18: Gozdovi s posebnim režimom na obravnavanem območju [43]

KMETIJSTVO

Najbolj razširjeni so travniki in pašniki, sledijo njive in vrtovi, kar kaže na to, da je v regiji prevladujoča panoga živinoreja (slika 19). Na kmetijah je najbolj zastopana mešana živinoreja in pašna živina. Njive, vrtovi, travniki in pašniki zavzemajo kar 95% vseh kmetijskih

površin v uporabi (kar predstavlja tudi slovensko povprečje). Pomembna gospodarska in ljubiteljska dejavnost je tudi vinogradništvo, velike možnosti pa so v sadjarstvu [44].

Slika 19: Kmetijska zemljišča v uporabi po statističnih regijah Republike Slovenije [23]

S pomočjo poslovnega registra Slovenije sem poiskala podjetja in posameznike, ki imajo registrirano dejavnost v kmetijstvu. Registrirana kmetovalca na obravnavanem območju, ki imata registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji, sta le dva. Dopolnilna dejavnost na kmetiji je s kmetijstvom oziroma gozdarstvom povezana dejavnost, ki se opravlja na kmetiji in omogoča kmetiji boljšo rabo njenih proizvodnih zmogljivosti ter delovne sile družinskih članov in zaposlenih na kmetiji. V okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji je možno opravljati različne dejavnosti, od predelave kmetijskih pridelkov, gozdnih sortimentov, opravil s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, tradicionalnih znanj do turizma na kmetiji. Z gozdarskimi storitvami se na obravnavanem območju ukvarja eno podjetje. Pri Luknji se nahaja še ribogojnica Temenica, ki aktivno posluje.

V prihodnosti je pričakovati dva osnovna trenda razvoja kmetijstva, in sicer bodisi intenzivna kmetijska pridelava na kmetijah, na katerih bo zagotovljen sorazmeren dohodek na kmetiji vsaj eni osebi s primarno kmetijsko dejavnostjo ali dopolnitev le-te z eno izmed dopolnilnih dejavnosti bodisi razvoj kmetijstva (dejansko gre za ohranjanje kmetijske dejavnosti) v funkciji ohranjanja tradicionalne kulturne krajine (preprečevanje zaraščanja) in podeželja oz. večnamembnost kmetijstva [42].

4.6 Prostorske analize obravnavanega območja

Za izdelavo lokalnih načrtov na splošno bomo uporabili vse razpoložljive in dosegljive strokovne podlage, ki so za ta namen že izdelane, dovolj podrobne in aktualne. Podatke, analitična gradiva in projekcije v večini primerov pripravljajo pooblaščenec strokovne oz. javne gospodarske družbe v okvirju svojih zadolžitvev in jih praviloma ni potrebno izdelovati na novo. Treba je pripraviti tiste podlage, ki izhajajo iz uradnih zbirk podatkov in evidenc, vendar zahtevajo posebne analize in projekcije [45].

Za izdelavo kart sem uporabila razpoložljive podatke iz uradnih evidenc, vendar vsi podatki niso popolni. Nekateri izdelani sloji digitalne topografske karte v merilu 1: 5000 niso v popolnosti izdelani za vsak list (na primer hidrografija).

4.6.1 Analiza dejanske rabe tal

Karta dejanske rabe prostora je izdelana na podlagi terenskega dela. Kot podlaga je uporabljen digitalni katastrski načrt. Karta je izjemoma, zaradi boljšega pregleda, narejena v podrobnejšem merilu 1:1500 in zajema le območje obstoječega KŠŠC Češča vas.

Zemljišča se delijo na pozidana, gozdna in kmetijska zemljišča. Skupna površina zemljišč na katerih se razprostira KŠŠC Češča vas je 61.842m². Več kot polovico površin pokrivajo pozidana in sorodna zemljišča. To so površine na katerih stojijo objekti, cesta, urejeno zunanje jahališče, igrišče za odbojko, dvorišče ter prostor za izpust konj. Nekaj manj površin zavzemajo gozdna zemljišča, ki obdajajo KŠŠC Češča vas in za tamkajšnje živali predstavljajo ugodno in mirno okolje ter zaščito pred hrupom z bližnje javne poti.

4.6.2 Analiza namenske rabe tal

V MONM je namenska raba določena s prostorskimi akti (OPPN). Prostorski akti določajo namensko rabo za različne namene. Podrobnejša namenska raba prostora (povzeto iz odloka o zazidalnem načrtu Podbreznik [46]) prikazuje fizične lastnosti prostora in predvideno rabo.

Namenska raba tal se deli na površinske vode, prometne površine, območja stanovanj, površine namenjene za centralne dejavnosti, gozdna in kmetijska zemljišča ter območja proizvodnih dejavnosti in okoljske infrastrukture. Največje površine obsegajo gozdna in kmetijska zemljišča, saj gre za podeželsko območje. Razlika med dejansko in namensko rabo je očitna. Na karti analize podrobne namenske rabe tal je celotno območje obstoječega KŠŠC Češča vas (61.842m²) predvideno za rabo zemljišč športnih centrov. To območje je razširjeno na južni in vzhodni strani KŠŠC Češča vas. Večjega območja ni možno primerjati, saj je pri analizi namenske rabe tal zajeto širše območje kot pri analizi dejanske rabe tal.

Podrobna dejanska in namenska raba tal na območju obstoječega KŠŠC Češča vas sta prikazani v Preglednici 10 v poglavju 4.7.1. Analiza podrobne namenske rabe tal na območju KŠŠC Češča vas s širšo okolico je prikazana na karti 6.

4.6.3 Prometna analiza

Karta prometne analize (karta 7) je poenostavljena, pregledna karta prometnic, prometnih objektov ter prometnih površin. Kot podlago sem uporabila le kataster stavb. Pretežni del

prometnih poti na obravnavanem območju poteka vzporedno s tokom Krke. Pomemben del prometne analize je letališče Novo mesto.

Promet temelji na uporabi osebnih vozil, javni potniški promet je slabo razvit in neučinkovit. Neučinkovitost javnega potniškega prometa izhaja iz njegove slabe organiziranosti, pa tudi iz poselitvene strukture, neugodne za organizacijo javnega potniškega prometa, s številnimi majhnimi in prostorsko razpršenimi naselji. Regija nima urejenih zveznih kolesarskih poti in ni navezana na državno kolesarsko omrežje. V zadnjem času se kolesarske steze skupaj z gradnjo regionalnih ali občinskih cest in se s temi odseki tudi končajo. To je vsekakor premalo, glede na to, da se regija razvija kot turistični produkt za aktivni oddih, ki vključuje tudi kolesarjenje [42]. Obstoječi KŠŠC Češča vas je z naselji Prečna in Češča vas povezan z javno potjo na kateri ni urejenih kolesarskih poti, pločnikov za pešce ali razsvetljave. Javna pot med naselji je povezana z lokalno cesto.

LETALIŠČE NOVO MESTO

Letališče Novo mesto je oddaljeno 4,5 km zahodno od Novega mesta in leži na ravnini, ki jo na južni strani omejuje reka Krka, na severni in severnovzhodni strani pa pobočja nizkega hribovja z nadmorsko višino med 350 m in 600 m. Letališče ima osnovno stezo (strip) velikosti 2450 m x 110 m. Vzletno-pristajalna steza dolžine (VPS) 2000 m in širine 50 m je travnata in utrjena ter označena z betonskimi robniki. Pred vsakim pragom VPS je kot del osnovne steze utrjena travnata površina (predpolje), in sicer pred pragom 23 v dolžini 200 m, pred pragom 05 pa 250 m. Širina predpolj je enaka širini osnovne steze (110 m). Glede na veliko dolžino VPS se predpolja ne uporabljajo za letenje ali vožnjo letal. Od praga 23 VPS do ploščadi pred hangarjem je urejena asfaltna steza za vožnjo, dolžine približno 550 m in širine 10 m (na obeh koncih je zožena na 6 m), s poravnanimi bočnimi travnatimi pasovi. Pred hangarjem je ploščad, ki je delno asfaltna in delno travnata ter je namenjena za parkiranje in privez letal. Parkiranje letal v času letenja je možno tudi na bočnem pasu ob VPS na njeni južni strani. V bližini hangarja na njegovi JV strani je padalski krog za doskok padalcev in prostor za pristajanje helikopterjev [47].

JAVNI PROMET

Naselja Prečna, Zalog, Češča vas in Podgora nimajo povezave z mestnim ali primestnim potniškim prometom. Najbližja in edina povezava z javnim mestnim prometom je avtobusna linija 1B, ki vozi skozi Bršljin. Naselja povezuje lokalna cesta. Rešitev boljše povezave z okoliškimi naselji ter centrom mesta bo prikazana v predlogu ureditve.

KRIŽIŠČA

Na karti analize prometa je označeno krožno križišče, ki je edino v zajetem območju. Nahaja se na Straški cesti, urejeno pa je bilo v letu 2005 ob gradnji industrijskega objekta Adria Mobil. V tem času je bila na novo urejena tudi Straška cesta, in sicer od naselja Prečna do

Bršljina. Stičišče Straške ceste in Bršljinske ceste tvori nepregledno križišče, ki je tudi označeno na karti. Neprednostna cesta na tem križišču je od leta 2011 signalizirana z LED svetlobno signalizacijo.

ŽELEZNIŠKA PROGA

Železniška proga, ki povezuje Novo mesto in Ljubljano se v Bršljinu razcepi v smeri Straže. Pri Cegelnici se kratek del proge zaključi v manipulativni tir, ki se uporablja za prevoz blaga in oseb ali za druge potrebe lastnika tega tira in ni sestavni del javne železniške infrastrukture. Tir se nahaja znotraj območja tovarne Ursa, kjer proizvajajo stekleno volno. Železniška proga Novo mesto - Straža je od 1. junija 1894 skupaj s progo Ljubljana - Novo mesto služila za potniški promet. Po letu 1966 po njej poteka izključno tovarni promet [48].

Prehod skozi železniško progo Novo mesto – Straža, v Češči vasi, je prav tako označen z LED svetlobno signalizacijo (slika 20). Nezavarovan železniški prehod v Češči vasi je bil nevaren, saj se je tam zgodilo že precej nesreč, nekaj tudi s smrtnim izidom, zato je Mestna občina Novo mesto prehod dodatno opremila s svetlobno signalizacijo. Z obeh strani proge je prometni znak stop zamenjan z LED prometnim znakom. Opremljen je z dvema rumenima utripalnikoma, ki utripata izmenjaje se s prometnim znakom stop. Na obeh straneh proge so pred mejo nevarnega območja v cestišče pred nivojski prehod z ostrokotnim križanjem vgrajene 3 povozne LED utripalnike, ki nenehno rdeče utripajo. Celoten sistem se iz smeri Novo mesto napaja solarno, na nasprotni strani proge pa je priključen na javno električno omrežje [49].

Slika 20: Stanje po dodatnem zavarovanju pasivnega nivojskega prehoda [49]

4.6.4 Namembnost objektov

Karta namembnosti objektov (karta 8) prikazuje pomen posameznih objektov na obravnavanem območju ter njihov položaj v prostoru.

Na obravnavanem območju se namembnost objektov deli na stanovanjske, gostinske, poslovno-upravne objekte, objekte trgovsko-storitvenih dejavnosti, objekte za promet in komunikacijo, industrijske objekte in skladišča, objekte kulturne dediščine, zidanice ter druge nestanovanjske objekte.

Prevladujejo stanovanjski objekti, predvsem hiše. Poleg večine hiš se nahajajo tudi nestanovanjski objekti, kot so vrtno lope, garaže in drvarnice. Večstanovanjski objekti so redki, izstopajoči pa so novozgrajene stavbe v sklopu tehnološkega parka Podbreznik. Na obrobjih naselij, katera obdajajo predvsem njive, so zgrajene kmetije s spremljajočimi gospodarskimi objekti (kozolci, hlevi, skladišča za živila). Na višjih pobočjih Straške gore so zgrajene predvsem zidanice, saj je to območje vinorodno.

Med največje grajene komplekse spadajo objekti na območjih proizvodne dejavnosti, to so objekti v obrtno industrijski coni Livada, nadomestni industrijski coni ob Straški cesti, gospodarsko-transportno logistični coni BTC Češča vas in objekti v gospodarski coni Ursa. Na območjih proizvodne dejavnosti se poleg skladišč in industrijskih objektov nahajajo tudi pripadajoče poslovne stavbe.

Med objekte kulturne dediščine spadajo: cerkev svetega Antona Padovanskega, župnija v Prečni, marof gradu Luknja, vodna žaga na Temenici ter cerkev svetega Martina v Zalogu.

Objekti trgovsko-storitvenih dejavnosti so v obravnavanih naseljih redki. Večina trgovsko-storitvenih dejavnosti je locirana v Bršljinu.

Med izstopajoče nestanovanjske objekte spadajo objekti vojašnice Franca Uršiča Novo mesto ter objekti konjeniškega centra Češča vas.

4.6.5 Morfološka analiza

Z morfološko analizo prikazujemo zgradbo in obliko oz. fizično strukturo naselij. Poudarek je na elementih (zgradbe), ki nekaj sestavljajo in na celoti (del naselja, naselje) kot rezultat sestave. S pomočjo morfologije spoznavamo elemente, ki naselja sestavljajo ter povezanost med njimi. Morfološka analiza je narejena samo na podlagi katastra stavb. Opisi naselij so povzeti po Krajevnem leksikonu Slovenije [50]. Območje je razdeljeno na naslednje morfološke enote:

Morfološka enota A – strnjeno naselje:

Cegelnica je novejše, strnjeno naselje. Na južni in zahodni strani naselje omejujejo kmetijska zemljišča in gozd, na vzhodni reka Krka, na severni pa industrijska cona Ursa. Skozi naselje teče železniška proga Novo mesto-Straža.

Prečna (slika 21) je razpotegnjeno, večinoma urbanizirano naselje v severozahodnem delu Novomeške pokrajine in leži ob severnem robu Zaloške kotlinice, ob južnem vznožju gozdnate vzpetine Kačje ride (419m). Pod naseljem teče reka Prečna, ki v zatrepni dolini Luknji zahodno od naselja izvira iz istoimenske kraške jame. To je tretji izvir ponikalnice Temenice, ki se južno od naselja pri zalogu izliva v reko Krko. Ob izviru stoji manjša hidroelektrarna, kjer je tudi ribogojnica. Na skali nad izviro so razvaline gradu Luknja iz 14. stoletja. Sredi travnate ravnice v dnu kotline je športno letališče s šolo za športne letalce. V vasi stoji neogotska župnijska cerkev sv. Antona Padovanskega.

Slika 21: Naselje Prečna [51]

Morfološka enota B – obcestna zasnova:

Podgora je razpotegnjeno obcestno naselje v Novomeški pokrajini in leži na zahodnem robu Zaloške kotlinice, kjer je sredi travnatega sveta športno letališče. Hiše so zgoščene ob krajevni cesti Prečna-Straža, ob kateri je blizu izvira reke Prečne tudi zaselek Marof. Tu so prenovljena gospodarska poslopja nekdanje lukenjske graščine. Prebivalci imajo vnograde na pobočju Nove gore (345m) nad vasjo. Naselja Prečna in Cegelnica se iz strnjene jedra prav tako razvijajo v obcestno zasnovo.

Morfološka enota C – gručasta zasnova:

Češča vas je gručasta vas in leži na vzhodnem robu Zaloške kotlinice, zahodno od Novega mesta. Stoji na levem bregu reke Krke, vzhodno od izliva ponikalnice Prečne. Hiše in gospodarska poslopja so prenovljena. Vaščani se ukvarjajo s kmetijstvom, predvsem z živinorejo, saj je svet v okolici vlažen in travnat.

Zalog je gručasto naselje v Novomeški pokrajini in leži na levem bregu reke Krke, ob izlivu njenega levega pritoka, reke Prečne. Po naselju je ime dobila Zaloška kotlina, zapolnjena z glinenimi nanosi reke Prečne. Glino izkorišča opekarna, kjer dela precej krajanov. Severno od nje je posestvo kmetijske zadruge z veliko farmo goveje živine. Hiše stojijo okoli nizkega griča, vrh katerega stoji grad Zalog (dvorec Brajtenav), prvič omenjen leta 1249. Tu je tudi cerkev sv. Martina. Ob robu naselja se nahaja industrijska cona BTC.

Groblje je zaselek z gručasto zasnovo in obsega le 14 hiš s spremljajočimi nestanovanjskimi objekti.

Morfološka enota D – razpršena gradnja:

Razpršena gradnja prevladuje na višjih pobočjih, kjer hiše in kmetije preidejo v gradnjo zidanic. Razpršena gradnja je zato izrazita po Straški gori in po južnem vznožju gozdne vzpetine Kačje ride (419m), severno od naselja Prečna.

Morfološka enota a – novozgrajeno naselje in poslovni objekti Podbreznik

Novozgrajeno naselje, ki zaenkrat obsega pet večstanovanjskih objektov in nekaj poslovnih objektov, je bilo zgrajeno v začetku leta 2010, zasnovano pa kot stanovanjsko naselje s tehnološkim parkom Podbreznik.

Morfološka enota b – kmetije:

Ker je obravnavano območje predmestje Novega mesta, na katerem prevladujejo kmetijska zemljišča, so kmetije praktično na obrobju vsakega naselja. Izpostavljena morfološka enota C, severno od naselja Zalog, zajema večje kmetije in gospodarske objekte.

Morfološka enota d – zidanice

Naselje Podgora lahko v ravninskem delu opredelimo kot obcestno zasnovljeno naselje, v višinskem delu, torej po pobočju Straške gore, pa prevladujejo zidanice. Prav tako se naselje Prečna proti severu razprši v zidanice in kmetije.

Morfološka enota f – druge nestanovanjske stavbe

Med druge nestanovanjske stavbe so pod morfološko enoto f uvrščeni objekti obstoječega KŠŠC Češča vas. To so predvsem skladišča in hlev, ki jih je vojska nekoč uporabljala kot skladišča. Šest objektov v bližini Zaloga, ki so zgrajeni leta 1960, je v preteklosti prav tako uporabljala vojska za skladišča (slika 22). Danes so to zapuščene, propadajoče stavbe v lasti KZ Krka z.o.o. Prav tako med nestanovanjske stavbe sodi objekt v sklopu velodroma ter objekti vojašnice Franca Uršiča Novo mesto (slika 23).

Slika 22: Gospodarski objekti v bližini Zaloga

Slika 23: Vojašnica Franca Uršiča Novo mesto [52]

Morfološka enota E – območje proizvodnih dejavnosti:

Območja proizvodnih dejavnosti na obravnavanem območju v diplomu so naslednja:

- nadomestna gospodarska cona ob Straški cesti
- območje tovarne Adria Mobil
- gospodarsko-transportna logistična cona BTC Češča vas
- obrtno industrijska cona Livada
- gospodarska cona Ursa

4.6.6 Vizualna analiza

Na obravnavanem območju prevladuejta dve grajeni prostorski determinanti, to sta cerkev sv. Antona Padovanskega ter cerkev sv. Martina v Zalogu, ki ležita na najvišjih točkah v naseljih in sta dobro vidni iz več smeri.

Kvalitetni pogledi:

- z višjih pobočij pod Kačjo rido proti letališču, vidna je Zaloška kotlina (slika 24)
- v ravninskih območjih Zaloške kotline so odprta območja in lepi pogledi (slika 25)
- izven naselja Prečna proti letališču, odprto območje (slika 26)
- s Straške ceste proti Zaloški kotlini, odprto območje z Gorjanci v ozadju

Slika 24: Pogled na letališče in Zaloško kotlino s pobočja pod Kačjo rido

Slika 25: Pogled z odprtega območja pri lokaciji dvorca Breitenav proti Straški gori

Slika 26: Pogled iz Prečne proti letališču

Neugodni vidni poudarki, ki kvarijo periferni značaj območja, so ogromni industrijski objekti v industrijskih conah. Poleg nadomestne industrijske cone Straža, ki je zaenkrat odprto gradbišče, je vizualno moteč tudi visok dimnik tovarne Ursa.

4.6.7 Analiza lastništva

Analizo lastništva sem izdelala s pomočjo podatkov pridobljenih na spletnih straneh geodetske uprave Republike Slovenije in portala PISO – prostorskega informacijskega sistema občin. Na karti 11 so prikazana zemljišča in njihovi lastniki. Obarvana zemljišča so tista, ki so v lasti države, občine ali drugih pravnih oseb. Neobarvana zemljišča so zasebna last fizičnih oseb.

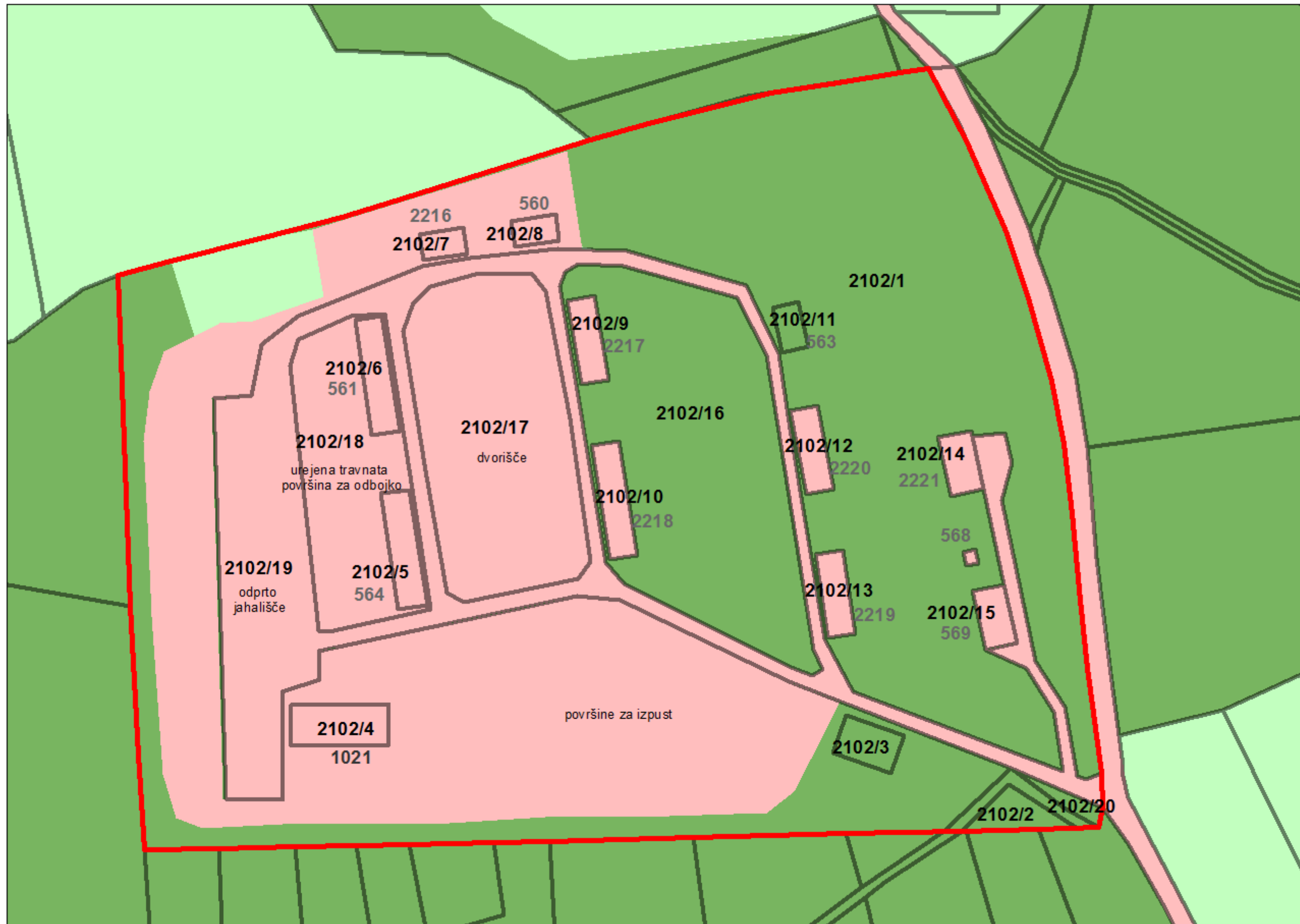
Razvidno je, da je veliko zemljišč v lasti Republike Slovenije. Prav tako so objekti in zemljišča, na katerih se nahaja KŠŠC Češča vas last Republike Slovenije (Gregorčičeva ulica 20, 1000 Ljubljana), dokončni upravljavec pa je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije (Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana). Vodotoki so prav tako v lasti države.

MONM je lastnik velikega dela zemljišča na vzhodni strani od naselja Podbreznik, ki je pretežno gozdno zemljišče, velodroma v Češči vasi, prostorov v katerih je krajevna skupnost Prečna, ter zemljišč na območju pokopališča v Prečni. Letališka steza s pripadajočimi letališkimi objekti se razprostira na zemljišču katerega lastnik je občina Straža.

Župnija Prečna je lastnik cerkve svetega Antona Padovanskega, župnišča in nekaj kmetijskih zemljišč v naselju Prečna.

Preostala razpršena zemljišča, ki so v lasti drugih gospodarskih družb, so na karti prikazana pod enako barvo.

ANALIZA DEJANSKE RABE TAL Z OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PARCEL IN STAVB

LEGENDA

- območje obstoječega KŠŠC Češča vas
- digitalni katastrski načrt (DKN)
- številka parcele
- številka stavbe
- pozidano zemljišče
- kmetijsko zemljišče
- gozdno zemljišče

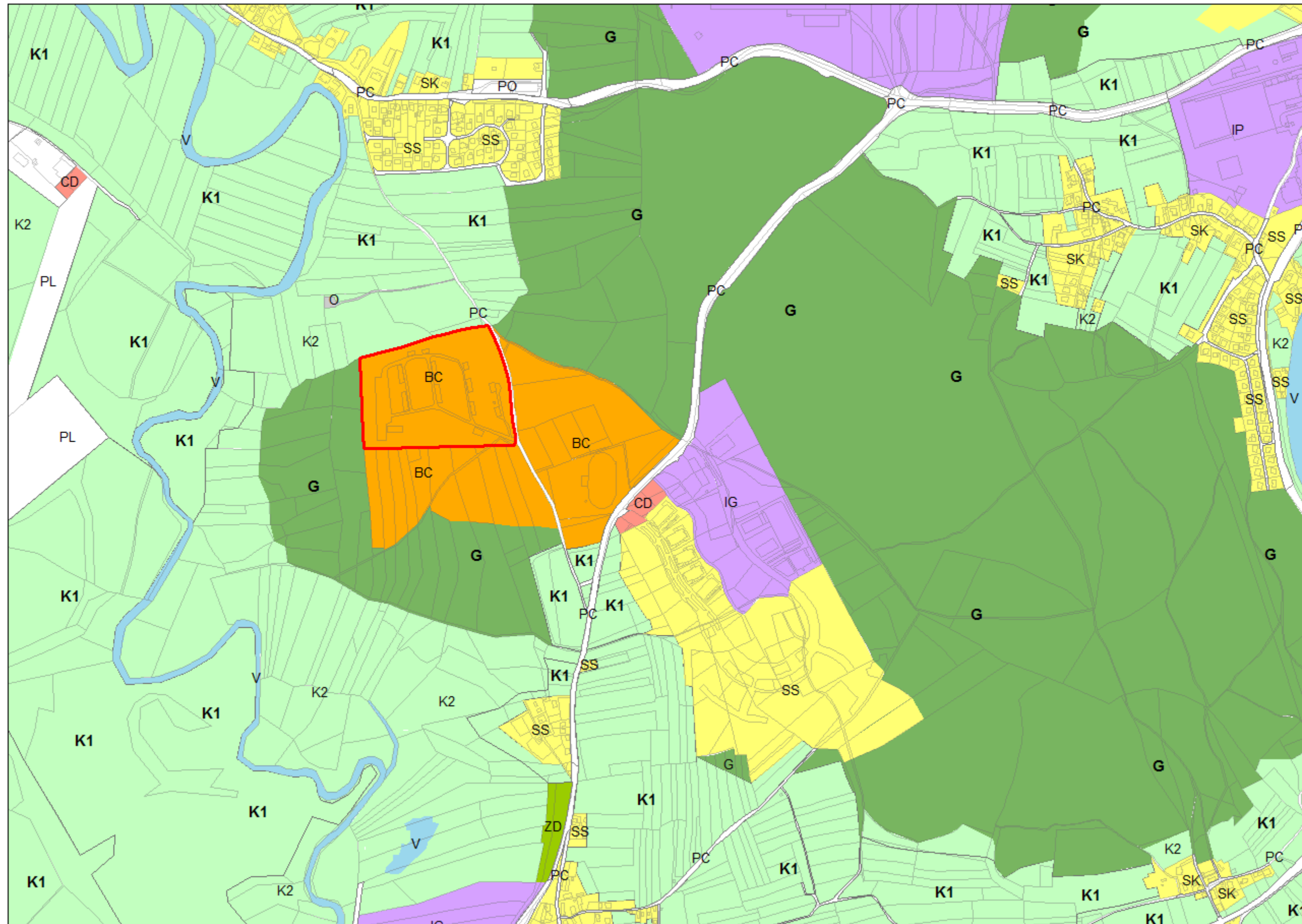

Merilo 1:1500

Vir podatkov: GURS, terensko delo

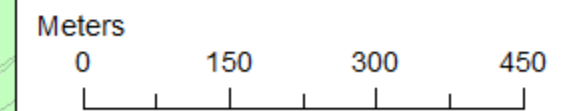
Avtor: Lejla Salihović

ANALIZA PODROBNE NAMENSKE RABE TAL

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- digitalni katastrski načrt DKN
- V površinske vode
- PC cesta
- PL letališče
- PŽ železnica
- PO ostale prometne površine
- SK površine podeželskega naselja
- SS stanovanjske površine
- BC športni centri
- CD centralne dejavnosti
- G gozd
- K1 najboljša kmetijska zemljišča
- K2 druga kmetijska zemljišča
- ZD druge urejene zelene površine
- IG gospodarska cona
- IP površine za industrijo
- O območje okoljske infrastrukture

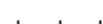

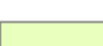

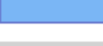

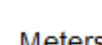

Merilo 1:10000

Vir podatkov: GURS, OPN MONM

Avtor: Lejla Salihović

PROMETNA ANALIZA

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- avtobusna postaja - javni mestni promet (linija 1B NM)
- parkirišče
- nepregledno križišče
- krožno križišče
- nevarno prečkanje žel. proge
- železniska postaja
- javna pot
- lokalna cesta
- železniška proga
- industrijski tir
- Športno letališče Novo mesto - Prečna
- asfaltna steza za vožnjo
- krog za doskok padalcev in pristajanje helikopterjev
- vzletno-pristajalna steza
- osnova vzletno-pristajalne steze
- vodne površine
- kataster stavb
- digitalni katastrski načrt (DKN)

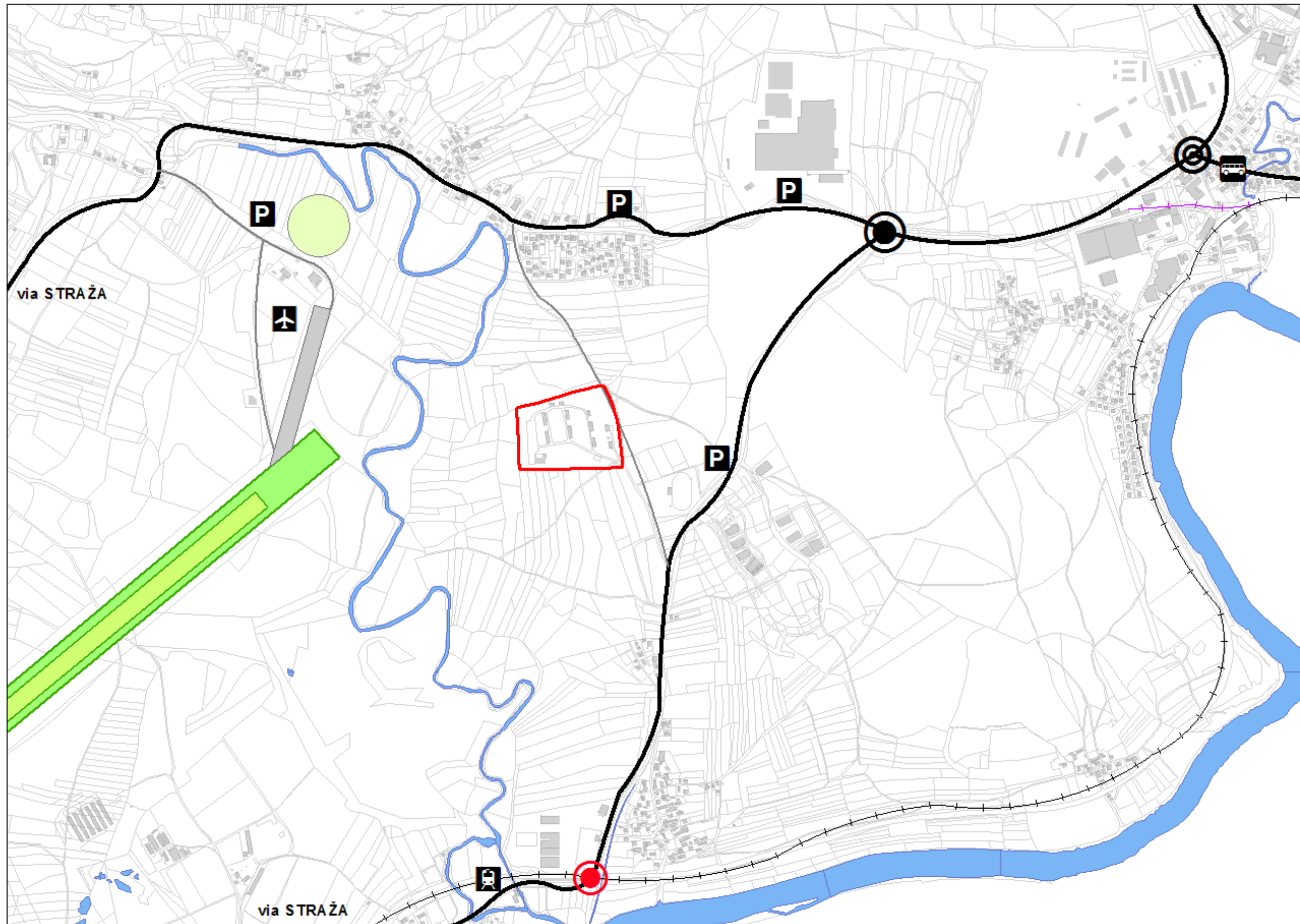
Meters

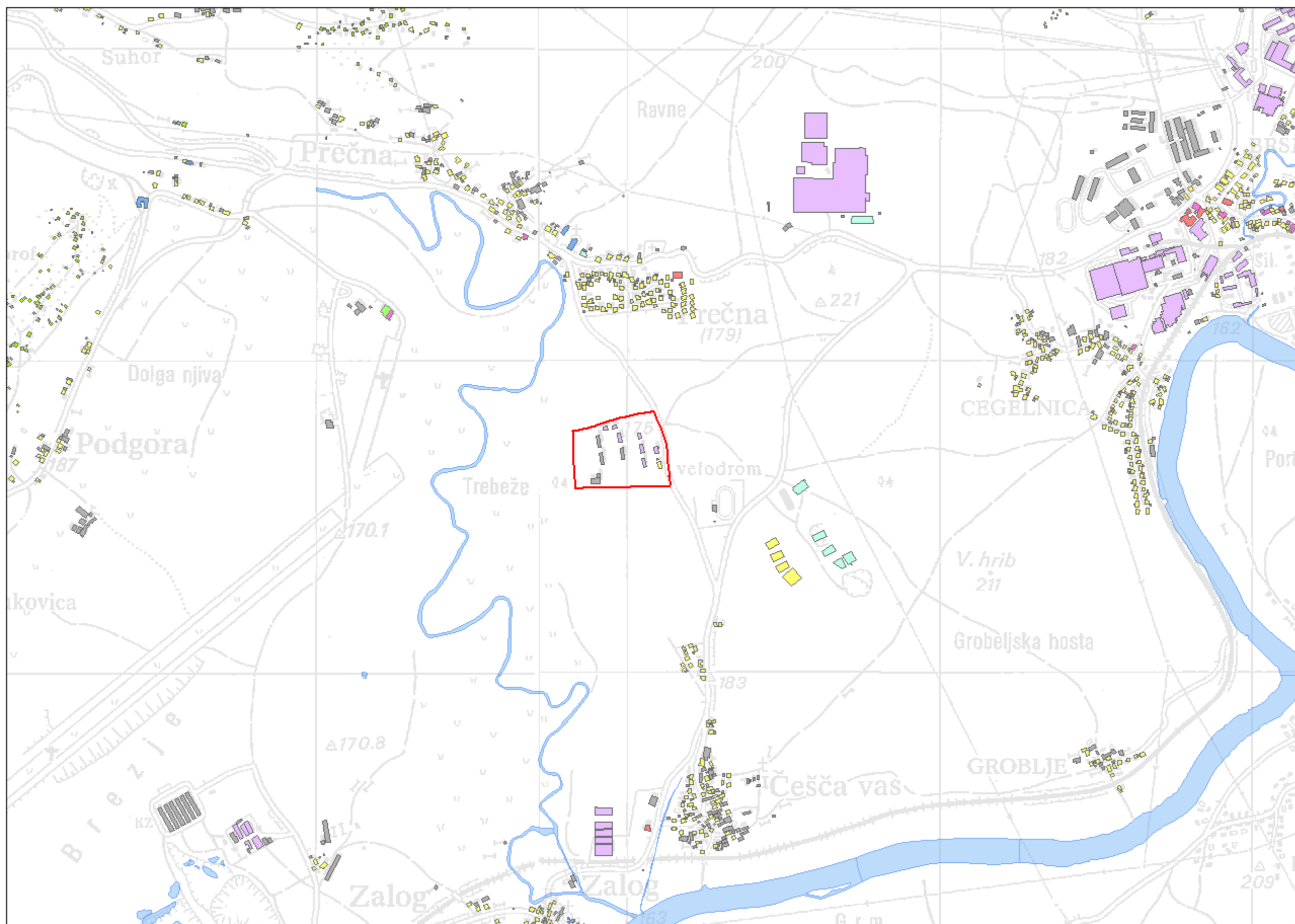
Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS

Avtor: Lejla Salihović

NAMEMBNOST OBJEKTOV

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- trgovsko-storitvene dejavnosti
- stanovanjski objekti
- poslovno-upravni objekti
- objekti za promet in komunikacijo
- gostinski objekti
- industrijski objekti in skladišča
- objekti kulturne dediščine
- nestanovanjski objekti
- zidanice
- vodne površine

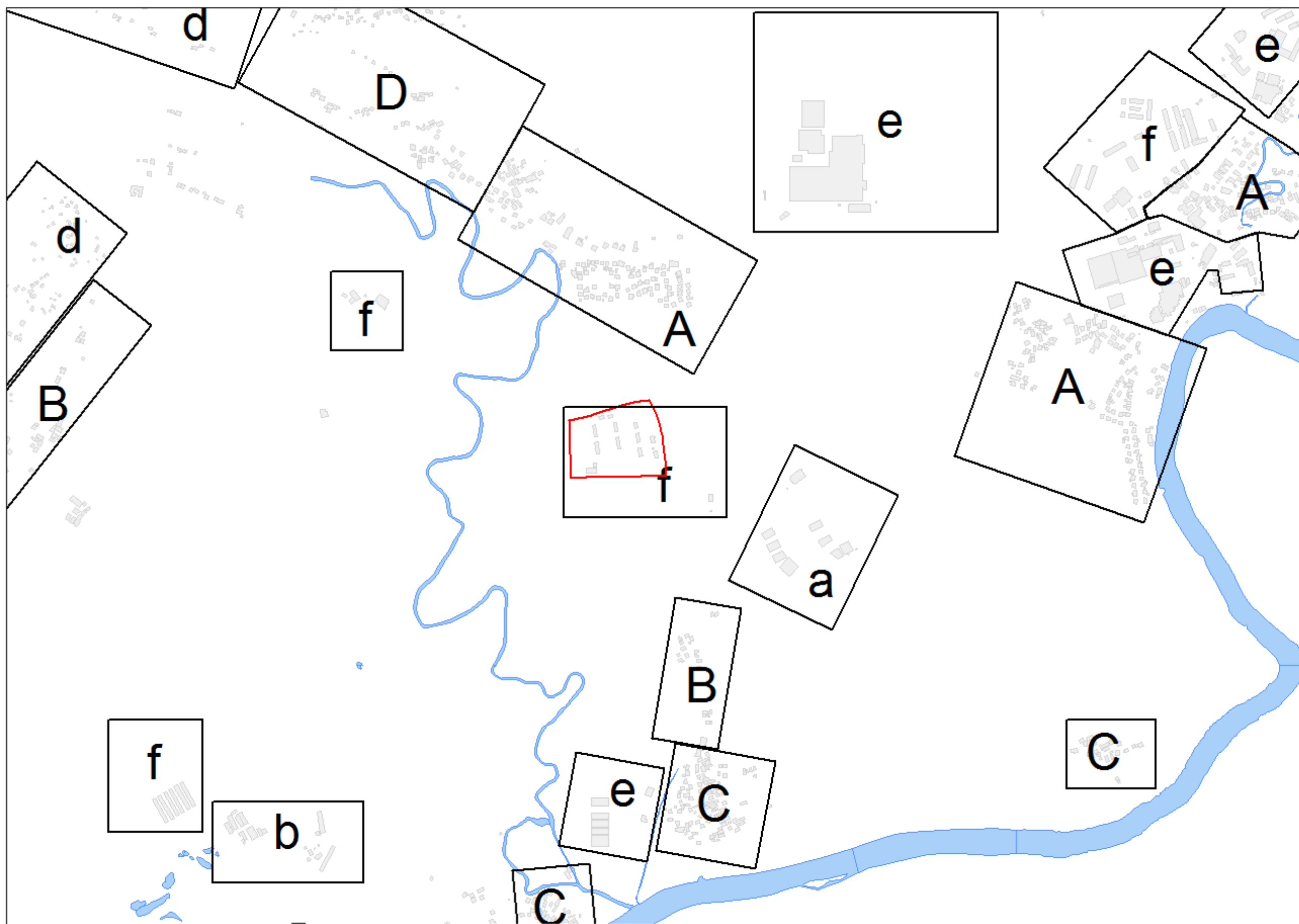
Meters
0 200 400 600

Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS

Avtor: Lejla Salihović

MORFOLOŠKA ANALIZA

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- A** strnjeno naselje
- B** obcestna zasnova
- C** gručasta zasnova
- D** območje razpršene gradnje
- d** zidanice
- a** novozgrajeno naselje s poslovnimi objekti
- b** kmetije
- f** drugi nestanovanjski objekti
- e** območje proizvodnih dejavnosti
- objekti
- vodne površine

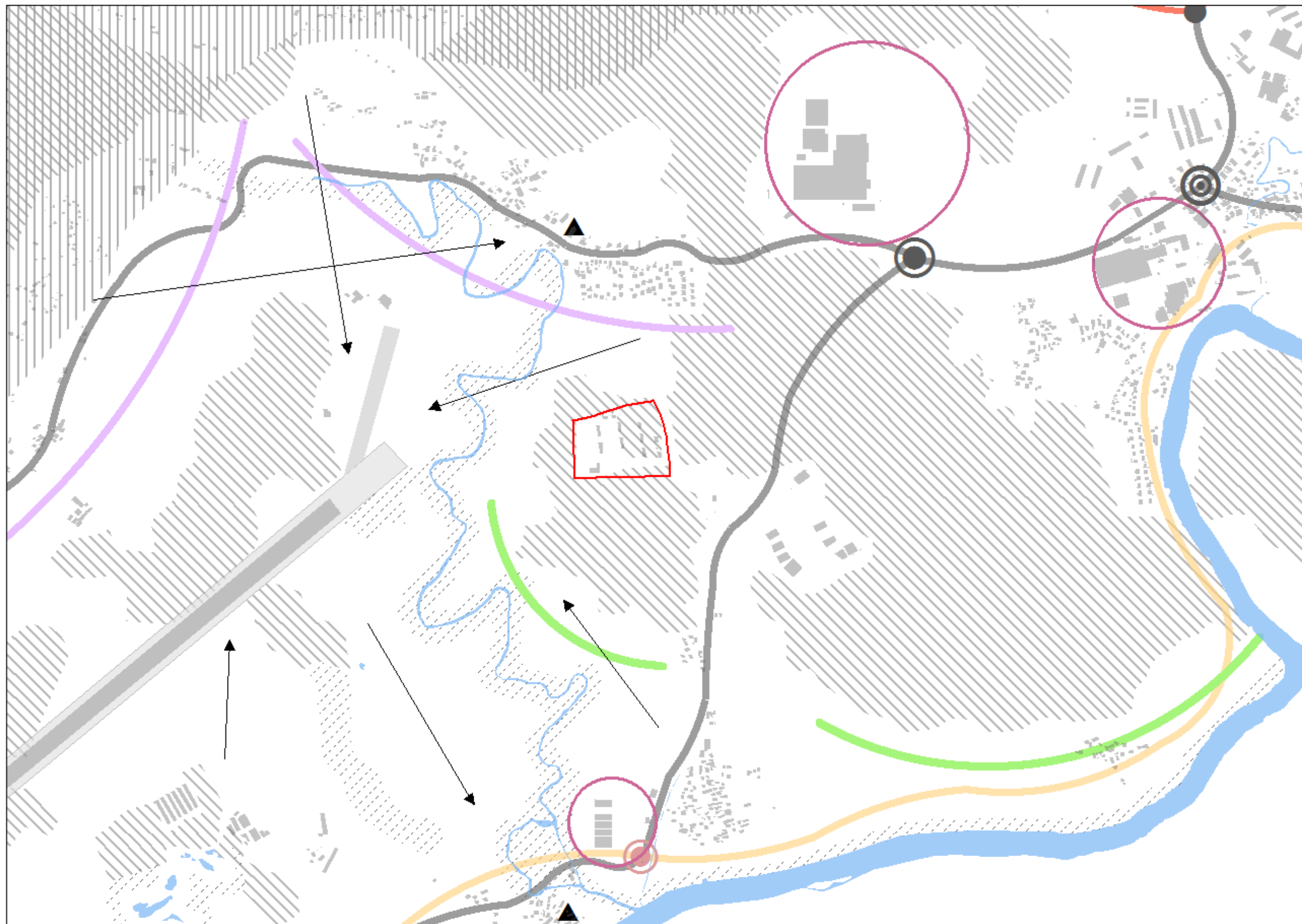
Meters
0 200 400 600

Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS

Avtor: Lejla Salihović

VIZUALNA ANALIZA

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- objekti
- vodne površine
- višinska dominantna - cerkev
- kvalitetni pogledi
- naravni gozdni rob
- robnaselja
- neugodni vidni poudarki
- nepregledno križišče
- krožno križišče
- nevarno prečkanje žel. proge
- križišče
- regionalna cesta R3 651
- glavna prometnica
- železniška proga
- asfaltna steza
- letališka steza
- osnova vzletno-pristajalne steze
- nizko rastje
- gozd
- hriboviti del

Meters

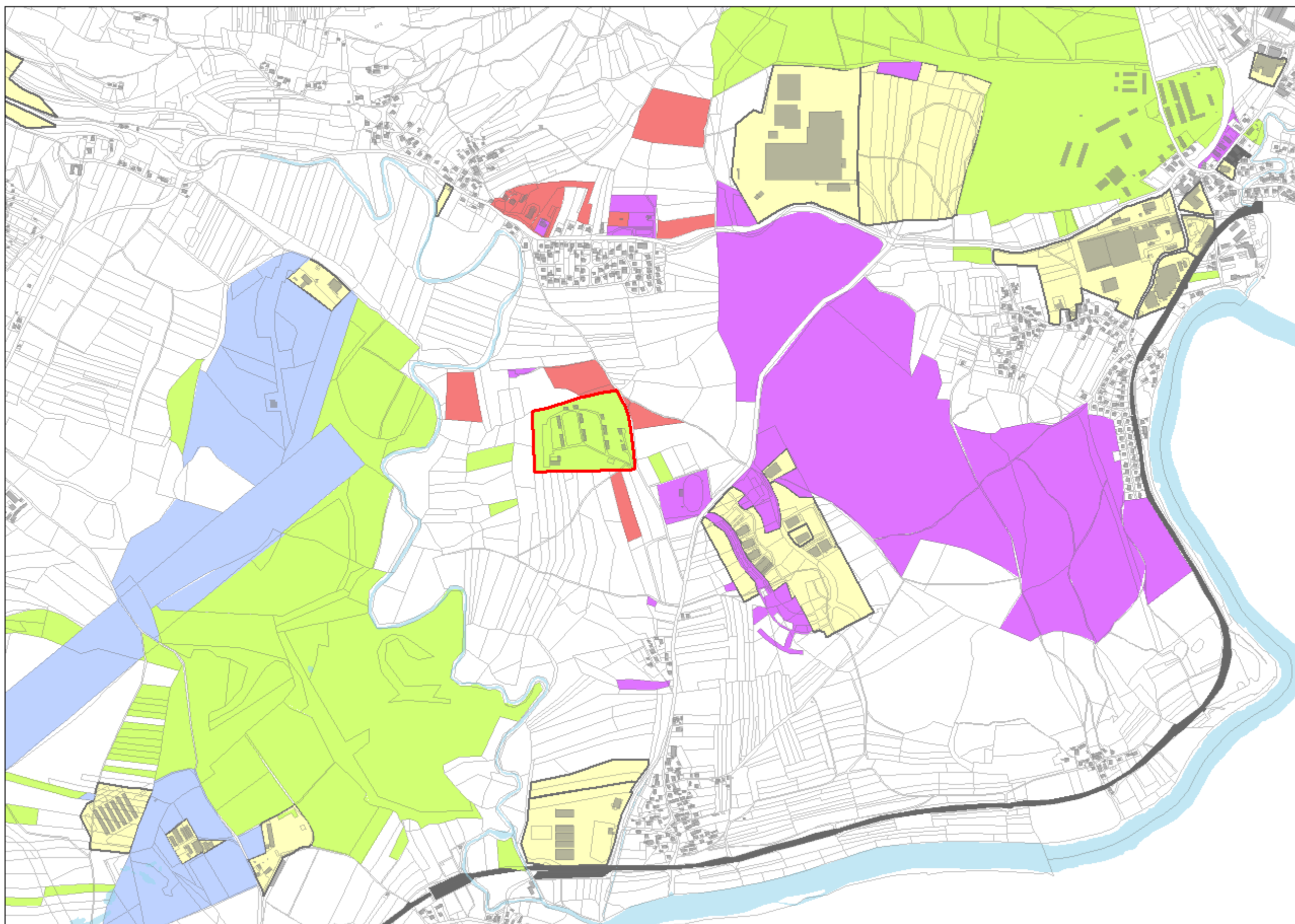

Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS, terensko delo

Avtor: Lejla Salihović

ANALIZA LASTNIŠTVA

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- digitalni katastrski načrt (DKN)
- objekti
- vodne površine
- Republika Slovenija
- Mestna občina Novo mesto
- Občina Straža
- župnija Precna
- Slovenske železnice d.o.o.
- druge gospodarske družbe

Meters
0 200 400 600

Merilo 1:15000

Vir podatkov: GURS, PISO

Avtor: Lejla Salihović

»Ta stran je namenoma prazna.«

4.7 Obstoječe stanje na območju konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas

Na poslovnem registru Slovenije je pod matično št. 5711703000 zavedena le neaktivna enota »Konjeniški klub Novo mesto«, ki je bila registrirana v Češči vasi 12 in je delovala na območju obstoječega KŠŠC Češča vas. Najemnik prostorov je Konjeniška zadruga Novo mesto, svoje aktivnosti pa na tem območju izvaja le ena oseba, ki deluje kot samostojni podjetnik in kot dejavnost izvaja jahalno šolo. Aktivni posamezniki, ki delujejo v konjeniškem centru niso združeni v organizacijo. Kljub temu je sedanji takoimenovani KŠŠC Češča vas izjemno prepoznaven in tudi obiskan. Podatki o številu konjev, obiskanosti, dejanskem stanju in aktivnostih KŠŠC Češča vas, zaradi nekooperativnosti s strani delujočih oseb na tem območju in pomanjkanja evidenc, v diplomski nalogi niso prikazani.

»Začetki KŠŠC Češča vas segajo v oktober 1992. Takrat smo pričeli s postavitvijo prvih boksov za konje, z izgradnjo prve maneže, z napeljavo elektrike, vodovoda in telefona, da smo zagotovili osnovne pogoje za začetek dela. Od takrat se je začela podoba centra intenzivno spreminjati in še ni dokončna, saj imamo še veliko idej, ki jih želimo izpeljati (slika 27). Veliko sredstev smo vložili v urejanje okolice, izgradnjo dodatnih manež, izpustov in šotora, tako da je možnost jahanja in treniranja tudi pozimi« [53].

Slika 27: Eden izmed konjev v obstoječem konjeniškem šolskem športnem centru Češča vas

4.7.1 Podrobnejša dejanska in namenska raba tal na območju konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas

Lastnik vseh zemljišč, prikazanih v preglednici 10, je Republika Slovenija, dokončni upravljalec zemljišč pa je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.

Preglednica 10: Prikaz podrobnejše dejanske in namenske rabe tal na območju KŠŠC Češča vas [19], [54]

Katastrska občina : 1447 GORENJA STRAŽA				
ŠT. PARC.	POVRŠINA PARCELE (m²)	NAMENSKA RABA	DEJANSKA RABA	POVRŠINA DEJANSKE RABE ZEMLJIŠČ (m²)
2102/1	37525	Območja drugih zemljišč	Kmetijsko zem. Gozdno zem. Pozidano zem.	1762 17374 18425
2102/2	248	Športni centri	Gozdno zem.	248
2102/3	252	Športni centri	Gozdno zem.	252
2102/4	382	Športni centri	Pozidano zem.	382
2102/5	319	Športni centri	Pozidano zem.	319
2102/6	319	Športni centri	Pozidano zem.	319
2102/7	121	Območja drugih zemljišč	Pozidano zem.	121
2102/8	121	Območja drugih zemljišč	Pozidano zem.	121
2102/9	232	Območja drugih zemljišč	Pozidano zem.	232
2102/10	319	Športni centri	Pozidano zem.	319

se nadaljuje ...

... nadaljevanje preglednice 10

2102/11	122	Območja drugih zemljišč	Gozdno zem.	122
2102/12	232	Območja drugih zemljišč	Pozidano zem.	232
2102/13	232	Območja drugih zemljišč	Pozidano zem.	232
2102/14	166	Območja drugih zemljišč	Pozidano zem.	166
2102/15	166	Območja drugih zemljišč	Pozidano zem.	166
2102/16	6075	Športni centri	Gozdno zem. Pozidano zem.	4593 1482
2102/17	4509	Športni centri	Pozidano zem.	4509
2102/18	2485	Športni centri	Pozidano zem.	2485
2102/19	7867	Športni centri	Pozidano zem.	7867
2102/20	114	Športni centri	Gozdno zem.	114

4.7.2 Namembnost objektov na območju konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas

Objekti KŠŠC Češča vas so bili zgrajeni v letih 1965 – 2002, skupaj jih je štirinajst. Objekti so pretežno dotrajani in pri koncu življenjske dobe, v manjšem številu so tudi investicijsko vzdrževani, nekaj je novo zgrajenega (infrastruktura in zunanja ureditev za konjerejo). K vrednosti prispevajo predvsem obnovljeni objekti in novo zgrajeni objekti (ki so tudi že delno amortizirani, saj so bili zgrajeni pred leti). Vse stavbe imajo po en del stavbe.

Preglednica 11: Prikaz namembnosti objektov na območju KŠŠC Češča vas [19], [43]

Katastrska občina : 1447 GORENJA STRAŽA				
ŠT. PARCELE	ŠT. STAVBE	DEJANSKA RABA ST.	DEJANSKA RABA DELOV ST.	FOTOGRAFIJA
2102/1	568	Nestan.	Skladišča	 Slika 28: Stavba št. 568
	2222	Nestan..	Transformator ,transform. postaja	 Slika 29: Stavba št. št. 2222
2102/4	1021	Nestan.	Prostor za spravilo pridelka	 Slika 30: Stavba št. 1021

se nadaljuje...

... nadaljevanje preglednice 11

2102/5	564	Nestan.	Hlev	 <p>Slika 31: Stavba št. 564</p>
2102/6	561	Nestan.	Hlev	 <p>Slika 32: Stavba št. 561</p>
2102/7	2216	Nestan.	Skladišča	 <p>Slika 33: Stavba št. 2216</p>
2102/8	560	Nestan.	Skladišča	 <p>Slika 34: Stavba št. 560</p>
2102/9	2217	Nestan.	Skladišča	 <p>Slika 35: Stavba št. 2217</p>
2102/10	2218	Nestan.	Hlev	 <p>Slika 36: Stavba št. 2218</p>

se nadaljuje...

... nadaljevanje preglednice 11

2102/11	563	Nestan.	Skladišča	 <p>Slika 37: Stavba št. 563</p>
2102/12	2220	Nestan..	Skladišča	 <p>Slika 38: Stavba št. 2220</p>
2102/13	2219	Nestan..	Skladišča	 <p>Slika 39: Stavba št. 2219</p>
2102/14	2221	Nestan.	Skladišča	 <p>Slika 40: Stavba št. 2221</p>
2102/15	569	Stanov.	Stanovanje v samostoječi stavbi z enim stanovanjem	 <p>Slika 41: Stavba št. 569</p>

Pri pregledu podatkov podrobnejše namenske rabe zemljišč, namembnosti objektov in vseh analiz lahko opazimo, da je na kartah, na katerih so prikazani objekti (kataster stavb), vrisan objekt južno od stavbe št. 1021 na parceli št. 2102/4. Ta objekt v evidencah GURSa ni zaveden, zato o tem objektu v diplomski nalogi ni podatkov. Na parceli št. 2102/1 stavba št. 2222 (transformator) ni vrisana v katastru stavb, zato ni prikazana na kartah. Pri pregledu namenske rabe objektov je na fotografijah opaziti, da večina objektov ni primernih za konjeniški center predvsem zaradi videza in funkcionalnosti. Osem objektov je v

razpadajočem stanju. Tudi iz podatkov o dejanski rabi delov stavb lahko razberemo, da večina objektov ni primernih za konjeniški center. Dejanska raba delov stavbe pri osmih objektih od štirinajstih je skladišče. Gre za objekte v katerih je imela vojska v preteklosti svoja skladišča in niso grajeni za potrebe konjeniškega centra.

4.7.3 Ugotovitve in SWOT analiza

Obstoječi KŠŠC Češča vas je prepoznaven in tudi redno obiskan že od leta 1992, vendar pa se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in zmožnosti posameznikov razvija le delno in izjemno počasi. Večina objektov na območju KŠŠC Češča vas ni obnovljenih ali vzdrževanih, zato propadajo. Kljub potencialu, ki ga ima ta prostor, je urejen in funkcionalen le majhen del objektov in zemljišč. Velika prednost za KŠŠC Češča vas je prostranost krajine, obrobna lega in hkrati bližina Novega mesta. Bogata naravna in kulturna dediščina, bližina reke Temenice ter reke Krke so privlačne točke za razvoj turizma, vendar so hkrati tudi velika omejitve pri urejanju zemljišč saj govorimo o ekološko pomembnih območjih, območjih naravne dediščine in hkrati zaščitenih območjih Natura 2000. Inovativnost pri varovanju tako naravne kot kulturne dediščine je treba spodbujati, a zaradi pomanjkanja idej in finančnih sredstev ta območja niso izkoriščena in vodena v pravo smer, ampak so trenutno obsojena na propad.

Obstoječi velodrom, ki je nacionalnega pomena, je zaradi neposredne bližine KŠŠC Češča vas izjemno velik potencial za navezavo in snovanje večjega športnega parka na tem območju, ki bi bil lahko regijskega ali celo nacionalnega pomena, saj je velodrom v Češči vasi edini tovrstni objekt v Republiki Sloveniji. Tudi ta je zaradi pomanjkanja sredstev že leta zanemarjan in obsojen na propad. Prav tako je velik potencial za navezavo športno letališče v Prečni, kjer se odvijajo različne športne dejavnosti in dogodki (treningi za padalce, letalski mitingi, izobraževalne dejavnosti s področja padalstva in letalstva, ipd.).

Prometna povezava je dobro zasnovana, vendar ni primerno urejena. Urejeni sta le prenovljeni cesti Bršljin – Prečna in cesta do Češče vasi, ki imata urejeno tudi kolesarsko stezo, pločnik in razsvetljavo. Ostale lokalne ceste med naselji nimajo urejenih pločnikov, nekateri odseki so celo nevarni, kolesarskih poti in razsvetljave ni. Velik problem je tudi javni promet, ki je bil sicer zasnovan ob gradnji naselja Podbreznik in je tudi kratek čas deloval, vendar je bila povezava zaradi slabo načrtovanega voznega reda in posledično premajhnega interesa prebivalcev ukinjena. Treba je urediti linijo primestnega prometa, ki bo vozni red prilagodila vsem prebivalcem - tako šolarjem, kot tudi upokojujencem in delavcem.

Vse večja gradnja in širitev gospodarskih con oziroma območij za proizvodne dejavnosti je pravzaprav večkratna slabost. Veliki posegi v naravo, onesnaževanje, zgostitev tovrstnega prometa in kvarjenje izgleda krajine so eni izmed večjih minusov na tem območju. Ker govorimo o primestnem območju je jasno, da se tovrstne cone razvijajo prav tu, vendar pa pri razvoju turizma ne predstavljajo pozitivne plati.

Centralnih dejavnosti je na zajetem območju izjemno malo. Lokalnih trgovin praktično ni, storitve so redke. Najbližja lokacija, kjer so centralne dejavnosti zgoščene, je Bršljin. Današnji trend stremi k temu, da se gradijo veliki trgovski centri izven naselij, vendar trgovine in storitve v tovrstnem obsegu na obravnavanem območju pravzaprav niso potrebne. V sklopu konjeniškega centra in velodroma je treba zagotoviti osnovne dejavnosti, ki so

smotrne za to območje, kot so veterinarska ambulanta, trgovina s športno opremo, lokalna trgovina z živili ipd. Ker so bili v zadnjem desetletju posegi v naravo z gradnjo območij za proizvodne dejavnosti precejšnji, je smotno centralne dejavnosti koncentrirati na območju novozgrajenega naselja Podbreznik.

SWOT analiza nudi izhodišče za nadgrajevanje prednosti, odpravljanje pomanjkljivosti, izkoriščanje priložnosti ter izogibanje nevarnostim pri načrtovanju nadaljnjega razvoja KŠŠC Češča vas.

Preglednica 12: SWOT analiza

PREDNOSTI	SLABOSTI
prepoznavnost obstoječega KŠŠC Češča vas	aktivni posamezniki v trenutnem KŠŠC Češča vas niso združeni v organizacijo
ugodna lega geografska lega območja - bližina Novega mesta	onesnaževanje narave, predvsem Temenice, zaradi kmetijstva
visoka vrednost narave (Natura 2000, EPO in območja naravnih vrednot) in redke živalske vrste	pomanjkanje finančnih sredstev za obnovo in razvoj centra
bogata naravna in kulturna dediščina	pomanjkanje ustrezne turistične infrastrukture (javni promet, kolesarske poti ...)
ugodna klima	slabo razvite centralne dejavnosti (storitve, trgovina, gostinstvo)
izjemnost in posebnost celotne pokrajine (reka Krka in Temenica)	poplavno območje reke Temenice (mokrišča)
bližina športnega letališča	ni urejenih površin za turizem
	slaba informiranost o točkah kulturne in naravne dediščine
	gost tovorni promet do industrijske cone BTC
	izseljevanje prebivalcev z okoliških vasi
	nezaključena gradnja naselja Podbreznik

se nadaljuje ...

... nadaljevanje preglednice 12

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<p>trend vračanja k naravi</p> <p>možna navezava na obstoječi velodrom in naselje Podbreznik</p> <p>nemasovni doživljajski, rekreativni, sprostitveni, kulturni in tematski turizem</p> <p>razvoj športnih aktivnosti na reki Krki (čolnarjenje, SUP, kajakaštvo)</p> <p>razvoj tehnoloških centrov, inkubatorjev in izobraževalnih središč</p>	<p>propad velodroma</p> <p>onesnaževanje okolja zaradi kmetijstva in industrije</p> <p>slabšanje videza kulturne krajine zaradi velikih posegov v naravo za območja proizvodnih dejavnosti</p> <p>propadanje objektov kulturne dediščine</p>

Zaradi visoke stopnje ohranjenosti okolja in narave, kulturne krajine, geografske lege, bogate naravne in kulturne dediščine in podjetniških iniciativ je turizem realna razvojna možnost celotne regije. Zdraviliški turizem je v regiji že uveljavljen, uveljavlja pa se obrečni turizem, saj je Krka ena najlepših slovenskih rek [44]. Iz preglednice 12 je razvidno, da ima celotno zajeto območje v diplomu precej slabosti, ki vplivajo na ureditev konjeniškega centra oz. športnega parka. Eno izmed večjih nevarnosti predstavlja propad velodroma, ki je bil od izgraditve leta 2013 le delno obnovljen. Tovrsten objekt predstavlja velik potencial, predvsem pa prepoznavnost pri navezavi s KŠŠC Češča vas. Čeprav ima območje ugodno lokacijo (bližina Novega mesta in rek), neokrnjeno naravo in bogato kulturno dediščino, je izkoristek teh danosti praktično nič. Težava izhaja predvsem iz finančne plati in pomanjkanja idej za ureditev.

5 PREDLOG UREDITVE KONJENIŠKEGA ŠOLSKEGA ŠPORTNEGA CENTRA ČEŠČA VAS V SKLOPU VEČJEGA ŠPORTNEGA PARKA

5.1 Cilji in koncept urejanja konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas v sklopu večjega športnega parka

Pri oblikovanju predloga ureditve KŠŠC Češča vas v sklopu večjega športnega parka je potrebno pristopiti domiselno, ohraniti neokrnjeno naravo, stremeti predvsem k ureditvi zemljišč in ne h novi gradnji, doseči večjo kakovost življenja in zagotoviti trajnostni razvoj tako konjeniškega centra, kot bližnjih primestnih naselij.

Cilji urejanja KŠŠC Češča so zastavljeni na podlagi prostorskih analiz ter SWOT analize. Na podlagi ciljev je razvit koncept urejanja konjeniškega centra.

Splošni cilji urejanja KŠŠC Češča vas v sklopu večjega parka so:

- prenova in sanacija objektov ter ureditev površin konjeniškega centra
- razvoj športa in rekreacije v naravnem okolju
- ureditev prometne infrastrukture
- razvoj centralnih dejavnosti
- razvoj turizma
- izboljšati življenjske razmere prebivalcev
- poudariti obstoj in pomen naravnih danosti in kulturne dediščine

Koncept (karta 12) je oblikovan tako, da se KŠŠC Češča vas navezuje na obstoječi velodrom ob katerem se uredi večja površina za parkirne prostore. Velodrom se obnovi in primerno zaščiti pred vremenskimi vplivi. Na območju KŠŠC Češča vas je potrebno sanirati objekte v propadajočem stanju ter zgraditi nove, ki bodo primerni za bivanje in rejo konj. Zunanje površine konjeniškega centra je treba primerno urediti in razširiti glede na število živali, ki bodo v reji. Jahalne poti se uredijo ob Temenici, na zahodni strani konjeniškega centra. Pomemben cilj pri urejanju KŠŠC Češča vas je ohranjanje ekološko pomembnega območja, območja naravne dediščine in zaščitene območja pod Naturo2000, zmanjšanje onesnaževanja in izvajanje nadzora nad temi območji s strani pristojnih služb. Ureditev povezave z javnim mestnim prometom oz. vzpostavitev linije primestnega potnega prometa, ki bo povezovala bližnje vasi s KŠŠC Češča vas in Novim mestom je nujna z vidika prebivalcev in obiskovalcev. Prav tako je treba urediti cestno infrastrukturo. Ureditev konjeniškega centra v sklopu večjega športnega parka lahko omogoči razvoj centralnih dejavnosti in ponudi priložnost razvoju storitev, ki so povezane predvsem s konjerejo in kolesarstvom. Glavne prometne povezave potekajo po lokalnih cestah, javna pot med Prečno in Češčo vasjo je razbremenjena. Naselja se ne širijo, ohranijo podeželske strukture. Centralne dejavnosti so zgoščene na območju novozgrajenega naselja Podbreznik ter umeščena ob rob naselja Prečna in Češče vasi. Glede na to, da je število prebivalcev nizko in se manjša je treba stremeti k ureditvi, ki bo izboljšala življenjske razmere okoliških prebivalcev in bo privlačna za priselitev novih prebivalcev.

5.2 Predlog ureditve konjeniškega šolskega športnega centra Češča vas s širšo okolico

Na podlagi koncepta ureditve je narejen predlog ureditve KŠŠC Češča vas s širšo okolico (karta 13). Predlog je zasnovan na čim manjših posegih v naravo in čim manjši gradnji novih objektov. V zadnjih desetih letih je bilo na tem območju veliko posegov v naravo s širjenjem industrijskih con in gradnjo novih ter z gradnjo novega naselja Podbreznik, zato je pomembno, da predlog temelji na ohranjanju narave in videza krajine.

Obravnavano območje je razpršeno. Naselja so med seboj oddaljena nekaj kilometrov, so gručasta z nekaterimi nepozidanimi površinami, ki so še primerne za širitev naselja. Vendar pa je pomembno, da se ohrani primestni značaj vasic in naselj, zato je širitev stanovanjskih površin predvidena le na jugu naselja Prečna. Velike površine stanovanjskih območij so bile zasnovane že z graditvijo novega naselja Podbreznik.

Zgoščene centralne dejavnosti so umeščene ob robu naselja Podbreznik. S tem bi bile zagotovljene osnovne trgovske, storitvene in oskrbne dejavnosti za potrebe konjeniškega centra, velodroma, obiskovalcev in tudi prebivalcev naselij, kot so: veterinarska postaja, trgovine za živali, specializirane športne trgovine, trgovine z živili, manjše obrtniške in gostinske dejavnosti, manjša tržnica z lokalnimi živili, ipd. Manjša območja centralnih dejavnosti so zasnovana na robu naselja Prečna in Češča vas. Tu so predvideni manjši kioski, gostinske dejavnosti in storitve ter avtobusne postaje javnega primestnega prometa. Centralne dejavnosti v Češči vasi se uredijo v sklopu cone BTC, zato dodaten poseg v naravo ni potreben.

Pri urejanju obstoječih cest je treba vzpostaviti razsvetljava, urediti pločnike in kolesarske poti. Primestna linija javnega prometa se naveže na obstoječo linijo mestnega prometa (1B: Gotna vas-Kamence-Bršljin-Gotna vas) in povezuje obravnavana naselja: Cegelnica-Prečna-Podgora-Straža-Zalog-Češča vas-Cegelnica. Na tej liniji se uredijo tudi kolesarske poti. Avtobusne postaje so urejene ob naselju Cegelnica, Podbreznik in Prečna, uredijo se avtobusne postaje v Češči vasi (pri coni BTC) in Podgori. Na vzhodni strani športnega centra se uredi veliko parkirišče za obiskovalce športnega centra ter krožno križišče za lažji pretok prometa. Prav tako se uredi nova cesta, ki se z načrtovanega parkirišča ob velodromu priključi na obstoječo lokalno cesto med Prečno in Češčo vasjo. S tem se tvori krožna pot okoli velodroma, hkrati pa je promet v konjeniškem centru zmanjšan.

Površine, namenjene za športne centre, so občutno večje od dejanske rabe na tem območju, zato se teh površin ne širi. Težava je tudi v tem, da se KŠŠC Češča vas nahaja v neposredni bližini reke Temenice, katere široki pas porečja spada pod varovano območje, zato so širitve omejene. Na zahodni in južni strani, ob robu konjeniškega centra, se ohranijo gozdne površine, na vzhodni strani pa se KŠŠC Češča vas poveže z obstoječim velodromom in se tako vzpostavi večji športni park. Jahalna pot se utrdi na zahodni strani konjeniškega centra, ob vodi, na levem in desnem bregu reke Temenice. Trenutne jahalne poti so pravzaprav utrjene gozdne poti, večinoma na vzhodni strani konjeniškega centra. Čeprav bi bilo smotno te poti ohraniti in urediti, je treba upoštevati cesto med Bršljinom in Češčo vasjo, po kateri že sedaj poteka gost tovorni promet do cone BTC, ob razvoju centralnih dejavnosti in športnega parka pa bi lahko postala preveč prometna in nevarna za prečkanje s konji.

Na južni strani konjeniškega centra se uredijo zelene površine v sklopu športnega centra. Tudi to območje je v neposredni bližini Temenice, zato je primerno za ureditev površin za oddih, rekreacijo in šport na prostem. Pešpoti se uredijo od konjeniškega centra skozi gozd in na zelenih površinah. Obvezno je treba ohraniti manjše jezero ob Temenici, saj predstavlja habitat raznovrstnim pticam, ob njem se uredijo površine za oddih. Na jugovzhodni strani teh površin so ob cesti urejene druge zelene površine, ki služijo kot zeleni pas z zaščitno funkcijo pred prometom in hrupom. Na zahodni strani naselja Podbreznik se uredi park kot urejeno območje odprtega prostora ob naselju.

Na podlagi predloga ureditve KŠŠC Češča vas s širšo okolico je izdelana tudi karta predloga podrobne namenske rabe prostora KŠŠC Češča vas s širšo okolico (karta 14), ki vsebuje vse zgoraj predstavljene predloge.

5.3 Predlog ureditve konjeniškega centra Češča vas v sklopu večjega športnega parka

Ureditev konjeniškega centra Češča vas je načrtovana tako, da se skupaj z navezavo na velodrom vzpostavi večji športni park. Izbrane so površine za športe, ki jih na področju celotne regije ni, ali pa so zelo redke in slabo vzdrževane. Standardi objektov v konjeniškem centru so povzeti po standardih navedenih v Neufertovem priročniku Projektiranje v stavbarstvu [6].

V KŠŠC Češča vas se zgradi nov hlev velikosti 47 x 74 m, primeren za bivanje 42 velikih in 12 majhnih konje v boksih. Glede na število konjev se zgradi objekt za krmila, velikosti 20 x 60 x 5 m, saj zaloga hrane (oves, seno, slama) za en mesec/ konja zavzame približno 42m³ prostora. Poleg hleva je tudi objekt v katerem so prostori za pranje in čiščenje konjev, velikosti 30 x 10 m. Pokrita jahalnica meri 50 x 66 m in je primerna za večje šole z dresuro in skoke. Mogoči so tudi preizkusi dresure. Tri pravokotna odprta jahališča, ki merijo 60 x 80 m so primerna za dresuro za vprežne konje ter za vožnjo z ovirami. Severno od jahališča 3 so postavljenje tribune za gledalce na razdalji 20 m, s katerih je možno spremljati tako tekmovanja, kot tudi treninge. Tribuno lahko zasede približno 900 gledalcev. Vzhodno od tribune se nahaja manjši gostinski objekt za obiskovalce centra. Urejeni sta tudi dve krožni odprti jahališči s premerom 16 m, primerni za ložiranje in akrobacije na konju. Krožno odprto jahališče premera 14m pa je primeren prostor za ložiranje in skoke. Taka jahališča v večjih centrih razbremenijo glavne steze. Ograjene površine za izpust konjev, urejene v južnem delu konjeniškega centra, obsegajo približno 35.000 m².

V sklopu konjeniškega centra se uredijo tudi prostori in zunanje površine zavetišča za živali (15 x 10 m). Poleg objekta zavetišča za živali se nahaja še veterinarska ambulanta (15 x 20 m) ter karantena za konje (15 x 8 m). Ogradi se zelene površine za izpuste psov iz zavetišča (po zgledu pasjega parka v Ljubljani), velikosti 20 x 30 m ter ograjen prostor za konje v karanteni (približno 400 m²). Poleg objektov se uredijo površine za parkirne prostore (cca 30 x 35 m).

Poleg na novo zasnovanega konjeniškega centra se v sklopu športnega parka na vzhodni strani uredijo površine plezalnega centra z zunanjo plezalno steno, saj ima celotna občina Novo mesto urejeno le eno zunanjo plezalno steno na Loki, natančneje pod Šmihelskim

mostom. Ta stena je zaradi zunanjih vplivov v slabem stanju, alpinistični odsek Novo mesto in plezalni klubi pa kljub prošnjam ne morejo pridobiti finančnih sredstev za obnovo le-te. Velikost objekta plezalnega centra je 65 x 40 m, po zgledu Plezalnega centra Ljubljana. V okolici centra je urejen park za oddih ter aktivnosti, kot so hoja po gurti (slackline), joga na prostem, itd.

Velodrom je kolesarska steza odprtega tipa, dolžine 250 m, širine 7,70 m. Na krivinah je naklon steze 44 stopinj, na ravnih odsekih 12 stopinj. Vozna površina, zgrajena iz tropskega lesa Doussie-Afzelia iz centralne Afrike, je na konstrukciji, sestavljeni iz skoraj 400 žebeljanih nosilcev iz impregnirane smrekovine. Obris steze je ovalne oblike, dolžina daljše osi je 114m, dolžina krajše je 60 m. Višina steze je na najvišjem delu 6.80 m, na najnižjem 3,30 m. Daljša os je postavljena v smeri sever-jug [55].

Ker je objekt velodroma odprtega tipa, je uporaben le ob ugodnih vremenskih razmerah, celotna konstrukcija pa je zaradi tega močno izpostavljena propadanju. Objekt se zato uredi v večnamensko dvorano za kolesarjenje, atletiko in vse tiste športe, ki so po vsebini lahko umeščeni v to dvorano (slika 42). Novo mesto bo s takšno dvorano postalo nacionalno središče za vsaj dve panogi – atletiko in kolesarstvo. Tako bodo zagotovljeni kakovostni pogoji za vadbo in tekmovanja v regiji in širšem mednarodnem prostoru v vseh vremenskih razmerah.

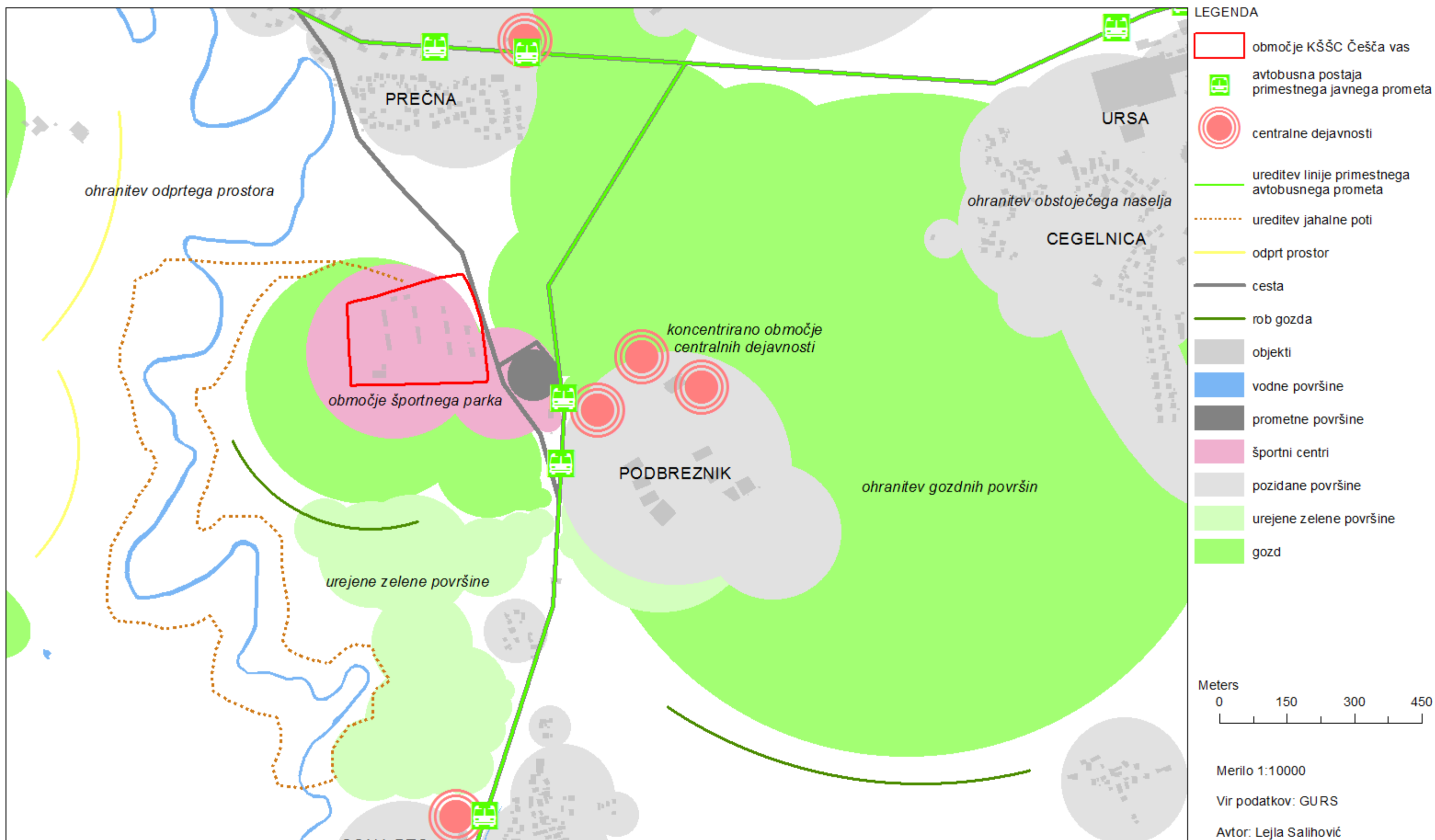

Slika 42: 3D prikaz večnamenske dvorane [56]

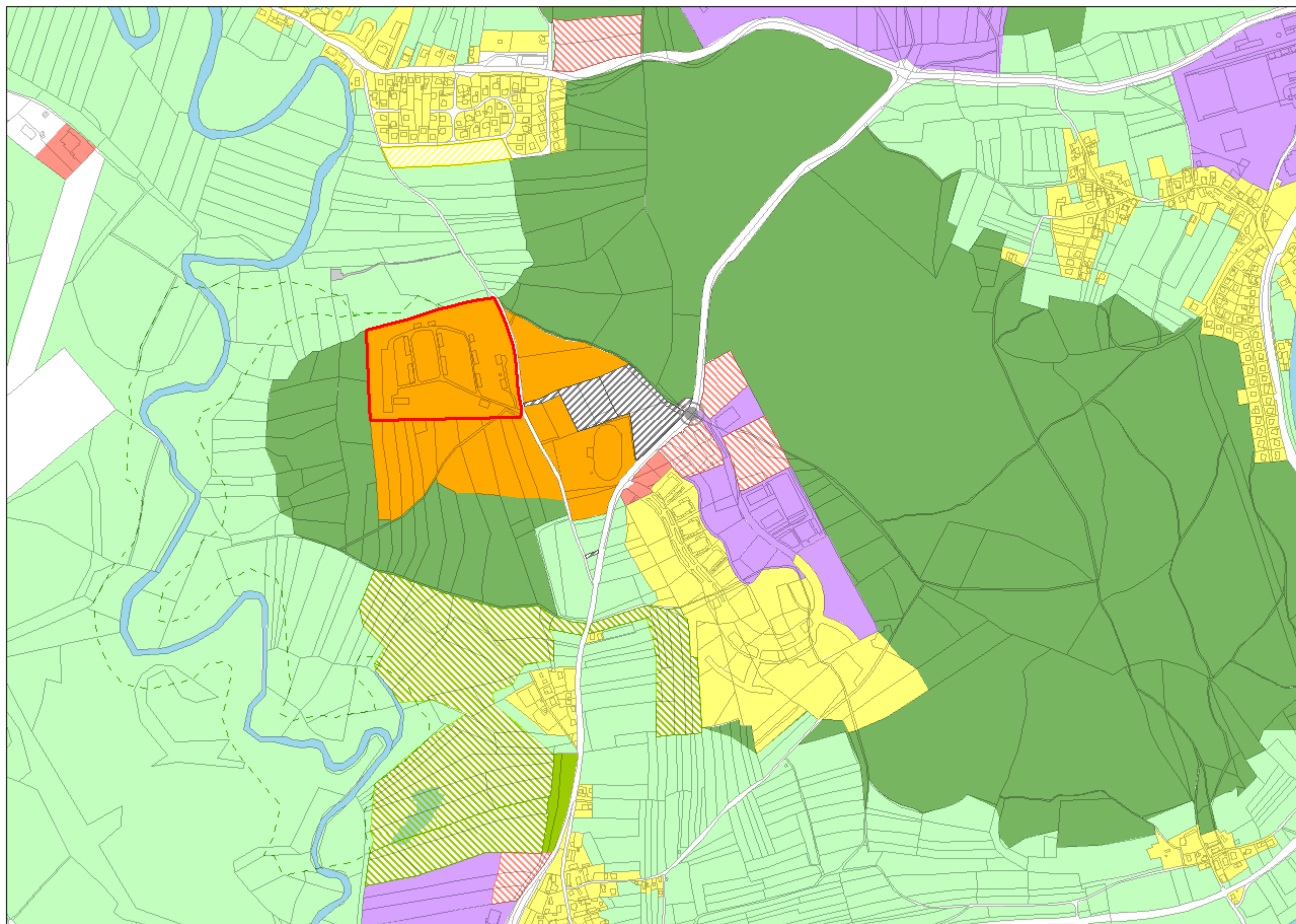
Južno od večnamenske dvorane se uredijo površine mini golfa v velikosti 70 x 50 m, saj v celotni regiji ni niti enega mini golf igrišča. Vzhodno od večnamenske dvorane se na približno en hektar veliki površini uredi adrenalinski park.

Predlog ureditve KŠŠC Češča vas v sklopu večjega športnega parka je prikazan na karti 15.

KONCEPT UREDITVE KŠŠC ČEŠČA VAS S ŠIRŠO OKOLICO

PREDLOG UREDITVE KŠŠC ČEŠČA VAS S ŠIRŠO OKOLICO

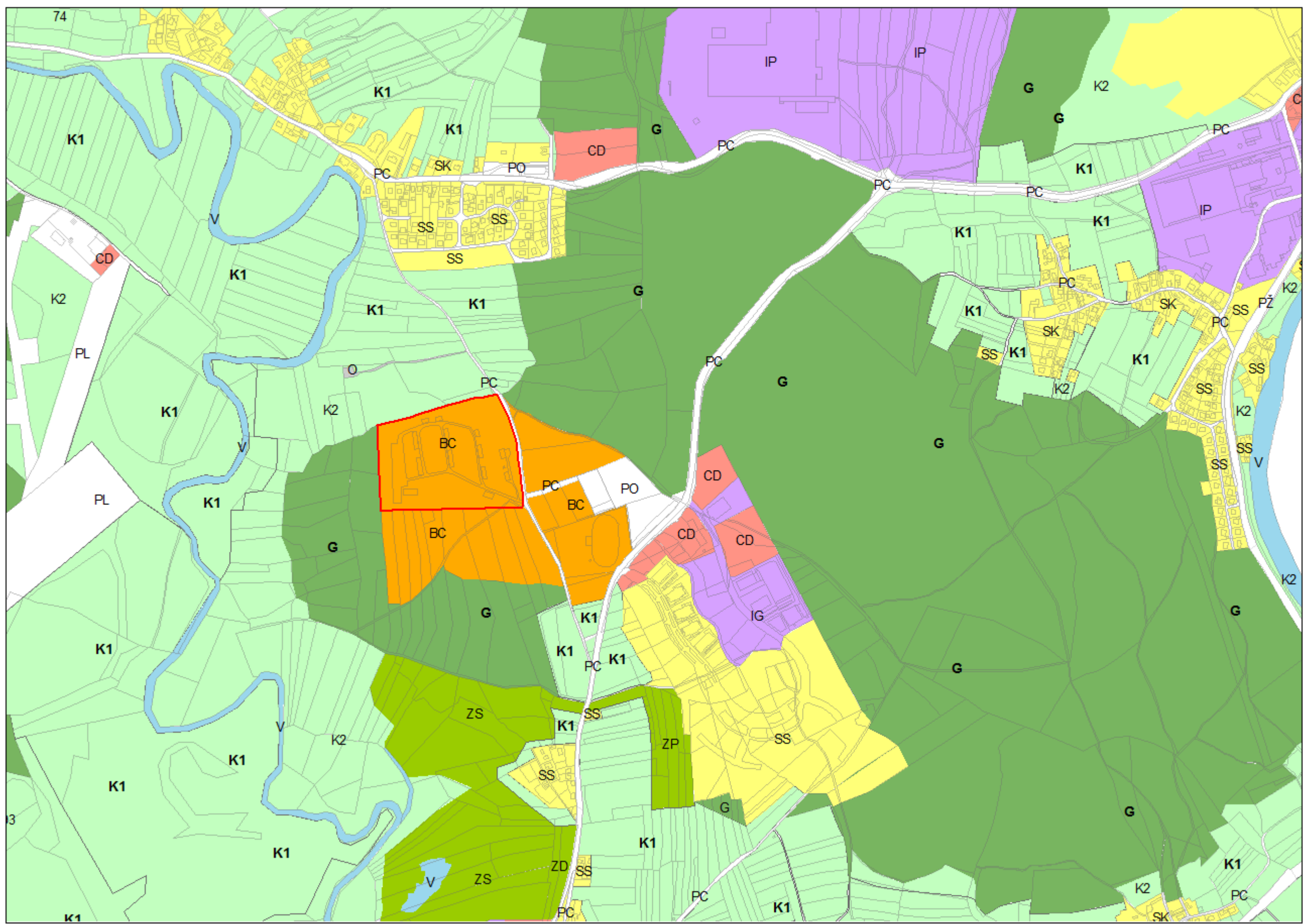
LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- digitalni katastrski načrt (DKN)
- predlagano krožno križišče
- predvidena jahalnapot
- širitev stanovanjskega območja
- širitev centralnih dejavnosti
- širitev urejenih zelenih površin za oddih in rekreacijo
- širitev prometnih površin
- površinske vode
- območje prometnih površin
- območje proizvodnih dejavnosti
- območje stanovanj
- posebna območja
- območje zelenih površin
- kmetijsko zemljišče
- gozdno zemljišče
- druga območja centralnih dejavnosti
- območje okoljske infrastrukture

Meters
0 150 300 450

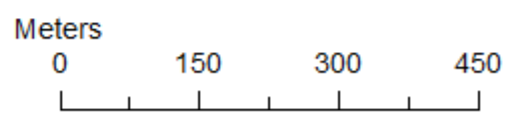
Merilo 1:10000
Vir podatkov: GURS
Avtor: Lejla Salihović

PREDLOG PODROBNE NAMENSKE RABE PROSTORA KŠŠC ČEŠČA VAS S ŠIRŠO OKOLICO

LEGENDA

- območje KŠŠC Češča vas
- digitalni katastrski načrt DKN
- V površinske vode
- PC ceste
- PL letališče
- PŽ železnica
- PO ostale prometne površine
- SK površine podeželskega naselja
- SS stanovanjske površine
- BC športni centri
- CD druga območja centralnih dejavnosti
- G gozd
- K1 najboljša kmetijska zemljišča K1
- K2 druga kmetijska zemljišča K2
- ZS površine za oddih, rekreacijo in šport
- ZD druge urejene zelene površine
- ZP parki
- IG gospodarske cone
- IP površine za industrijo
- O območje okoljske infrastrukture

Merilo 1:10000

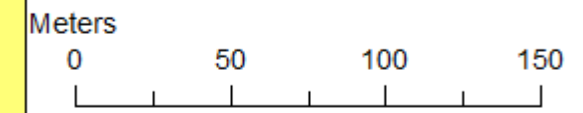
Vir podatkov: GURS

Avtor: Lejla Salihović

PREDLOG UREDITVE KŠŠC ČEŠČA VAS V SKLOPU VEČJEGA ŠPORTNEGA PARKA

- LEGENDA**
- drevje
 - okrasno drevje
 - grmičevje/ nizko rastje
 - pešpot
 - zunanja plezalna stena
 - plezalni center
 - info točka
 - pokrita večnamenska dvorana (velodrom)
 - obstoječi velodrom
 - obstoječa tribuna velodroma
 - hlev
 - pokrita jahalnica
 - prostor za krmila
 - prostori za čiščenje in pranje konjev
 - gostinski objekt
 - tribuna ob jahališču
 - površina za izpust - paddock
 - odprto jahališče
 - jahalnapot
 - parkirišče za potrebe konjeniškega centra
 - park za pse
 - ambulanta za živali
 - zavetišče za živali
 - karantena za konje
 - mini golf
 - adrenalinski park
 - ceste
 - območje ostalih prometnih površin
 - gozd
 - travnik
 - območje površin za oddih, rekreacijo in šport
 - stanovanjske površine
 - najboljša kmetijska zemljišča
 - območja za proizvodne dejavnosti
 - območje okoljske infrastrukture
 - druga kmetijska zemljišča
 - območje drugih centralnih dejavnosti

Avtor: Lejla Salihović

Vir podatkov: GURS

Merilo: 1:2600

6 ZAKLJUČEK

Urejen prostor predstavlja športni park regijskega, mogoče celo nacionalnega pomena, saj je velodrom v Češči vasi edinstven objekt v Republiki Sloveniji. Celoten športni park je zasnovan za izvajanje različnih športnih dejavnosti, hkrati pa so posegi v naravo v smislu grajenja novih objektov minimalni. Glavni namen je sanacija ali obnova obstoječih objektov. Za urejen prostor, ki ponuja doživetje veliki objekti in gradbeni posegi niso potrebni. Za začetek so dovolj urejene zelene površine in poti ter gostinska ponudba. Glavni namen pa je, da obiskovalcu ponudi sprostitev v naravnem okolju.

V pripravo diplomske naloge in predstavljeni predlog ureditve bi bilo smotrno vključiti tudi stališče KŠŠC Češča vas in s tem pridobiti vpogled v dejansko stanje centra, njihove potrebe, pomanjkljivosti, težave, želje in vizije razvoja. Vendar zaradi nesodelovanja posameznikov, ki upravljajo obstoječi KŠŠC Češča vas, tovrstni podatki niso vključeni v diplomsko nalogo. Ravno tako zaradi obsega diplomske naloge v predlog ureditve niso vključena mnenja tamkajšnjih prebivalcev oziroma občanov. V prihodnje je potrebno preveriti tudi želje in potrebe s strani obstoječega konjeniškega centra ter širše javnosti – okoliških prebivalcev in prebivalcev mestne občine Novo mesto. Tovrstne prostorske ureditve načrtujemo za ljudi in šele ob upoštevanju in usklajevanju različnih mnenj, pripomb in potreb s strani občanov, predvsem pa tamkajšnjih prebivalcev in športnih organizacij, lahko predlog dobi končno podobo.

Predlog prostorske ureditve konjeniškega centra Češča vas v sklopu večjega športnega parka je narejen na podlagi različnih analiz upoštevajoč vse omejitve, ki veljajo na tem območju. Pri urejanju je bila upoštevana tudi zakonodaja in druge ureditve s področja prostorske načrtovanja. Izdelan predlog dokazuje, da ima to območje veliko potencialov za bodoči razvoj, vendar pa so ključna težava finančna sredstva. Bogata zgodovina celotne regije, naravne danosti, bližina rek in letališča Novo mesto so vsekakor pomembna in pozitivna izhodišča urejanja. Kljub potencialom pa je potrebno stremeti k ohranjanju narave in načrtovati ureditve s čim manjšimi posegi v le-to. Ljudje se ne zavedamo kako zelo pomembna je neokrnjena narava in je ne znamo niti ceniti, dokler ne začutimo posledic razvoja in poseganja vanjo.

VIRI

- [1] Glosarček izrazov konjeniške terminologije. 2015. Definicija izrazov v konjeniški terminologiji.
<http://nl.ijs.si/et/teach/ung/plahuta/CD/konji-termini.html> (Pridobljeno 4. 6. 2015.)
- [2] Bratkovič, U. 2013. Priprava modela za izvedbo temeljnih izhodišč za razvoj konjeniškega športa v Sloveniji. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport (samozaložba U. Bratkovič): 8-12, 20-21 str.
- [3] ePRS. Poslovni register Slovenije. Podatki o aktivnih konjeniških klubih v Novem mestu, registriranih dejavnostih v kmetijstvu ter aktivnih in neaktivnih enotah v Češči vasi.
<http://www.ajpes.si/prs> (Pridobljeno 24. 4. 2015.)
- [4] Konjeniška zveza Slovenije. 2015. Podatki o konjeniških disciplinah.
<http://www.konj-zveza.org/?lang=&option=content&podrocje=2>
(Pridobljeno 4. 4. 2015.)
- [5] Lo.Polis. 2015. Podatki o kasaškem športu.
<http://www.lopolis.si/?MeniZgorajID=5&MeniID=57&StranID=71>
(Pridobljeno 7. 7. 2015.)
- [6] Neufert, E. 2002. Projektiranje v stavbarstvu. Ljubljana, Založba Mladinska knjiga: 340, 341, 450, 451 str.
- [7] Deberšek, L. 2002. Dodarni oziroma spremljajoči hlevski prostori. Revija o konjih, 11: 44 – 45 str.
- [8] Deberšek, L. 2002. Skladiščni prostori za krmo, nastil, gnojišče, gnojiščna jama. Revija o konjih, 10: 40, 41 str.
- [9] Vejnovič, J. 2008. Naši konji. Ljubljana, Kmečki glas: 203 str.
- [10] Zakon o prostorskem načrtovanju. Uradni list RS št. 33/2007.
- [11] Uredba o prostorskem redu Slovenije. Uradni list RS št. 122/2004.
- [12] Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega podrobnega prostorskega načrta. Uradni list RS št. 99/2007.
- [13] Zakon o kulturni dediščini. Uradni list RS št. 16/2008.

- [14] Zavod za varstvo kulturne dediščine. 2015. Definicija, pomen in opis kulturne dediščine.
<http://www.zvkds.si/sl/zvkds/nasveti-za-lastnike/kulturna-dediscina>
(Pridobljeno 22. 5. 2015.)
- [15] Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS št. 96/2004.
- [16] Natura2000. Definicija Nature2000.
<http://www.natura2000.si/index.php?id=18> (Pridobljeno 19. 2. 2015.)
- [17] MOP. 2015. Informacije o ekološko pomembnih območjih in naravnih vrednotah.
<http://www.arso.gov.si/narava/> (Pridobljeno 19. 2. 2015.)
- [18] Podrobnejša slika Jugovzhodne regije. 2015. Geopedia.
http://www.geopedia.si/#T105_x512256_y73840_s13_b4 (Pridobljeno 18. 7. 2015.)
- [19] GURS. 2015. Podatki o vodah in DKN, podatki o lastništvu zemljišč, podrobni in dejanski rabi tal ter namembnosti objektov na obravnavanem območju v diplomu.
<http://prostor3.gov.si/javni/javniVpogled.jsp?rand=0.602178891293538>
(Pridobljeno 19. 2. 2015.)
- [20] Marušič, I., Ogrin, D., Kravanja, N. 1994. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji. 3. zv., Subpanonske pokrajine Slovenije. Ljubljana, Biotehniška fakulteta: 84 - 86 str.
- [21] Perko, D. Orožen Adamič, M. 1998. Slovenija: pokrajine in ljudje. Ljubljana, Mladinska knjiga: 520 – 528 str.
- [22] ARSO. 2015. Podatki o poseljenosti na obravnavanem območju.
<http://gis.arso.gov.si/geoportal/catalog/search/resource/details.page?uuid=%7B18C0D3A9-2FB9-496E-BC24-DE9196E4F1A2%7D> (Pridobljeno 24. 4. 2015.)
- [23] Statistični urad Republike Slovenije. 2014. in 2015. Podatki o številu prebivalcev, starostnih skupinah in izobrazbi.
<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Vsebina.aspx?id=158> (Pridobljeno 9. 11. 2014 in 10. 7. 2015.)
- [24] Regionalni razvojni program regije jugovzhodna Slovenija 2014-2020 (2015.) Podatki o izobrazbi, gospodarski javni infrastrukturi in gozdarstvu.
http://www.rc-nm.si/Portals/0/RRP%202014-2020%20oddan/RRP_JVSLO_2014-2020_marec%202015.pdf (Pridobljeno 3. 6. 2015.)

- [25] Ogorelec, B. 2004. Zaloška kotlina - dom redkih živali. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor. Podatki o mokriščih in redkih živalskih vrstah v Zaloški kotlini. http://www.natura2000.si/uploads/tx_library/natura2000_zaloska_kotlina.pdf (pridobljeno 24.4.2015.)
- [26] Seznam posebnih varstvenih območij Natura2000. 2015. Podatki o vrstah in habitatnih tipih za katere je poseбноohranitveno območje opredeljeno. http://www.uradni-list.si/files/RS_-2004-049-02277-OB~P002-0000.PDF (Pridobljeno 19. 2. 2015.)
- [27] Naravovarstveni atlas. 2015. Podatki o naravnih vrednotah na obravnavanem območju. <http://www.naravovarstveni-atlas.si/nvajavni> (Pridobljeno 19. 2. 2015.)
- [28] Seznam naravnih vrednot in njihova razvrstitev na vrednote državnega in lokalnega pomena. http://www.zrsvn.si/slo/osre/Pravilnik_NV.pdf (Pridobljeno 19.2. 2015.)
- [29] Kataster jam. 2015. Podatki o jamah. <http://www.katasterjam.si/index.php> (Pridobljeno 24. 4. 2015.)
- [30] Občina Mirna Peč. 2015. Podatki o Ajdovski planoti. http://www.mirnapec.si/content.asp?sif_co=D6 (Pridobljeno 19. 3. 2015.)
- [31] Javornik, M. 1999. Enciklopedija Slovenije, Mladinska knjiga, Ljubljana: 416 str.
- [32] Novak, D. 1960. Temenica. Proteus, 23: 24 – 25
- [33] Gams, I. 1962. Nekatere značilnosti Krke in njenih pritokov. Dolenjska založba, Novo mesto: 92-110 str.
- [34] Granda, S., Radovič, B., Grobovšek, J., Simič, P., Watton, I. 1996. Novo mesto monografija. Dolenjska založba, Novo mesto: 33, 222 str.
- [35] Register nepremičnin kulturne dediščine. 2015. Podatki o posameznem objektu, območju ali spomeniku kulturne dediščine. <http://giskds.situla.org/giskd/> (Pridobljeno 19. 2. 2015.)
- [36] Kolenc, M., Kren, J., Dražumerič, M., Vesel, J., Mesojedec, M., Marinko, A. 2010. Sto let s svetim Antonom Padovanskim. Novo mesto, Župnija prečna: 230 str.
- [37] Muc V. 2007. Gospodarske cone jugovzhodne slovenije. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta (samozaložba V. Muc): 60 str.
- [38] Odlok o Občinskem podrobnem prostorskem načrtu Ursa ob Straški cesti. Uradni list RS št. 46/12.

- [39] Program priprave za občinski lokacijski načrt Nadomestna gospodarska cona ob Straški cesti. Uradni list RS št. 90/2004.
- [40] Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Novo mesto. Zazidalni načrt BTC Češča vas - 1. faza. Uradni list RS št. 101/09.
- [41] Odlok o spremembah in dopolnitvah Ureditvenega načrta za obrtno-industrijsko cono Livada. Uradni list RS št. 43/08.
- [42] Okoljsko poročilo za občinski prostorski načrt Mestne občine Novo mesto (2008.) Podatki o gospodarski javni infrastrukturi, kmetijstvu in prometu.
http://www.novomesto.si/media/objave/priponke/2008/10/OPN_MONM_okoljsko_poro_poro.pdf (Pridobljeno 21.3.2015.)
- [43] PISO. Prostorski informacijski sistem občin. 2015. Podatki o objektih za izdelavo preglednice namembnosti objektov.
http://www.geoprostor.net/piso/ewmap.asp?obcina=NOVO_MESTO
(Pridobljeno 17. 3. 2015.)
- [44] Regionalni razvojni program regije jugovzhodna Slovenija 2007-2013 (2006.) Podatki o kmetijstvu in možnostih razvoja regije.
<http://www.rc-nm.si/docs/RRP%202007-2013.pdf> (pridobljeno 3.6.2015.)
- [45] Pogačnik, A. (2006). Kako izdelamo prostorske načrte. Maribor, Obzorja: str. 171
- [46] Odlok o zazidalni načrt Podbreznik. Uradni list RS št. 74/2002.
- [47] Petek, A. 2008. Umeščanje letališč in vzletišč v prostor. Diplomski naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (samozaložba A. Petek): 45 – 47 str.
- [48] Rustja, K. 1994. Sto let dolenjske proge : razstava Zgodovinskega arhiva Ljubljana - Enote za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto. Novo mesto.
- [49] Lucia tim d.o.o.. 2015. Slika 20, podatki o nevarnem nivojskem prehodu v Češči vasi
<http://www.lucia.si/nivojski-prehodi> (Pridobljeno 24. 4. 2015.)
- [50] Perko, D., Orožen Adamič, M., Žiberna, I. 1995. Krajevni leksikon Slovenije. Ljubljana, DZS:78, 266, 241, 343, 344 str.
- [51] Krajevna skupnost Prečna. 2015.
http://ks.novomesto.si/media/img/rotator/r_Precna_05.jpg (Pridobljeno 7. 7. 2015.)

- [52] Slovenska vojska. 2015.
<http://www.slovenskavojska.si/o-slovenski-vojski/vojasnice/#c562>
(Pridobljeno 7. 7. 2015.)

- [53] Konjeniški šolski športni center Češča vas. 2015. Podatki o ustanovitvi KŠŠC Češča vas.
<http://www.konji-cescavas.si> (Pridobljeno 28. 3. 2015.)

- [54] MKGP, javni pregledovalnik GERK/RABA. 2015. Podatki o rabi tal.
<http://rkg.gov.si/GERK> (Pridobljeno 24. 4. 2015.)

- [55] Spletna stran velodroma Novo mesto. 2015. Tehnični podatki velodroma.
<http://novomesto-velodrome.si/ol.net> (Pridobljeno 3. 6. 2015.)

- [56] Zavezništvo za Novo mesto. 2015.
<http://www.za-nm.si/si/novice/vecnamenska-sportna-dvorana-cesca-vas>
(Pridobljeno 3. 6. 2015.)